Rok XIV. Warszawa, dnia 20 lipca 1938 r. Nr. 14—15

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz.	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

Komunalne Kasy Oszczędności na tle struktury gospodarczej Polski*)

Korzystam z dzisiejszego Walnego Zebrania KKO naszego Związku, aby móc podzielić się szeregiem rozważań i myśli z zebranymi przedstawicielami innych pokrewnych nam organizacyj publiczno-społecznych jakoteż z kolegami dyrektorami innych KKO z rozległego terenu działalności naszej.

Przypada w roku bieżącym 20-lecie odzyskania niepodległości czyli przywrócenia organizmu z niewoli i letargu półtorawiekowego do bytu samodzielnego w ramach samoistnych przeznaczeń narodu w kierunku rozwoju jego własnych sił duchowych, kulturalnych i materialnych.

Trzeba więc uprzytomnić sobie, że państwo nowożytne — w pojęciu jego założeń strukturalnych w zakresie bytu własnego — nie jest pojęciem abstrakcyjnym, myślowym, oderwanym od rzeczywistości, lecz ucieleśnia ono w swych ramach zorganizowane społeczeństwo gwoli obrony swej niezależności i spełnienia misji cywilizacyjnej śród innych państw jako organizmów politycznych.

Im więcej w narodzie zorganizowanym potęgować się będzie świadomość, że *niezawisłości politycznej towarzyszyć musi nieodzownie niezawisłość ekonomiczna oparta na spotęgowaniu własnego ustroju gospodarczego,* gdzie obywatel staje się nie biernym czynnikiem (obiektem), a współtwórczą siłą — subiektem takiego zespolonego samowiedzą organizmu, a to przez łączne rozumienie i spełnianie potrzeb kulturalnych i duchowych, samowiedzy zaś takiej pozostawione będzie szerokie pole do działania i wzmacniania jednego pnia macierzystego, — tym większą spoistością i tężyzną odznaczać się będzie ustrój takiego państwa.

*) Referat wygłoszony na Zjeździe Delegatów KKO w Wilnie (dnia 21 maja 1938 r.).

Za ubiegłe lat 20 samoistnego bytu państwa zdołaliśmy ugruntować jego niezależność zbiorowym wysiłkiem orężnym, a na gruncie walecznej armii zdobyć sobie nawet poważanie u innych państw i narodów.

Lecz obok zbrojnego obywatela, powoływanego do obrony granic i bytu niezależnego, stać musi *zmobilizowana zbiorowa wola narodu,* ożywiona nie tylko uczuciem patriotyzmu, lecz umocowana dobrobytem powszechnym i stałym postępem kultury.

Pan Wicepremier i Minister Skarbu Kwiatkowski w swej doniosłej mowie, wygłoszonej zaledwie przed miesiącem (24.IV rb.) w Katowicach, powodowany troską męża stanu, ujmuje te zagadnienia w śmiałych rzutach myślowych:

„Wiele zwycięstw lub klęsk gospodarczych Polski w latach najbliższych zależeć będzie od postawy, jaką zajmie społeczeństwo polskie w dziele wewnętrzno - politycznej konsolidacji". — „Należy rozbudzić to zrozumienie, iż nie wolno nam wciągać losu państwa, naszego rozwoju i naszej prężności politycznej, kulturalnej i gospodarczej do gier i maskowanych ruchów koterii czy ugrupowań politycznych, do spraw rozgrywek personalnych, ale przeciwnie z całą powagą, skromnością osobistą i rzetelnością musimy badać, czy działania nasze — *działania narodu polskiego w Państwie Polskim* — zgodne są z postulatem wydobycia takiej sumy sił, która pozwoli nam stawić zwycięsko czoło wszystkim niebezpieczeństwom grożącym naszemu państwu, czy to od strony politycznej, czy też gospodarczej". „Na nas bowiem, na Polakach w Polsce, spoczywa najwyższa odpowiedzialność za przyszłość narodu i państwa". — „Oto więc dochodzimy do istoty zagadnienia. Jeżeli społeczeństwo polskie, rozmiłowane w hasłach swych starych organizacyj politycznych, pozostanie w formie rozproszkowania, ścierania swej energii na walki nieistotne, to akcja wydzierania Polski z okówniewoli go-

s p o d a r c z e j, to krzycząca konieczność podciągania Polski wzwyż, równania w górę jej ambicji politycznych i gospodarczych, realizowania jej tendencji mocarstwowych, jej pewności, że nikt nigdy nie poważy się decydować o niej bez niej — dokonywać się będzie fragmentarycznie, przypadkowo, w zależności od łaski losu i zewnętrznej koniunktury, albo w zależności od przypadkowych jej mężów stanu".

„W tym miejscu Europy, które nosi obecnie nazwę polityczną "Polska", może istnieć i trwać w mocy i w całości, w poczuciu niezależności, a więc i w p o c z u c i u h o n o r u i g o d n o ś c i n a r o d o w e j tylko organizm jednolity, silny, prężny, twórczy, młody i dynamiczny".

* * *

Te znamienne myśli wypowiedziane do narodu przez współkierownika rządu naszego stawiają u kresu pierwszego 20-lecia niepodległości państwa nowe ważkie problemy i zagadnienia gospodarcze, których utorowanie należyte na wielorakich odcinkach ustroju Polski zapewnić jej może mocną dalszą rozbudowę wewnętrzną sił kulturalnych.

Przebyty przez nasze i to jedno — jak dotychczas — pokolenie krótki jeszcze okres niezawisłości nie mógł, oczywiście, zatrzeć wszystkich cech długotrwałej niewoli a zarazem tych niedomagań, które musiały być udziałem poprzedniego rozbicia narodu na trzy organizmy polityczne o różnej skali cywilizacyjnej i ustrojowej.

Zdobycie przed laty zaledwie 14 waluty własnej — dzięki utworzeniu Banku Polskiego i własnego ustabilizowanego należycie pieniądza — stworzyło zdrowe przede wszystkim podwaliny dla kapitalizacji wewnętrznej, zahamowanej uprzednio brakiem zaufania i klęskami przebytej inflacji pieniądza papierowego, a przeto i utraty niemal całkowicie poprzednich zasobów kapitałowych w walutach państw zaborczych i to w odmętach wielkiej wojny światowej.

Od tego więc momentu zorganizowania własnej instytucji emisyjnej pozyskał ustrój gospodarczy Polski realną podstawę do gromadzenia ojczystych zasobów pieniężnych w drodze składanych oszczędności.

Stwierdzić przy tym należy z zadowoleniem, że dynamika (nasilenie) narastania kapitałów z oszczędności pochodzących, choć stan wkładów w stosunku do liczby ludności nie osiągnął jeszcze w Polsce takiegoż stanu w państwach zachodnich — jako starszych i zasobniejszych swą wiekową kulturą materialną — jest niemniej żywa i rokuje jak najlepsze widoki na przyszłość najbliższą.

Nie od rzeczy przy tej sposobności jest zaznaczyć, — w potwierdzeniu poglądu p. prof. F. Młynarskiego — że *nie państwo, lecz życie gospodarcze jest matką pieniądza.* Rzut oka na historię pieniądza od czasów najdawniejszych nasuwa wnioski, że forma pieniądza jako takiego ulega stopniowej dematerializacji, a że stale wzrasta rola walutowości. Uważanie walutowości za fikcję, nie mającą związku z rzeczywistością gospodarczą, jest błędem. Pieniądz, nawet najbardziej zdematerializowany, jak w Niemczech, nie jest fikcją, bo reprezentuje sumę usług. Pieniądz przeto nie musi być rzeczą przez państwo ustanowioną, — jest tylko środkiem regulującym należności z 3-ch tytułów: wymiany towarowej, obrotów kredytowych i świadczeń płatniczych na rzecz ciał publicznych. W tej definicji atoli może spoczywać zagadnienie pieniądza zarówno dobrego jak i złego.

D o b r y p i e n i ą d z j e s t t a k i, k t ó r y r e p r e z e n t u j e p o p r z e d n i o d o k o n a n ą p r o d u k c j ę, z czego wynika prawo do udziału w dochodzie społecznym. *Nie można więc produkować prawdziwego pieniądza w dowolnej ilości.* Toteż ekonomista francuski *Gide* powiedział, że *złoto ma jedną zaletę, daje je bowiem natura, a papier fabrykuje sam człowiek.* — Państwo więc może drukować znaki płatnicze, ale nie pieniądz.—Dbajmy więc i my w Polsce— w wyniku tego założenia — o *spotęgowanie życia gospodarczego, bo ono tylko jest twórcą prawdziwym pieniądza zdrowego.*

* * *

W ustroju młodego organizmu naszego narastanie kapitałów w instytucjach oszczędnościowych jest sprawdzianem istotnym nie tylko zaufania obywateli do waluty własnej, lecz zarazem i probierzem prężności gospodarki narodowej ku dobrobytowi mas zmierzającej.

Z drobnych oszczędności ciułanych tworzy się krociowa energia pieniężna, zasilająca następnie w drodze własnych zasobów pieniężnych narodu — jegoż potrzeby kredytowe.

Kapitały te, z dolnych warst narodu czerpane, idą następnie na podźwignięcie tychże dołów społecznych.

Tu jest Polski praca, tu jest polski kapitał.

Dla zobrazowania całokształtu oblicza tego kapitału społecznego, z oszczędności drobnych zgromadzonego, przytaczam wykaz poniższy, ilustrujący zasoby wkładów oszczędnościowych posiadanych przez PKO, KKO, spółdzielnie kredytowe oraz gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe.

Stan na dzień 31.III.1938 r.

Zakłady	Ilośc placówek	Ilość książeczek	Wkłady zł	Przeciętna na 1 książ. zł
PKO	6 oddziałów 4000 zbiornic	3.093.912	770.222.000	249
KKO (łącznie z 2 niekomun.) .	354 oraz 97 oddz. i zbior.	1.732.914	744.267.000	429
spółdz. kredytowe	5.605	676.074	264.256.000	391
gminne kasy poż-oszczęd. (r. 1936)	905	152.095	8.431.000	55
		5.654.995	1.787.176.000	

Fragment z uroczystości otwarcia Szkoły Pilotów im. Marsz. Śmigłego - Rydza w Świdniku. (por. „Oszczędność Nr 13 str. 458).

Cyfry powyższe dają ciekawy sumaryczny pogląd na całokształt zagadnienia narastania kapitalizacji rodzimej w Polsce, a świadczą zarazem, że dynamika tego ruchu jest dla rzeczywistości naszej dość pocieszająca, skoro będąc wyzuci z kapitałów przed wojną złożonych w zakładach państw zaborczych — zdołaliśmy już zgromadzić od nowa kwotę 1.787.176.000 przy 5.654.995 książeczkach, czyli co szósty obywatel w Polsce posiada już rachunek oszczędnościowy.

Z wyszczególnionych w przytoczonym wykazie danych liczbowych na czołowe miejsce śród zakładów oszczędnościowych wysuwają się KKO, skoro się zważy, iż — przy najmniejszej ilości, bowiem 451 placówkach zbiorczych, gromadzą one bez mała 750.000.000 — zł, a przeciętny wkład — na jedną książeczkę przypadający — stanowi najwyższą stosunkowo kwotę pieniężną (zł 429), bowiem w spółdzielni kredytowej wynosi on zł 391, w PKO zł 249, a w kasie pożyczkowo - oszczędnościowej gminnej — zł 55.

Gdy się weźmie nadto pod uwagę, że kapitały zgromadzone przez PKO, dzięki odmiennej strukturze tej instytucji, idą niemal wyłącznie na zasilenie potrzeb kredytu długoterminowego w postaci zakupu papierów wartościowych, to dochodzimy do wniosku, że zasoby społeczne drobnych ciułaczy, gromadzone przez KKO oraz spółdzielnie kredytowe i kasy gminne w ogólnej kwocie zł 1.016.954.000—*pracują terenami regionalnymi i zasilają przeto swą energią pieniężną też same środowiska społeczne, skąd wyszły i powstały.*

Zadania przeto gospodarcze tych zakładów pieniężno-kredytowych pracujących kapitałem społecznym—rodzimym, a zwalczającym lichwę pieniężną na rynku prywatnym, są zaiste wielkiej miary i wagi dla ustroju gospodarki społecznej dolnych warstw narodu, — a zarazem są przejawem samorządności i samopomocy obywatelskiej ku zaspakajaniu potrzeb „człowieka szarego“, stanowiącego atoli podwalinę i zrąb całego ustroju gospodarczego.

Na gruncie gospodarki samorządowej, której pieczy powierzone są interesy lokalne miejscowej ludności, wysuwają się na pierwszy plan — w zakresie potrzeb pieniężno - kredytowych — komunalne kasy oszczędności, które — pomimo swego zaledwie 10-letniego istnienia — zdołały przy utrwalonym a pogłębionym zaufaniu społeczeństwa zgromadzić w Polsce odrodzonej zasoby pieniężne, sięgające bez mała 750 milionów zł przy 1.733.000 wkładców (książeczek). O rozmiarze i rozgałęzieniu potrzeb gospodarczych obsługiwanych przez KKO w zakresie kredytowym niech służy za świadectwo fakt licznej rzeszy 700.000 pożyczkobiorców odwiedzających corocznie progi tych instytucji. Wielki zakres gospodarczych potrzeb regionów poszczególnych jest zaspokajany przez KKO, a poszczególne z tych zakładów — zależnie oczywiście od swego rozwoju i zasobów zgromadzonych — spełniają tę funkcję w sposób niewątpliwie korzystny.

Dla przykładu (lecz nie w intencjach wyróżnienia) pozwolę sobie przytoczyć fakt, że KKO pow. Warszawskiego, rozpocząwszy przed laty zaledwie 10 swą działalność z minimalną kwotą kapitału zakładowego (50.000 zł), zdołała jednak zgromadzić za okres ubiegły wkładów i lokat ponad 32.000.000 zł, a dzięki temu za tenże czasokres rozprowadzić — na obręb jednego tylko powiatu podstołecznego — kredytów i pożyczek na kwotę zł 79.245.000 przy ogólnej ilości 56.078 pożyczek.

Lecz i przed innymi KKO — nawet na najgłębszej prowincji naszej ojczyzny — leżą nie mniejszej miary zadania do spełnienia, a winienem tu stwierdzić fakt, że wszystkie niemal KKO, jakkolwiek okres ubiegły ich organizowania i rozwoju przypadł na czas

ogólnego ciężkiego kryzysu przeżywanego przez rolnictwo i ogólną recesję gospodarczą, zdołały atoli ugruntować swą równowagę finansową, zgromadzonymi zaś zasobami — w postaci wkładów lokalnych— zasilać wydatnie kredytowe *potrzeby miejscowej ludności* i to w postaci gotówkowej (kredytów przeważnie krótkoterminowych.

Poparcie polskiego stanu posiadania i polskiej kultury ku dźwiganiu dolnych warstw narodu na szczebel dobrobytu jest właśnie drogowskazem dla KKO w dalszej ich owocnej działalności.

O doniosłej roli gospodarczej wszystkich KKO najlepiej świadczy porównawcze ich zestawienie (vide Sprawozdanie B. G. K. za r. 1937, str. 16) z innymi zakładami pieniężno-kredytowymi w Polsce za ostatnie lata 1935, — 6, — 7 pod względem kredytów gotówkowych (krótkoterminowych po odliczeniu redyskonta weksli i dyskonta akceptów Banku akceptacyjnego).

Kredyty gotówkowe (w milionach zł.)

Instytucje	1935	1936	1937
Komunalne kasy oszczędności . . .	612.6	588.3	604,4
Banki kacyjne	569,7	534.9	585,0
Spółdzielnie kredytowe (wraz z Centr. Kasą Sp. Rol.)	451,3	363,6	409,0
Bank Gospodarstwa Krajowego . . .	239,3	270.3	370,4
Państwowy Bank Rolny	108,2	111,5	139,9
Oddziały banków zagranicz. (akc.) . .	94,8	97,9	79,3
Pocztowa Kasa Oszczędności	33.3	38,3	48,5
Banki komunalne	65,6	55,6	48,3

Z wykazu powyższego, który nie wyszczególnia Banku Polskiego z uwagi na jego odmienny charakter (emisyjny), jakkolwiek kredyty gotówkowe z tego źródła pochodzące stanowiły w r. 1937 — zł 708,5 milionów, widoczne jest, że komunalne kasy oszczędności zajmowały miejsce naczelne.

Skoro więc nasza gospodarka regionalna posiada tak doniosłej miary aparat pieniężno-kredytowy, jakim są poszczególne KKO, staje się koniecznością analitycznie rozważyć w ramach choćby krótkiego referatu — tło tych zagadnień, jakie stoją przed nami w zakresie podźwignięcia kultury materialnej na wyższy poziom.

Zaznaczyłem już wyżej, że kapitały gromadzone przez nasze KKO, jako pochodzące ze środowiska lokalnego, iść przede wszystkim muszą i faktycznie przeznaczone są niemal wyłącznie na potrzeby gospodarcze tych regionów, na terenie których kasy powołane zostały do życia.

Zasilanie pomocą kredytową drobnego rolnictwa, handlu i rzemiosła stanowić musi naczelne zadanie KKO, a w tym zagadnieniu przyświecać powinna zarządom KKO myśl współdziałania z miejscowym ogółem — ramię o ramię — we wszystkich zdrowych poczynaniach gwoli wspierania inicjatywy prywatnej i rozumnych inwestycyj gospodarki indywidualnej *).

*) Uwadze jednostek, zatroskanych o lepsze jutro Polski, polecić mogę świeżo opublikowane studium p. Grzegorza Turowskiego na temat: „Warunki i drogi rozwoju gospodarczego wsi polskiej", zł 2 (str. 133) pełne głębszych rozważań i środków zaradczych, a nacechowane poczuciem rzetelnego patriotyzmu.

Podnieść produkcję drobnego rolnika przez lepszą, intensywniejszą uprawę roli, współdziałać z nim w zakresie samopomocy obywatelskiej przez tworzenie rozległej sieci spółdzielni pracy, przetwórczości i konsumcji, a to celem usunięcia kosztownego a obcego nam pośrednictwa, popieranie chałupnictwa i przemysłu domowego, upełnorolnienie karłowatych gospodarstw włościańskich, usunięcie wspólnot gromadzkich i współdziałanie w scalaniu gruntów, obok zaś drobnego rolnika zasilanie pomocą kredytową rodzimego handlu i rzemiosła, a przeto torowanie nowych dróg celem usuwania nadmiernego przeludnienia po wsiach — to wszystko powinno wchodzić w program planowej działalności kredytowej poszczególnych KKO, zwłaszcza na Kresach.

Chociażby kilkoma cyframi zilustrujemy braki i zaniedbania wyżej wymienione. — O rozmiarze szachownic w Polsce świadczyć może fakt, iż scalono dotychczas gruntów o obszarze zaledwie 4 mil. ha, gdy do scalenia pozostaje jeszcze 6 mil. ha.

W zakresie melioracji (spółek wodnych) zmeliorowano pomiędzy 1918 a 1935 r. około 0,6 mil. ha, pozostaje jeszcze do zmeliorowania kilkanaście milionów ha, a więc blisko połowa użytków rolnych Rzplitej, co stanowi niewiele mniej od całości obszaru gruntów ornych.

Nadto, wspólnoty gruntów, jako przeżytek w ustroju rolnym, w postaci gromadzkich łąk, pastwisk i gruntów ornych stanowią u nas 1.298.000 ha ziemi niemal w użytkowaniu bezwartościowym.

Gdy ten nieuporządkowany stan gospodarki wioskowej uzupełnimy jeszcze faktem istnienia w Polsce ogromnej liczby 400.000 chałupników, bezbronnych białych niewolników, licho opłacanych i wyzyskiwanych haniebnie przez zwartą gromadę obcych nam pośredników odbiorców, otrzymamy wówczas ponury obraz rzeczywistości polskiej po wsiach i miasteczkach.

*
* *

Przeludnienie wsi naszej przybrało zastraszające rozmiary, a pod tym względem stoi Polska niestety na pierwszym miejscu w szeregu państw rolniczych, w Danii bowiem na 100 ha gruntów — nota bene o wielkiej intensywności — przypada zatrudnionych zawodowo zaledwie 14 osób, w Polsce zaś — 45. *Mamy więc u nas kolosalny zbytek rąk roboczych na wsi bez pracy, — obliczany na milion z górą jednostek.*

Z drugiej zaś strony urbanizacja Polski jest jeszcze w stanie pierwotnym, gdy się zważy, że w Anglii mieszkańcy miast stanowią 79% ogółu ludności, w Niemczech — 65%, w Belgii — 57,5%, w Stanach Zjednoczonych — 56,2%, w Polsce zaś tylko — 27,2%.

Dla zobrazowania uwarstwienia ludności w państwie naszym nie od rzeczy jest na tym miejscu zaznaczyć, że — na 31.915.779 mieszkańców w Polsce w 1931 r.—rolnictwo obejmuje 19.346.948 (60,6%), górnictwo i przemysł — 6.177.918 (19,3%), handel

i ubezpieczenia — 1.943.250 (6,1%), komunikacja i transport — 1.153.106 (3,6%), służba publiczna — 713.124 (2,2%), służba domowa — 441.117 (1,4%), szkolnictwo, oświata, kultura — 338.107 (1,1%), lecznictwo, higiena, zakłady społeczne — 275.281 (0,9%), ogrodnictwo, leśnictwo, rybactwo — 233.960 (0,7%), inne zatrudnienia (m. in. emeryci, więzienia, przytułki, — 1.292.959 (4,1%).

Planowa rozbudowa spółdzielczości po wsiach a zarazem i rozbudzenie zainteresowania indywidualnego dla handlu i rzemiosł celem opanowania tej dziedziny i stworzenia rodzimego stanu średniego (mieszczańskiego) utworzy nie tylko ośrodki, ułatwiające pracę i opłacalność warsztatów rolnych, ale przyczyni się do postępu w rolnictwie, *nadając ojczyste oblicze miasteczkom już istniejącym, względnie tworząc z dotychczasowych większych wsi parafialnych nowe ośrodki drobnomiejskie, a w wyniku czego proces urbanizacji kraju przyspieszy się i urealni.*

Jak ważnym czynnikiem jest dążność wsi naszej, gospodarczo uświadomionej i uzbrojonej w rozumienie pracy zespołowej, za sprawdzian tego służą poszczególne wsie o znacznym natężeniu rozwoju kultury lokalnej, że wymienię tylko Lisków, Hanzlówkę, Sterdyń, Wolę Mysłowską koło Stoczka, obok setek wsi na takimże poziomie postawionych od paru już pokoleń (Śląsk, Pomorze i Poznańskie).

Obcy pośrednik, węszący i spekulujący na ciemnocie ludu, nie ma pola do popisu w takich ośrodkach.

Z bliższego do naszych Kresów terenu pozwolę sobie choć w paru słowach zobrazować taki ośrodek kultury ludowej na Podlasiu w Sterdyni, gdzie wyłącznie z inicjatywy kilku światlejszych gospodarzy — świetnie zorganizowane są i funkcjonują w obrębie jednej mieściny: spółdzielnia mleczarska, sklep spożywczy, Kasa Stefczyka, piekarnia zespołowa, skup trzody chlewnej i ziarna. A życie prywatne zyskało w tej wsi o charakterze drobnego miasteczka wiele na dobrobycie i tężyźnie *).

Nadmienię jeszcze, że niski poziom kultury większości wsi naszych i nadmiar zbywających sił roboczych zwłaszcza na Kresach powoduje przykry wynik, że dziesiątki tysięcy robotnika rolnego z tych połaci Polski sezonowo wędruje do sąsiedniej Łotwy, by tam szukać przejściowo pracy na roli i to w państwie par excellence chłopskim, o zbliżonej glebie i klimacie do naszych warunków, w jakich jest Łotwa.

A cóż możemy powiedzieć o Finlandii, kraju całkowicie na północ wysuniętym, bagnistym, pełnym skał i jezior, gdzie zboża nie mają już warunków do wegetacji, a jednak pod względem kultury materialnej znacznie przewyższającym już nie pokrewne Finlandii Polesie nasze, lecz wielkie obszary całej Polski. Ale Łotwa i Finlandia nabrały takiej tężyzny przez szeroko rozwinięty ruch spółdzielczy po wsiach i wysoki poziom kultury ludowej. Przy wielkim i powszechnym dobrobycie nie posiada Finlandia wszakże ani jednego milionera.

*) Polecić mogę uwadze jednostek, interesujących się przyszłością wsi polskiej, popularne studium p.p. T. Później i H. Dobrowolskiej p. t.: „Sterdyń, spółdzielcze miasteczko na Podlasiu".

Jedynym więc środkiem zaradczym ku naprawie tego nad wyraz smutnego stanu zacofania w Polsce (poza obszarem b. zaboru pruskiego), powinna być powszechna troska czynników wpływ na to mających o podźwignięcie kultury mas ludowych przez oświatę i rozwiązanie nabrzmiałych potrzeb gospodarczych.

Celem intensyfikacji produkcji rolniczej staje się dojrzałą sprawą *posiadania na każdy powiat pokazowych gospodarstw — bodaj po jednym na poszczególną gminę — i to nie w drodze jakichbądź specjalnych nakładów przez tworzenie od nowa takich placówek*, a premiowanie i wyróżnianie gospodarstw już istniejących, racjonalnie atoli zaprowadzonych i postępowych.

W tej dziedzinie mogą KKO swą akcją kredytową i troską specjalną przyczynić się znacznie do patronowania takim gospodarkom unowocześnionym, stawiając je za wzór dla sąsiadów — rolników.

Widzieliśmy na przykładach innych państw spółczesnych (Niemcy, Włochy) przykłady potężnego oddziaływania na ustrój życia gospodarczego przez stworzenie jaźni zbiorowej w kierunku świadomego wywoływania powszechnej fali entuzjazmu i woli czynu ku „lepszemu jutru" ojczyzny.

W Polsce odrodzonej — gdy naród złożył szeregiem pokoleń tyle dowodów bohaterstwa, ofiarności i wytrzymałości nie tylko w okresie długoletniej niewoli — lecz i w momencie zrzucenia jej kajdan — jest dość tworzywa i podłoża psychologicznego, ażeby rozruszać umysły obywateli, dotychczas w półśnie letargicznym spoczywające, i wyprowadzić jaźń narodową na świetlane szlaki lepszej przyszłości.

Ufność w żywotne siły narodu, poleganie przy tym na zdrowym instynkcie mas ludowych, wyposażenie ich przez lokalne samorządy w nieskrępowane ramy inicjatywy samorzutnej i samodzielnej troski o dobrobyt — powinno przyświecać na każdym kroku poczynaniom sfer rządowych i czynników ustawodawczych.

*

*   *

W zakresie podźwignięcia, a raczej ujęcia w polskie ręce, drobnego handlu i rzemiosł powinny KKO przyłożyć się czynnie, by stworzyć klimat odpowiedni dla falangi jednostek, pragnących przesiedlić się z Zachodu na Kresy lub do środkowych województw.

Na zjeździe KKO dwóch innych dzielnic w Katowicach i Poznaniu miałem możność przed miesiącem zaledwie — poruszyć to zagadnienie, przyjęte z wielkim zainteresowaniem przez czynniki miejscowe.

Wśród zagadnień, związanych z ustrojem gospodarstw małorolnych i ich kredytowaniem przez KKO, dotkliwą bolączką dotychczasową pozostawał między innymi fakt nieposiadania hipotek przez drobnych rolników na terenie b. zaboru rosyjskiego, gdy — przeciwnie — w innych dzielnicach Polski sprawa ta uległa uregulowaniu już przed dawnymi czasy.

Toteż dopiero przed miesiącem wydana ustawa *„o ulgach przy regulacji hipotecznej"* (Dz. U. Nr 27 z dn. 20.IV. b. r.), mająca na celu uprzystępnienie przy kosztach minimalnych i usprawnienie tych czynności, otwiera nowe drogi dla zakładania hipotek

drobno-włościańskich (dla nieruchomości o obszarze nie przewyższającym 50 ha).

Między innymi art. 4 tej ustawy głosi: „Wolne jest od opłaty stemplowej pismo, stwierdzające udzielenie pierwszej pożyczki w sumie nie wyższej niż 500,— zł, zabezpieczonej hipotecznie na nieruchomości, jeżeli zostało sporządzone nie później niż w ciągu 6 miesięcy od daty decyzji wydziału hipotecznego, zatwierdzającej pierwiastkową regulację hipoteczną; wolne jest również od opłat sądowych ujawnienie tej pożyczki w księdze hipotecznej.

Jeżeli suma pożyczki przewyższa 500.— zł, opłatę stemplową i sądową oblicza się tylko od nadwyżki, przy czym opłata hipoteczna stosunkowa nie może wynosić mniej niż 1.— zł".

Art. zaś 7 tejże ustawy przewiduje, że „pierwiastkowa regulacja hipoteczna nieruchomości nie jest uzależniona od zezwolenia władzy skarbowej, przewidzianego w art. 27 ust. I przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej".

Zadaniem wszystkich KKO naszego Związku powinna być dążność, iżby przez samorządy lokalne i organizacje rolnicze uświadomić ogół drobnych rolników o powszechnej doniosłości tej ustawy, a zarazem i o nabrzmiałej potrzebie wykorzystania tych ulg, a to tym bardziej, że okres ich stosowania zakreślony został terminem lat 5-ciu (do 31 marca 1943 r.).

Przez zaprowadzenie — wzorem reszty obszaru Polski — hipotek dla drobnych realności włościańskich stworzy się racjonalną podstawę dla kredytu unormowanego, a zarazem uporządkuje się zagmatwany od pokoleń całych stan prawny posiadania po wsiach w zakresie spadkobrania i działów rodzinnych.

Dyrekcje poszczególnych KKO powinny — wespół z lokalnymi organami administracji ogólnej i samorządu — przyłożyć się czynnie, aby ustawa omawiana — w myśl zasady: „vigilantibus jura", przy tym tak doniosła dla życia gospodarczego — została urealniona i usunęła w KKO dotychczasowy hamulec dla kredytu racjonalnego *).

* * *

Idea unarodowienia życia Polski, podjęta przed rokiem w zachodniej dzielnicy naszej przez utworzony w tym celu „Związek Popierania Polskiego Stanu Posiadania" przyczyniła się w stopniu znacznym do wzmocnienia żywiołu polskiego, a przeto i polskiej myśli państwowotwórczej na dalszych terenach Polski w kierunku osiedlania na reszcie obszaru Polski kupców i rzemieślników polskich.

Utworzenie łącznego patronatu dla realizacji tego zagadnienia i skoordynowane działanie w tym kierunku poszczególnych KKO na terenie całej Polski może wydać jak najlepsze wyniki dla spotęgowania dobrobytu szerokich mas ludowych.

Do końca roku ub. Związek ten samorzutnie spowodował powstanie 1541 nowych polskich placówek gospodarczych, a mianowicie: 96 sklepów kolonialnych, 49 konfekcyjnych, 71 galanteryjnych, 69 bławatnych, 68 składów z żelazem, 51 zakładów krawieckich, 49 sklepów z naczyniami kuchennymi, 49 piekarni, 41 zakładów rzeźniczych, 41 sklepów ze szkłem i porcelaną, 45 zakładów fryzjerskich, 15 składów skór, oraz licznych składów zboża, opałowych, warsztatów szewskich, zegarmistrzowskich, księgarni, drukarni i t. p.

Moralne i materialne poparcie tych jednostek i placówek przez zdrowo myślące społeczeństwo, a udzielenie poparcia kredytowego przez lokalne KKO da możność tym siłom pionierskim nie tylko okrzepnąć, lecz i zdwoić szeregi następne**).

* * *

Kształcenie nowych sił młodych w kierunku handlu — i to przede wszystkim drobnego, jarmarcznego i straganiarskiego — doszkalanie ich nadto przez kursy odpowiednie i zasilanie drobnym choćby kredytem utoruje polską myśl gospodarczą na inne drogi pracy samoistnej.

Uważam za celowe przytoczyć na tym miejscu głos znanego działacza i publicysty p. Wojciecha Zaleskiego, wypowiedziany przed tygodniem na łamach skromnego pisma wychodzącego w Wilnie pod nazwą „Stragan" (Nr 8 z dn. 15 maja 1938 r.), poświęconego sprawom rozwoju straganiarstwa i handlu drobnego, a czynię to w przeświadczeniu, że te właśnie *drobne placówki są wyśmienitą szkołą kupiecką dla ludu naszego, a rozproszone na dziesiątki tysięcy punktów w Polsce po jarmarkach, rynkach i handlu domokrążnym dać mogą zatrudnienie wielkiej rzeszy rąk polskich i stworzyć z nich rutynowane kadry dla dalszych posunięć.*

„Zbiorowy wysiłek całego Narodu polskiego dokonywał już nieraz cudów, ale jedynie wówczas, gdy groziła nam katastrofa dziejowa i jedynie w szczytnej dziedzinie oręża.

Natomiast w życiu gospodarczym, które w każdym państwie decyduje o faktycznej jego potędze, nigdy nie potrafiliśmy się zdobyć na wspólny wysiłek całego społeczeństwa. W wyniku nasze życie gospodarcze — mimo pojedyńczych sukcesów osiąganych przez poszczególnych opatrznościowych ministrów — jest bardzo smutne i nasz polski stan posiadania gorzej niż opłakany.

Obecny stan rzeczy zawdzięczamy, co prawda, nie tylko sobie, gdyż wytworzyły go przeważnie błędy wielu pokoleń naszych przodków, ze wzgardą odnoszących się do handlu i rzemiosła, które w następstwie opanowane zostały przez element obcy. Lecz fakt ten nie zwalnia nas od obowiązku naprawienia błędów naszych przodków i winien służyć nam jako przestroga, nie jako wzór do naśladowania.

Rzemiosło, handel, przemysł, a więc (przy umiejętnym prowadzeniu) najbardziej dochodowe warsztaty pracy, w przeraźliwie przeważającym procencie stanowią własność

---

*) por. artykuł Dr. E. Muszalskiego — „Ustawa o ulgach przy regulacji hipotecznej" (Oszczędność Nr 12 z 1938 roku).

**) W sprawie tej można polecić uwadze powszechnej świeżo opublikowaną pracę zasłużonego działacza poznańskiego, p. T. Marwega p. t.: „Najzdolniejszy syn do handlu i rzemiosła".

Widok na jeden z hangarów Szkoły Pilotów im. Marsz. Śmigłego - Rydza.

elementów obcych, my zaś kształcimy się niemal że wyłącznie na „pracowników umysłowych" i „pracowników fizycznych". Nic więc dziwnego, że wciąż odczuwamy wielki głód odpowiednio przygotowanych do swego zawodu polskich rzemieślników, straganiarzy i kupców, którzy by, rozwijając swe warsztaty pracy, zwiększali polski stan posiadania.

Do handlu biorą się u nas ludzie najczęściej z przejściowego musu życiowego, zupełnie bez przygotowania. Zredukowany urzędnik zakłada sklepik, bo ma trochę własnej lub pożyczonej gotówki, której przejeść nie może, gdyż stoczyłby się wówczas w otchłań nędzy, a musi jakoś dożyć z rodziną do chwili, w której otrzyma jakąś posadę. Oto jest właśnie klasyczny przykład tego, zda się, żywiołowego, lecz w smutnym życiu praktycznym owczego — niestety pędu do handlu, którego następstwem jest dalszy rozkwit hurtowni i fabryk żydowskich, obficie zasilanych dopływem nowej gotówki polskiej, która dotychczas w handlu zupełnie się nie obracała, i smutne bankructwa „rosnących jak grzyby po deszczu" polskich placówek handlowych.

Gdyby taki „kupiec z musu" przestał żyć nadzieją nowej posady i nie traktował swej modnej pracy w handlu jako czegoś przejściowego, a zacząłby systematycznie pracować nad pogłębieniem swoich bardzo szczupłych wiadomości handlowych, to prawdopodobnie — sprawa znacznie lepiej by się przedstawiała.

Tocząca się obecnie walka ekonomiczna ma zbyt doniosłe znaczenie z punktu widzenia przyszłości naszej ojczyzny, abyśmy mogli tolerować podobny stan rzeczy na jednym z najbardziej ważnych odcinków życia państwowego, jakim jest handel. Kursy handlu straganiarskiego, kursy dokształcające dla kupców winny być organizowane nie tylko w tej czy innej miejscowości, lecz p l a n o w o na terenie k a ż d e g o województwa. Na ten cel środki muszą się bezwzględnie znaleźć.

Powodzenie może mieć jedynie akcja prowadzona planowo i skoordynowana na poszczególnych odcinkach. Szkolenie zostało zapoczątkowane i w efekcie dało rezultaty dobre. Należy je tylko poprowadzić na znacznie szerszych terenach. W ten sposób zaczniemy usuwać braki ludzi przygotowanych do pracy w handlu. Lecz żadne, chociażby najbardziej doskonałe przygotowanie fachowe nie zastąpi nieuruchomionych dotychczas łatwo dostępnych tanich kredytów, o które daremnie ubiegają się poszczególne tereny. Kredyty te muszą być uruchomione w możliwie jak najszybszym czasie, gdyż bez nich nie może być nawet mowy o jakimkolwiek bądź rozwoju polskich placówek handlowych i rzemieślniczych.

Panowie w Warszawie muszą to nareszcie zrozumieć i nie karmiąc długo próżnymi obiecankami, przystąpić do spiesznego ich upłynniania.

Zdrowej inicjatywy gospodarczej jest w Polsce bardzo dużo. Lecz w olbrzymiej większości wypadków rozbija się ona o brak sił fachowych, które mogłyby tę inicjatywę zrealizować, i o brak środków finansowych, które by jej zapewniły realne podstawy.

Pieniądze przecież są. Trzeba je tylko umieć upłynnić. Ponadto z pomocą akcji musi przyjść całe społeczeństwo, które w tym momencie decydującej walki gospodarczej musi zdobyć się na zbiorowy wysiłek, przychodząc z pomocą rządowi w zwiększeniu polskiego stanu posiadania i likwidacji bezrobocia".

Praca mrówcza i działalność regionalnych KKO zespolona na jednym podłożu dobra powszechnego i wzmocnienia podstaw państwowości polskiej w dziedzinie ustroju gospodarczego wespół ze spółdzielniami pieniężno - kredytowymi (Bankami Ludowymi) i gminnymi kasami pożyczkowo - oszczędnościowymi stanowi na przyszłość najbliższą potężny instrument w aparacie samopomocy społecznej i samoradności.

Konsolidacja obywatelskiej pracy zespołowej ramię przy ramieniu powinna stworzyć lepsze jutro dla Polski Odrodzonej na progu nowego jej 20-lecia bytu niezawisłego, którego podwaliny utrwalił Naczelny Wódz i Pierwszy Marszałek Polski — Józef PIŁSUDSKI.

Jego też słowami kończę mój referat:

„Polska ma przed sobą wielką pracę. Polska ta wyśniona, wymarzona, ma wszystkie zewnętrzne cechy, którymi my wychowani w niewoli cieszyć się

możemy: wielkie wojsko, wielkie triumfy, wielką zewnętrzną siłę, wielką potęgę, którą i wrogowie i przyjaciele szanować i uznawać, chociażby nie chcieli — muszą.

Mamy Orła Białego, szumiącego nad głowami, mamy tysiące powodów, którymi serca nasze cieszyć możemy. Lecz uderzmy się w piersi. Czy mamy dość tej potęgi materialnej, aby wytrzymać jeszcze te próby, które nas czekają?

Przed Polską leży i stoi wielkie pytanie, czy ma być państwem równorzędnym z wielkimi potęgami świata, czy ma być państwem małym potrzebującym opieki możnych?

Na to pytanie Polska jeszcze nie odpowiedziała. Ten egzamin z sił swoich zdać jeszcze musi. Czeka nas pod tym względem wielki wysiłek, na który my wszyscy, nowoczesne pokolenie, zdobyć się musimy, jeżeli chcemy obrócić tak daleko koło historii, aby wielka Rzeczypospolita Polska była największą potęgą nie tylko wojenną, lecz także kulturalną na całym w s c h o d z i e.

Wskrzesić i tak ją postawić w sile i mocy, w potędze ducha i wielkiej kultury musimy, aby się mogła ostać w tych wielkich, być może przewrotach, które ludzkość czekają".

„Hołdowałem od dzieciństwa dumnej zasadzie: „m ó c — t o c h c i e ć", lecz chcieć tak, by wszystkie części ciała były skupione w tej woli chcenia, by we wszystkich komórkach mózgu tkwił ten cel, by we wszystkich cząsteczkach krwi ta siła chcenia żyła i trwała.

Hołdowałem zasadzie tych słów, lecz wiem dobrze, że tej zasadzie hołdowałem nie jeden, a tysiące, — gdy szły na bój za wolność, za szczytne hasła ludzkości. I jeżeli mnie wśród tych męczeństw i tylu bohaterstw udało się być triumfatorem i należeć do tych, co szczęśliwiej swój los ciągną, to wiem, że zawdzięczam to nie sobie; na to składają się te warunki i okoliczności, że żyjemy, jak w krainie cudu.

Oto wielkie potęgi, zdawało się nieskruszone, załamały się w czasie zmagań, jedne na froncie walczącym, inne u siebie na wewnątrz, — z nich powstaje nowy świat, nowe ziemie, organizmy i dążenia. I w tych czasach mają wartość dumne słowa: „m ó c — t o c h c i e ć". K t o c h c e — t e n m o ż e, k t o c h c e — t e n z w y c i ę ż a, b y l e t y l k o c h c e n i e b y ł o c h c e n i e m s i ł y, a n i e k a p r y s u l u b b e z m o c y".

Bolesław Chomicz.

Zagadnienie chrześcijańskich kas bezprocentowych

Zagadnienie kredytu bezprocentowego, choć mające za sobą setki lat historycznego rozwoju, jest w formie, w jakiej obecnie wśród społeczeństwa polskiego się przejawia — zagadnieniem prawie nowym. Masowy ruch w kierunku zakładania chrześcijańskich kas bezprocentowego kredytu trwa przecież rok drugi. Skoro jednak ruch ten przez dynamizm swego pierwszego rozmachu (oby nie przez żywiołowość słomianego ognia) zdołał wywołać silne oddźwięki wśród wszystkich prawie warstw społecznych i znalazł tak licznych już entuzjastów i ... przeciwników— wydaje się uzasadnionym, by jeszcze dzisiaj, a więc w początkowej fazie akcji — raz jeszcze uprzytomnić sobie zadania i cele, jakie sobie zakreśla oraz wyznaczyć mu w tym układzie właściwe miejsce.

Jednakże już na wstępie zaznaczyć pragnę, że nie zamierzam przedstawiać zagadnienia od jego strony niejako teoretycznej, natomiast omówię jego formę, założenia, jakie mu zakreślają statuty kas bezprocentowych oraz osiągnięte dotąd wyniki — pozostając w przekonaniu, że już i takie skromne podejście do tematu — może przyczynić się do przyśpieszenia efektów, związanych z właściwą oceną kas bezprocentowych.

Zacznijmy od przedstawienia historii aktualnego ruchu społecznego będącego tematem niniejszych rozważań. Pomijamy omawianie kredytu bezprocentowego w rozwoju historycznym od czasów starożytnych poprzez średniowiecze aż do końca wieku XIX — odsyłając czytelnika do sumiennego i ciekawego artykułu na ten temat, pomieszczonego w Nrze 22, rok 1936 „Oszczędności" przez St. Kopczyńskiego. Przypomnijmy jedynie, że organizacje społeczno-dobroczynne typu kas bezprocentowych znane były w Polsce już w wieku XVII, że należały one ówcześnie do zakresu działalności społecznej ks. Piotra Skargi i nielicznych światlejszych magnatów, że podobną akcję spotykamy i w wieku XIX i że wreszcie działalność ich podejmowana w imię miłosierdzia chrześcijańskiego, nie znajdując warunków ciągłości w rozwoju — a to z przyczyn biorących swe źródło we właściwościach ustroju kapitalistycznego, a niewątpliwie i w naszych ówczesnych tragediach narodowych i państwowych, przesłaniających zagadnienia bądź co bądź drugorzędne — nie narastała w rezultaty i doświadczenia, a tym samym spełniała swoje zadanie w ograniczonych tylko co do czasu i miejsca rozmiarach.

W dobie obecnej zagadnienie kredytu bezprocentowego odżyło jako podstawa działania dla organizacji społecznych żydowskich, potraktowana przez nie jako „stary i wypróbowany oręż". Początek działalności żydowskich kas bezprocentowych, przypadający na rok 1926, w którym przeżywaliśmy skutki załamania gospodarczego, spowodowanego spadkiem złotego w r. 1925, „natrafił — według słów jednego z działaczy żydowskich — na jeden z tych przełomowych momentów w społeczeństwie żydowskim, które wyzwalają drzemiące siły do walki z następstwami zniszczenia i stwarzają dla tej walki ogólny nastrój ofiarności oraz bezinteresownej pracy społecznej". Dalsza konsekwentna i prowadzona z dużym rozmachem, zapałem i energią — akcja, łącząca ze skromnym stosunkowo instrumentem, jakim jest bezprocentowa kasa — hasło podtrzymywania bytu i produktywizacji zubożałych mas żydowskich i stosująca celowe impul-

sy i środki — dała — jak dotychczas — nadspodziewane efekty.

Żydowskie kasy bezprocentowe na przestrzeni 12 lat swego rozwoju zdołały uzyskać bardzo poważne środki od swych współwyznawców w kraju i za granicą — bo sięgające już obecnie ponad 11 mil. zł. Historia rozwoju tych kas opisana jest w Nr Nr 17 - 18 i 19 „Oszczędności“ z roku 1936 w artykułach Fr. Świderskiego i St. Kopczyńskiego, do których odsyłamy czytelników.

Po dziesięcioletnim okresie pomyślnego rozwoju kas bezprocentowych żydowskich, osiągnięte przez nie rezultaty pobudziły wreszcie i społeczeństwo polskie do zainteresowania się tym zagadnieniem — w momencie, gdy uwaga tego społeczeństwa zaczęła się koncentrować na problemach gospodarczych, m. in. na niedomaganiach strukturalnych organizmu gospodarki narodowej, uwarstwowieniu społecznym i zawodowym, wreszcie na wadliwym podziale dochodu społecznego.

Pierwsze posunięcia w kierunku zakładania chrześcijańskich kas bezprocentowych — jak w dawnej przeszłości — tak i obecnie podjęte były przez sfery kościelne lub blisko nich stojące (kasy parafialne — pierwsza kasa chrześcijańska założona w r. 1935 przy parafii Wszystkich Świętych w Warszawie przez ks. Prałata Godlewskiego). Ruch ten w początkowej swej fazie został wzmocniony emocjonalnym współzawodnictwem z kasami żydowskimi niektórych ośrodków politycznych, których antysemityzm polityczny, przetworzony na gospodarczy, stał się jednym z haseł tej akcji. W zasadzie jednak otrzymywał on impulsy z góry, tj. od strony central chrześcijańskich kas bezprocentowych, które powstawały jednocześnie z pierwszymi kasami. Z istniejących obecnie 2 central ogólnopolskich i 1 regionalnej — pierwsza centrala w Warszawie została zarejestrowana w sierpniu roku 1936, tj. w czasie, gdy zarejestrowanych kas chrześcijańskich było około 20. Procesowi organizowania się omawianego ruchu w cetrale towarzyszyła odpowiednia akcja prasowa, zjazdy przedstawicieli kas z terenu, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, zawodowych itp. — co popularyzowało zagadnienie kas bezprocentowych wśród społeczeństwa polskiego i powodowało szybkie ich powstawanie we wszystkich ośrodkach kraju.

Według statutów chrześcijańskich kas bezprocentowych — zadaniem ich jest „niesienie pomocy Polakom wyznania chrześcijańskiego przez udzielanie bezprocentowych pożyczek na założenie lub prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego, rzemieślniczego lub rolnego oraz udzielanie porad zawodowych i prawnych“, względnie w-g innej redakcji „rozwijanie inicjatywy gospodarczej wśród ubogiej ludności chrześcijańskiej i niesienie jej pomocy materialnej w uzyskiwaniu podstaw do pracy zarobkowej“.

Zadania te — poza udzielaniem pożyczek — mają być realizowane drogą okazywania pomocy przy wyszukiwaniu warsztatów pracy, względnie nowych źródeł zarobkowych, urządzania kursów zawodowych, udzielania informacji o szkołach zawodowych i pismach fachowych, wreszcie porad i wskazówek w kierunku celowego zużycia pomocy materialnej ze strony kas.

Dane cyfrowe odnośnie chrześcijańskich kas bezprocentowych, zebrane na dzień 1.VI br. wykazują ilość kas na 428, w tym w Warszawie 27, na terenie województw centralnych 156, zachodnich 48, wschodnich 84 i południowych 113. Według ścisłych danych, odnoszących się do 167 kas — posiadały one na dzień 1.I.1938 r. kapitałów na sumę 326 tys. zł (a więc przeciętnie 2 tys. zł na 1 kasę), z czego własnych 210 tys. zł, obcych 116 tys. zł. Najwyższa suma kapitałów własnych wynosi w jednej kasie 26 tys. zł, w 3-ch ponad 10 tys. zł — reszta kas posiada kapitały własne już poniżej 10 tys. zł, a w większości — poniżej 2 tys. zł.

W roku 1937 kasy te udzieliły 6200 pożyczek na sumę 483 tys. zł. Zakwalifikowano z niej na koniec roku sumę zł 4.805 jako wątpliwą — czyli na dłużników wątpliwych przypada zaledwie 1% sumy udzielonych pożyczek. Przy pomocy udzielonych pożyczek uruchomiono nowych placówek 1262, w czym rzemieślniczych 385, handlowych 641. Ilość członków kas wynosiła w omawianych kasach 14.147.

Jeżeli się zważy, że na dzień 1.I.1938 r. było zarejestrowanych chrześcijańskich kas bezprocentowego kredytu 320 — można dla tej ilości kas wszystkie powołane wyżej cyfry podwoić. W ten sposób stwierdzimy, że suma obrotu pożyczek w kasach chrześcijańskich w roku 1937 dosięgała 1 miln. zł. Dla porównania warto przypomnieć, że w roku 1926, tj. w pierwszym roku rozwoju kas żydowskich, gdy było ich 266 — udzielone pożyczki w ilości 51 tysięcy wyrażały się sumą około 4 miln. zł, zaś kapitały własne kas sięgały 1,5 miln. zł. Pozwala nam to stwierdzić, że w początkowej fazie działalności narastanie własnych środków, jak i tempo akcji kredytowej — było w kasach chrześcijańskich czterokrotnie wolniejsze i mniejsze niż w kasach żydowskich. Przyczyną tego stanu rzeczy — poza właściwościami środowisk — jest niedostateczna jeszcze znajomość w społeczeństwie polskim celów i zadań kas — jak i fakt, że działalność ich w kierunku zdobywania subwencji, ofiar, składek itp. nie była pobudzona znaczniejszym kapitałem obcym, jakim dla kas żydowskich były kredyty Joint‘u.

Jak już wyżej wspomniałem — akcja organizowania chrześcijańskich kas bezprocentowych w centrale podjętą była w różnych środowiskach, co w konsekwencji spowodowało powstanie kilku central i — jak dotychczas — nie doprowadziło do unifikacji. Pierwszą centralą była Polska Centralna Kasa Kredytu Bezprocentowego w Warszawie, zarejestrowana w sierpniu 1936 r., zrzeszająca obecnie 231 kas. W grudniu 1936 r. odbyły się w Warszawie dwa zjazdy organizacyjne, zainicjowane pierwszy — przez działaczy społecznych i Centralny Związek Kupiectwa Detalicznego, drugi — przez sfery gospodarcze rzemiosła chrześcijańskiego, które to zjazdy doprowadziły do powołania dwóch nowych central; w roku 1937 połączyły one się w jedną organizację, noszącą obecnie nazwę „Zjednoczenie Chrześcijańskich Kas Bezprocentowego Kredytu w R. P.“ i zrzeszającą ostatnio 125 kas.

Poza dwiema centralami w Warszawie—istnieje od 23 lutego 1937 r. Pomorski Związek Polskich Kas Pożyczek Bezprocentowych zrzeszający ostatnio 38

kas z województwa pomorskiego. Związek ten — do czasu utworzenia w Warszawie jednej ogólnopolskiej centrali kas bezprocentowych — pozostaje jednostką niezależną od żadnej z dwóch ogólnopolskich central warszawskich.

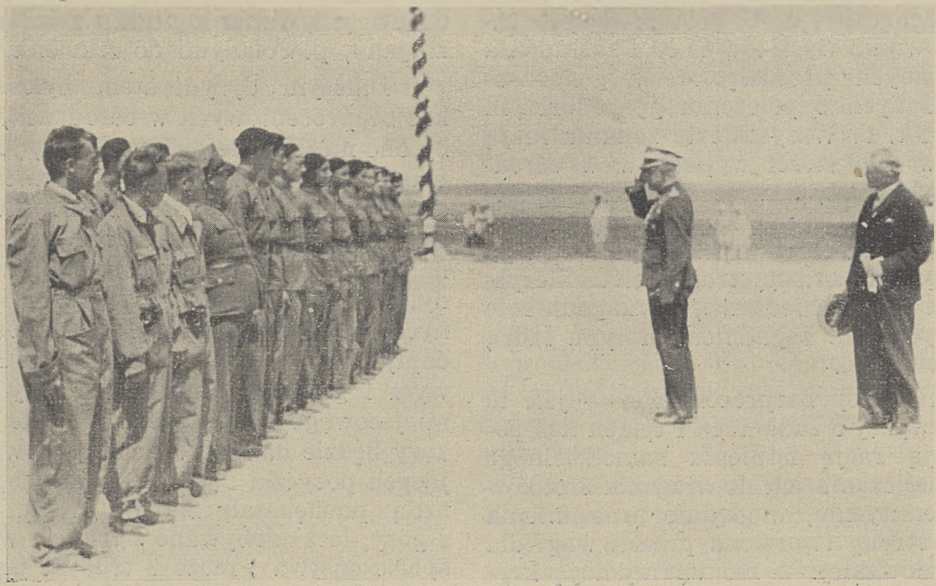
Zadania central. wg ich statutów, nie odbiegają od zadań „Cekabe“ (t. j. centrali kas żydowskich). O ile jednak „Cekabe“ przez swoje Biuro Statystyczno - Ekonomiczne bada warunki pracy żydów i wyszukuje takich gałęzi drobnej wytwórczości, jakie nadają się do rozwijania w charakterze dodatkowych zajęć rzemiosła i drobnego kupiectwa (hodowla królików angorskich, jedwabników, uprawa ziół lekarskich, sadownictwo i warzywnictwo, suszenie grzybów, przemysł ludowy kobiecy, trykotarstwo) oraz organizuje zbyt na rynku wewnętrznym i zagranicznym — o tyle tego rodzaju prace nie zostały jeszcze w centralach chrześcijańskich zapoczątkowane, choć jest przecież rzeczą b. ważną dla polityki gospodarczej kas znajomość produkcji drobnych warsztatów pracy i koordynacja jej z ogólnymi warunkami gospodarczymi. Wymaga to żywych kontaktów z Izbami Przemysłowo - Handlowymi, referatami ekonomicznymi przy Izbach Rolniczych, organizacjami gospodarczymi rzemiosła i handlu itd. Ponadto centrale chrześcijańskie nie postawiły sobie dotąd do opracowania zagadnienia ideologii gospodarczej kas, nie ustaliły jej kierunków i nie określiły metod działania. Czynności ich — jak dotychczas — ograniczają się do opracowywania druków, regulaminów i wzorów, tj. do precyzowania form pracy — bez wyraźnego określenia jej gospodarczej treści, nadto do utrzymywania kontaktu z kasami w drodze korespondencji, wreszcie podejmowania wobec instytucji finansowych publicznych kroków o subwencje i kredyty dla kas.

W zakończeniu opisu przejawów działalności kas bezprocentowych w dobie obecnej — zaznaczyć jeszcze należy, że są zarówno one, jak i ich centrale — osobami prawnymi, tj. stowarzyszeniami dobroczynnymi, których byt prawny reguluje prawo o stowarzyszeniach z dnia 27.X.1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 94, poz. 808), podlegają więc według art. 21 obowiązkowi zarejestrowania, zaś według art. 43 — jako stowarzyszenia, korzystające z ofiarności publicznej — nadzorowi władz administracji ogólnej. Członkami central poza kasami, jako członkami rzeczywistymi — mogą być również osoby fizyczne, w charakterze członków nadzwyczajnych lub wspierających. Członkostwo kasy w centrali, jak i osób fizycznych w kasie — jest oczywiście dobrowolne (art. 5 prawa o stowarzyszeniach). Kasy — według brzmienia statutów — udzielają pożyczek również i członkom, jednak w praktyce przeważa typ kas, które są jakby stowarzyszeniami ofiarodawców, pracującymi i świadczącymi na rzecz osób spoza grona stowarzyszenia.

Czynne poparcie władz i urzędów państwowych w stosunku do kas chrześcijańskich wyraziło się wydaniem zalecenia przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do samorządów terytorialnych, by wstawiały one do swych budżetów odpowiednie sumy na finansowe poparcie kas, przyznaniem kasom ulg stemplowych przez Ministerstwo Skarbu, wreszcie inicjatywą Pana Ministra Skarbu, powziętą w czerwcu roku 1937 wobec Ministerstwa Opieki Społecznej, władz Funduszu Pracy i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wreszcie prezydiów publicznych instytucji finansowych, by wszelkie kwoty, jakie urzędy te i instytucje mogą przeznaczyć tytułem pomocy finansowej dla chrześcijańskich kas bezprocentowych, były przekazywane do rozdziału Bankowi Gospodarstwa Krajowego, który winien koncentrować u siebie zbieranie i rozdzielanie między kasy wszystkich funduszów państwowych i publicznych, jakie ze wspomnianych źródeł na ten cel mogą być wydzielone. Tą drogą w roku 1937 otrzymało 187 kas bezprocentowe lokaty zawiązkowe, w łączniej sumie zł 120 tys. — na ułatwienie ich finansowej organizacji i wzmocnienie początkowej działalności w kierunku realizowania statutowych celów. Wysokość lokaty dla jednej kasy waha się w granicach 500 — 1.500 zł. W roku bieżącym na lokaty zawiązkowe dla pozostałych kas przeznaczono 223 tys. zł. Akcja przydziału tych lokat jest obecnie w toku, a do chwili obecnej na ogólną ilość 428 kas chrześcijańskich — lokaty zawiązkowe B. G. K. posiada kas 319.

Poza przydziałem lokat zawiązkowych Bank Gospodarstwa Krajowego uruchomił bezprocentowe pożyczki terminowe dla tych kas, które rozwinęły już przy pomocy własnych kapitałów i uzyskanych subwencji — szerszą akcję kredytową i które zdobyły własne kapitały w wysokości stwarzającej finansową odpowiedzialność kas za zaciągnięte zobowiązania. Kontyngent na ten cel przeznaczony wynosi obecnie zł 200 tys. Przed przyznaniem pożyczki oraz w czasie jej trwania, zainteresowana kasa podlega rewizji ze strony miejscowej komunalnej kasy oszczędności względnie spółdzielni kredytowej, występujących w zastępstwie Banku Gospodarstwa Krajowego. Zaznaczyć należy, że do propozycji Banku Gospodarstwa krajowego w tej sprawie wszystkie Związki Komunalnych Kas Oszczędności i spółdzielni kredytowych odniosły się bardzo przychylnie, zalecając zrzeszonym instytucjom bezinteresowne przeprowadzanie wspomnianych rewizji i uzupełnianie sprawozdań z działalności kas własnymi uwagami i wnioskami, nadto — udzielanie rad i wskazówek w dziedzinie administrowania, organizacji, kontroli, wywiadu itp. Ta forma nawiązywania współpracy gospodarczej instytucji kredytu społecznego z kasami bezprocentowego kredytu może w przyszłości okazać się wielce owocną zarówno dla rozwoju kas, jak i dla stosowania tych wszystkich momentów wychowawczych, które z działalnością kas bezprocentowych wiązać można. Opieka aparatu kredytowego nad omawianymi kasami, w szczególności zaś dokonywanie w kasach lustracji i rewizji — ważna jest również dla uchronienia od przepadku lokowanych w kasach funduszów społecznych i publicznych, utrwala bowiem we władzach kas przekonanie, że gospodarka ich podlega kontroli czynników fachowych, co niewątpliwie wpływa na podniesienie stopnia odpowiedzialności za fundusze społeczne.

Ostatnio prasa codzienna doniosła o przebiegu obrad specjalnej konferencji informacyjnej w sprawie kas bezprocentowego kredytu, odbytej w Banku Gospodarstwa Krajowego przy udziale przedstawi-

Gen. Berbecki przed frontem pierwszego kursu uczniów Szkoły Pilotów im. Marsz. Śmigłego - Rydza.

cieli ministerialnych resortów gospodarczych, instytucji publicznych oraz związków instytucji kredytu społecznego. Wnioski z tych obrad wydają mi się dla określenia właściwych zadań i celów kas bezprocentowych, jak i ich miejsca w obecnym układzie gospodarczym — o tyle istotne i trafne, że pozwalam sobie poniżej zacytować za prasą codzienną niektóre definicje in extenso:

„Przy przebudowie struktury gospodarczej naszego kraju — kasy bezprocentowego kredytu nie mogą być pomieszczone w planie gospodarczym jako jeden z instrumentów tej przebudowy, gdyż reprezentując inicjatywę społeczną alimentowaną wyłącznie z ofiarności publicznej — pozostaną w układzie gospodarczym, nawet przy dalszym pomyślnym rozwoju ich działalności — tym, czym są pod względem prawnym, tj. stowarzyszeniama dobroczynnymi. W tym charakterze działając — kasy bezprocentowe uzupełniają państwową i samorządową akcję opieki społecznej, przez co wpływają na łagodzenie konfliktów klasowych i społecznych.

Nastawienie statutowe kas bezprocentowych w kierunku usamodzielniania i uaktywniania elementów gospodarczo słabych, względnie zdeklasowanych drogą wciągania ich do procesu produkcji i wymiany czyni jednak z kas szczególnie dodatni instrument społeczno-wychowawczy, opierający się na płaszczyźnie gospodarczej i przyczyniający się do podtrzymywania samodzielnych drobnych warsztatów pracy zarobkowej wytwórczej lub handlowej. Efekty działalności kas bezprocentowych w naszych warunkach obecnych, t. j. przy zubożeniu stanu średniego, licznych kadrach bezrobotnego proletariatu miejskiego i strukturalnym przeludnieniu wsi — mogą być, zgodnie z powyższym — bardzo znaczne.

Kasy bezprocentowe stać się mogą przedszkolem spółdzielczości, zwłaszcza kredytowej, gdyż przez podnoszenie gospodarcze ludności niezamożnej wciągnąć ją mogą do obrotu kredytowego, względnie do procesu wewnętrznej kapitalizacji".

Do tez powyższych — na marginesie przedstawionego wyżej zagadnienia kredytu bezprocentowego w jego aktualnej formie — można by dodać jeszcze następujące stwierdzenia i wnioski:

Uzasadnieniem racji bytu stowarzyszeń typu kas bezprocentowych jest obecna organizacja naszego aparatu kredytowego, nie przystosowana jeszcze dostatecznie do podnoszenia decydującego w naszych warunkach typu produkcji, tj. małych i średnich warsztatów wytwórczych, nie dysponująca nowymi instrumentami kredytu ani nowymi metodami finansowania. W warunkach takich ciężar dźwigania z upadku człowieka małego posiadającego może pewne przygotowanie fachowe, dobre chęci i zaufanie nielicznego grona swych znajomych, nie mogącego jednak oferować dla kredytu żadnych zabezpieczeń— spoczywać musi jeszcze na państwie względnie na takich organizacjach społecznych, których fundusze, pochodzące z ofiarności publicznej — zdolne są wytrzymać ryzyko związane z dłużnikiem słabym finansowo. Działalność kas bezprocentowych charakteryzuje się nie tyle bezprocentowością kredytu (skoro koszt jego redukuje się o wartość pracy ludzi dobrej woli przy jego administracji i rozdziale), ile jego dużą zdolnością ponoszenia ryzyka.

Jeżeli w każdej organizacji i w każdym zespole o wynikach ich działalności decyduje człowiek — to w kasach bezprocentowych jest on czynnikiem szczególnie przeważającym. Zadania, stawiane działaczowi w tej dziedzinie (vide cele statutowe kas) sprowadzają się przecież nie tylko do przekonania ogółu o pożytku akcji, jaką ma prowadzić, lecz do stałego zbierania funduszów, racjonalnego ich rozdziału i śledzenia za powrotnym ich przypływem do kasy w terminie zwrotu kredytu, do udzielania porad zawodowych i prawnych, urządzania kursów, wykła-

dów i pokazów, zachęcania osób, potrzebujących zarobku, do podejmowania wysiłków w celu zakładania i prowadzenia różnych przedsiębiorstw gospodarczych, zbierania danych o położeniu gospodarczym ludności i terenu i t. d. Wszystkie te zadania mają być realizowane w większości wypadków w ośrodkach małomiasteczkowych, a więc w terenie szczególnie chyba nie sprzyjającym i zasobnością i strukturą zawodową i wyrobieniem społecznym — tego rodzaju akcji. Stąd najbardziej trafną charakterystyką tematu staje się powiedzenie, że zagadnienie kas bezprocentowych jest zagadnieniem typu ludzi, którzy chcą je prowadzić.

Chrześcijańskie kasy bezprocentowe — jak to wynika z tego, co wyżej o zadaniach i celach kas powiedziano — mają rację istnienia samodzielnego i wszelkie próby zaliczania ich do arsenału środków wojującego antysemityzmu, względnie uzasadnienia racji ich bytu od strony tworzenia przeciwwagi dla podobnej akcji żydowskiej — nie wytrzymują krytyki. Jeśli w postępującym procesie unarodowiania handlu, niektórych gałęzi rzemiosła i drobnego przemysłu— chrześcijańskie kasy bezprocentowe oddawać mogą pewne usługi — to taka ich działalność nie jest realizacją jakichkolwiek antyżydowskich a priori zakreślonych celów, lecz wynika przede wszystkim i wyłącznie z potrzeb środowiska, które obejmują i jego naturalnej dążności do samodzielności gospodarczej. Podstawową pobudką działania jest dla nich miłosierdzie chrześcijańskie.

Przypomnieć wydaje się koniecznym uwagę St. Kopczyńskiego (vide: „Oszczędność“ Nr 19 z 1936 r. str. 263) o niebezpieczeństwie łączenia z działalnością chrześcijańskich kas bezprocentowych momentów politycznych, mogących „nadać jej charakter emocjonalny, silnie pociągający tłumy i budzący w nich duży rozmach w poczynaniach oraz ślepe oddanie samej akcji“, jednak zwężających istotną treść tej działalności do zagadnień partyjnych ewent. narodowościowych. Dodać tutaj należy, że przecież żadna z legalnych partii politycznych nie ma monopolu ani na miłość bliźniego, ani na podejmowanie wysiłków w kierunku produktywizacji społeczeństwa, a właśnie wspólność tych założeń może i winna być łącznią w zgodnym działaniu jednostek pochodzących z różnych środowisk politycznych i stawać się dla nich praktycznym wyrazem zjednoczenia.

Chrześcijańskie kasy bezprocentowe, jeśli nie ze swych statutów, to z programu działania wyeliminować winny te cele, do których osiągnięcia nie są ani powołane, ani zdolne. W szczególności mam tu na myśli udzielanie fachowych porad z zakresu zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw gospodarczych, urządzanie kursów zawadowych, „kształcenie zawodowe rzemieślników, drobnych kupców, rolników, ogrodników i księgowych“ i t. p. — gdyż taka akcja należy do samorządów gospodarczych i innych organizacji branżowych, a nie stowarzyszeń dobroczynnych. Stwarzanie podstaw do samodzielnej pracy, a tego kasy bezprocentowe nie przeprowadzą nie tylko z braku kompetencji, lecz i niemożności zainwestowania pracy nakładowej, a przede wszystkim pokrycia kosztów handlowych. Rola kas bezprocentowych w tym zakresie ograniczyć się winna jedynie do utrzymywania kontaktu z instytucjami i organizacjami, powołanymi do szkolenia zawodowego.

Dalszym dyzyderatem było by niezakładanie kas bezprocentowych w ośrodkach, w których miałyby one może wiele do spełnienia, jednak brak w nich warunków do rozwoju, t. j. dostatecznej ilości działaczy i odpowiedniej zasobności miejscowego społeczeństwa, zezwalającej mu świadczyć pieniężnie. Nie należy tu zbytnio liczyć na dopływ subwencji i kredytów z centralnych urzędów i instytucji publicznych, gdyż te mogą być tylko posiłkowym źródłem dopływu środków pieniężnych, zaś źródłem podstawowym i głównym będzie dla kasy zawsze ofiarność miejscowego społeczeństwa. Tylko o tyle działalność kasy będzie dalszą od demoralizowania osób udzielających pożyczki i je zaciągających, o ile środki kasy będą powiększały się nie drogą łatwego dopływu z góry, lecz zdobywane z trudem wśród miejscowego społeczeństwa i może z trudem przez społeczeństwo to świadczone, wtedy tylko bowiem strzec ich będzie miejscowa opinia i kontrola. Zgodnie z tymi zastrzeżeniami — nie widzę większych możliwości rozwoju kas bezprocentowych na terenie wiejskim. Znany mi statut jednej z takich kas — notabene przez przewidziane prawo zakładania oddziałów nastawiający się na rolę centrali regionalnej dla kas rolniczych całego województwa — określa zadanie kasy w ten sposób, że celem jej jest niesienie pomocy niezamożnym rolnikom przez udostępnianie i udzielanie bezprocentowego kredytu na opłacalne inwestycje gospodarczo-rolnicze (do których regulamin zalicza m. in. urządzenie wzorowej gnojowni, dołów do konserwowania paszy na zimę, zakup udoskonalonych maszyn, narzędzi rolniczych oraz budowę przechowalni owoców) ponadto... torowanie postępu rolniczego przez udzielanie porad fachowych i urządzanie kursów zawodowych oraz pokazów z zakresu wytwórczości rolniczej!... Odnosi się wrażenie, że wieś nasza pozbawiona była dotychczas komunalnych kas oszczędności, kas oszczędnościowo - pożyczkowych, Kas Stefczyka, spółdzielni rolniczo - handlowych, kółek rolniczych i innych organizacji gospodarczych, i że dopiero tak skromny instrument gospodarczy, jak stowarzyszenie dobroczynne, musi wykonać te ogromne zadania! Nasuwa się obawa, czy przypadkiem oddziały przykładowo powołanej kasy nie stworzą szkodliwego nadmiaru organizacji w terenie i czy nie spowodują rozproszkowania akcji z pożytkiem prowadzonej przez właściwe, powołane do tego instytucje i organizacje.

Ze sprawą bezprocentowych kas rolniczych łączy się kwestia bardziej zasadnicza — celowości kas nie powszechnych, lecz wyłącznie branżowych, a więc rzemieślniczych, kupieckich, kupców wiejskich itd. Ograniczenie usług kasy do udzielania pożyczek tylko jednej grupie zawodowej upodabnia ją — być może — do kasy wzajemnej powocy czy koleżeńskiej, nie znajduje jednak uzasadnienia w wypadkach praktycznie będących regułą, gdy środki kasy powstają z darowizn, ofiar, subwencji i składek całego miejscowego społeczeństwa. Trudno jest wtedy uzasadnić ofiarności publicznej konieczność pieniężnego świadczenia wyłącznie na rzecz jednej warstwy czy grupy

zawodowej — notabene już biorącej czynny udział w procesie produkcji i wymiany.

Z tego ostatniego względu, a nadto z podstawowych nakazów gospodarczych i wychowawczych wypływa dla kas obowiązek odmawiania pomocy kredytowej tym jednostkom, które posiadają względnie już zdobyły odpowiednią zdolność kredytową — być może nawet przy początkowej opiece kas. Skoro w cenie usług wymiennych i w koszcie produkcji mieści się i koszt kredytu — nie wolno kredytem bezprocentowym — rozpróżniaczać bądź usypiać czy osłabiać przedsiębiorczości, energii i zdolności współzawodnictwa. Jednostki takie musi obsłużyć spółdzielczość kredytowa i inne instytucje kredytu społecznego. Podejmowanie się tych zadań przez kasy bezprocentowe nie leży niewątpliwie ani w ich ideologicznych założeniach, ani w możliwościach finansowych. Zwrócili już na to między innymi uwagę przedstawiciele życia gospodarczego wsi i jej organizacji zawodowych, którzy na jednej z oficjalnych konferencji oświadczyli, że rolnik bezprocentowego kredytu... nie chce!

Na zakończenie niniejszych rozważań — kilka uwag na tematy organizacyjne omawianego ruchu społecznego. Nie ulega dyskusji, że ideałem organizacyjnym dla chrześcijańskich kas bezprocentowego kredytu byłaby jedna tylko wspólna centrala, która by jako nadrzedna organizacja patronacka ujednostajniała metody pracy, udzielała kasom fachowych porad i intrukcji w zakresie zbierania funduszów, administracji i księgowania, koordynowała działalność kas w terenie, prowadziła badania nad warunkami produkcji i wymiany drobnych warsztatów pracy, utrzymywała kontakty z organizacjami gospodarczymi i centralami handlowymi — reprezentowała wreszcie kasy przed urzędami i instytucjami państwowymi i opinią publiczną. Argumenty przemawiające za jedną tylko wspólną centralą byłyby te same, które powołaliśmy przy uzasadnieniu możności wspólnej pracy w jednej kasie jednostek z różnych ośrodków politycznych, nadto — zasada ekonomii sił i środków, które zebrane w jednym ognisku inicjatywy — pozwalałyby osiągnąć bez wątpienia większe rezultaty. Niemożność osiągnięcia dotąd jeszcze porozumienia między obecnymi centralami i doprowadzenia do unifikacji całego ruchu, wysuwanie natomiast argumentu o celowości „szlachetnego współzawodnistwa", mającego przemawiać za utrzymaniem dotychczasowego stanu rzeczy — świadczą albo o zapoznaniu przez centrale podstaw ideologicznych ruchu, albo też o ukrytych poza nimi ambicjach jednostek czy całych grup społecznych, bądź politycznych. Przyjmując więc stan obecny jako zło konieczne, świadczące o dużym jeszcze rozbiciu i zróżniczkowaniu ideologicznym społeczeństwa, na tle którego to rozbicia unifikacja central może byłaby istotnie tworem dość powierzchownym i sztucznym, nie rezygnując jednak z utrzymania postulatu o unifikacji jako ideału organizacyjnego na oby jak najbliższą przyszłość — należało by pod adresem obecnych central wyrazić życzenie, by... co najmniej w pracy sobie nie przeszkadzały, zaś współzawodnictwo kas w terenie należących do różnych central — by naprawdę było szlachetne!

Analizując cele i zadania central chrześcijańskich kas bezprocentowych oraz możliwości ich realizacji — należy jeszcze stwierdzić, że zmontowanie aparatu lustracyjno-rewizyjnego wymaga znacznych środków pieniężnych i licznego grona znawców, że natomiast zadanie to staje się coraz ważniejsze — w miarę postępującego wzrostu ilości kas. W tych warunkach wydaje się celowym, by centrale zrezygnowały z bezpośredniego prowadzenia tego działu, natomiast wykorzystały obywatelskie stanowisko komunalnych kas oszczędności i spółdzielni kredytowych, które zadeklarowały wobec Banku Gospodarstwa Krajowego gotowość współpracy w tym zakresie. W związku z tym należało by jak najrychlej uzgodnić ze Związkami KKO i spółdzielni — zakres i metody rewizji. że współpraca taka z instytucjami kredytu społecznego wyszłaby na korzyść kas bezprocentowych — nie trzeba chyba dowodzić.

Wreszcie — ostatnia już uwaga. Uzasadniona już powyżej dostatecznie pożyteczność kas bezprocentowych nakłada na władze państwowe i na opinię publiczną obowiązek strzeżenia czystości i ideowości tego ruchu. Opinia publiczna dysponuje prasą, a władze państwowe — uprawnieniami określonymi w prawie o stowarzyszeniach. Prasa musi piętnować wszelkie niezdrowe objawy, jakie by na tle omawianego ruchu przejawiać się mogły, a władza administracyjna — szeroko korzystać z uprawnień art. 43 prawa o stowarzyszeniach. Wymaga tego i interes społeczny i... dobro samych kas bezprocentowych!

Mgr Tomasz Bober.

Operacje Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Lublinieckiego z tytułu eksportu jagód*)

Z końcem czerwca br., podobnie jak w latach ubiegłych, rozpoczął się na terenie powiatu lublinieckiego sezon „jagodowy“.

Niepokaźny ten owoc, o którym niewiele się słyszy na krajowych rynkach owocowych, z każdym rokiem staje się popularniejszym na rynkach zagranicznych, a sumy uzyskiwane z jego eksportu coraz poważniejszą pozycję zajmują w bilansie handlowym Polski. Toteż warto zapoznać się bliżej z tą dziedziną naszego handlu zagranicznego.

Eksport czarnych jagód leśnych, zwanych w niektórych okolicach borówkami, datuje się od czasów przedwojennych. Były to jednak pierwsze próby bez poważniejszych rezultatów. W okresie wojny eksport jagodami ustał zupełnie. Dopiero w roku 1925 polscy kupcy z branży owocowej rozpoczęli próby lokowania jagód na rynku angielskim. Ceny uzyskiwane za jagody były bardzo wysokie. Za kilogram jagód uzyskiwano od 6 — 8 złotych. Niestety, trudny transport tak nietrwałego owocu jak jagoda zniechęcał kupców, tym bardziej, iż wskutek długiego transportu, jagody ulegały zepsuciu i tylko znikoma część ich mogła być zużyta do kansumcji w stanie surowym, reszta natomiast szła na przeróbkę popularnych wśród ludności angielskiej jam'ów.

Na poważną trudność napotykali polscy eksporterzy i z tego powodu, że angielscy importerzy nie chcieli się angażować w handlu jagodami ze względu na ryzyko zepsucia się jagód w czasie transportu, podejmowali się jedynie komisowej sprzedaży jagód po przyjściu towaru do portów angielskich.

Mimo tak poważnych trudności garstka niestrudzonych kupców w powiecie lublinieckim z roku na rok podejmowała próby zdobywania rynków zagranicznych. Inicjatywę kupców lublinieckich, borykających się poza tym z trudnościami finansowymi, podjęła Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Lublinieckiego w Lublińcu, przychodząc z pomocą finansową.

Kupcy polscy poszukują zbytu na rynkach francuskich, szwajcarskich i niemieckich. Próby wypadają znakomicie i eksport, który w roku 1925 wynosił w okresie zbiorów zaledwie 15 — 20 tysięcy koszyków, w roku 1935 dochodzi już do 500.000 koszyków w sezonie.

Lata 1936 i 1937 przynoszą dalszą poprawę. Sezon w roku 1938, jakkolwiek opóźniony z powodu długotrwałych wiosennych chłodów, rozpoczął się pod znakiem nadzwyczajnej koniunktury. W czasie od 27 czerwca do 5 lipca br. wywieziono na rynki: angielski, niemiecki i szwajcarski ogółem 600.000 koszyków. Eksporterzy przewidują, że w roku bieżącym eksport jagód ładowanych w Herbach Śląskich i okolicznych dworcach towarowych przekroczy cyfrę 1.500.000 koszyków. *W przeliczeniu daje to około 2.000.000 zł w obcych walutach.*

Eksport jagód odbywa się w koszykach otwartych. Pojemność koszyka wynosi przeciętnie 3 kg. Koszyki te, produkowane w kraju sposobem chałupniczym prawie wyłącznie ręcznie, były za słabe, nie wytrzymywały dalekich transportów, wskutek czego eksporterzy i z tego powodu narażeni byli na poważne straty. Poza tym ręczna robota koszyków kalkulowała się za drogo. Zaczęto sprowadzać koszyki z fabryk czeskich.

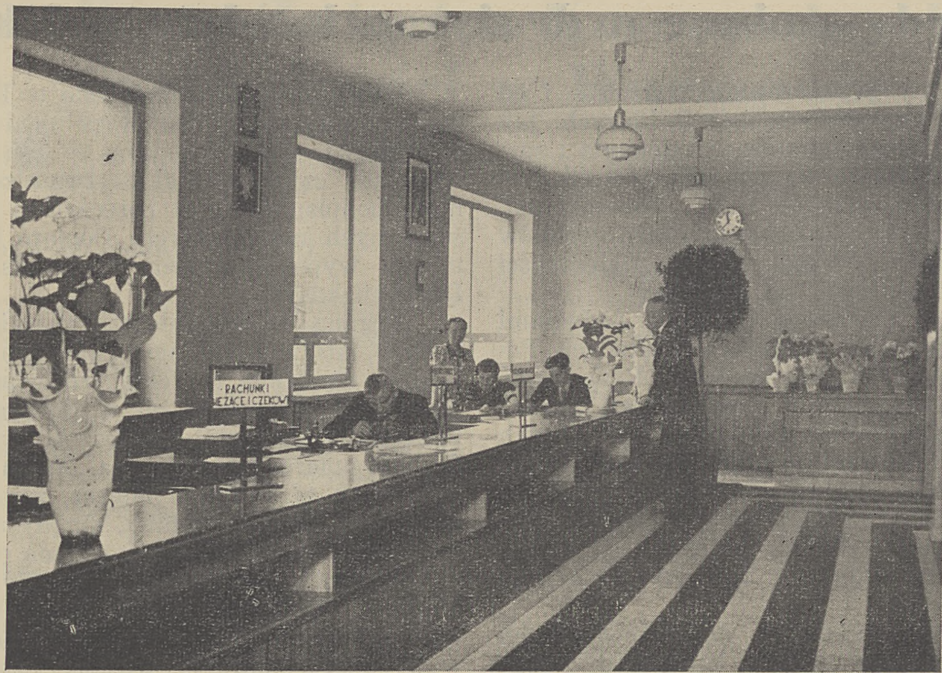
Niemniej jednak myślano również o wybudowaniu krajowej fabryki koszyków. Jak zwykle, tak i w tym wypadku inicjatywa rozbijała się o brak kapitałów. Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Lublinieckiego, która w każdej śmiałej inicjatywie przychodzi z wydatną pomocą, podjęła się sfinansowania budowy fabryki. Rozpoczęta budowa fabryki koszyków w Herbach Śląskich w roku 1934 została ukończona w roku 1935. Polska produkcja koszyków zarówno jakością, jak również niższymi cenami wyparła z rynku krajowego całkowicie produkcję czeską. Podnosząc z każdym rokiem jakość towaru, polscy przemysłowcy zaczynają poszukiwać również zbytu na rynkach zagranicznych, zdobywają rynek holenderski, a ostatnio nawet rynki państw południowych i krajów zamorskich, jak Algier, wypierając z tych rynków produkcję czeską i niemiecką.

W roku bieżącym fabryka koszyków w Herbach Śląskich wyprodukowała z górą 1.500.000 koszyków. W fabryce znalazło zatrudnienie około 200 pracowników fizycznych, co wydatnie obniżyło klęske bezrobocia w powiecie. Obecnie poza koszykami do jagód produkuje się koszyki do transportu cytryn, pomarańczy, owoców i jarzyn.

W całości akcji eksportu jagód leśnych jak również produkcji koszyków wybitną rolę odgrywa Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Lublineckiego w Lublińcu, która przyczynia się w ten sposób do podnoszenia polskich warsztatów pracy i placówek handlowych, a dodając bodźca prywatnym kupcom i przedsiębiorcom z rokiem każdym wzbogaca nasze życie gospodarcze o nowa polską placówke.

Operacje finansowe, jakie Komunalna Kasa Oszczedności powiatu Lublineckiego przeprowadziła z tytułu eksportu jagód i fabrykacji koszyków, wynikły z inicjatywy Kasy. Inicjatywę te podyktowały w dużej mierze lokalne warunki gospodarcze. Powiat lubliniecki należy do biedniejszych powiatów Polski, licząc zaledwie 47.000 ludności, przeważnie biednej. Zwiekszenie dochodów tej ludności było stałą troską Kasy. W tym celu Kasa badź inicjowała nowe poczynania gospodarcze, badź rozwijała istniejące. Zresztą dodać należy, że brak zorganizowania opieki finansowej nad niektórymi przejawami działalności gospodarczej powiatu dawał się dot-

*) Poniżej zamieszczamy ciekawy artykuł ilustrujący na przykładzie, co może uczynić energiczne i pełne zdrowej inicjatywy kierownictwo kasy na terenie swego działania. Przy czytaniu nasuwa się mimowoli uwaga, że rację mają ci, którzy twierdzą, że problem pełnienia przez KKO naznaczonej im przez ustawodawstwo roli w dziedzinie gospodarczej leży nie tyle może w płaszczyźnie przepisów prawnych, hamujących rzekomo zdrową inicjatywę kas, co raczej w płaszczyźnie personalnej, a więc doboru odpowiedniego fachowego i rzutkiego kierownictwa. (Przyp. Redakcji).

Fragment sali operacyjnej KKO pow. Świętochłowickiego.

kliwie odczuwać. Dotyczyło to zwłaszcza akcji jagodziarskiej. Należało zorganizować opiekę kredytową, dostarczyć odpowiedniej ilości pieniędzy na wypłaty, ująć w racjonalne formy obrót gotówkowy z zagranicą.

Akcja kredytowa na szerszą skalę rozpoczęta została w 1929 r. W latach 1936 i 1937 akcja ta przybrała już bardzo poważne rozmiary. W roku 1937 wypłacono kredytów na finansowanie eksportu jagód ponad 183.000 zł. W roku 1938 w połowie akcji jagodziarskiej, t. j. do połowy lipca wypłacano kredytów ponad 270.000 zł, przy czym akcją kredytową objęto większość eksporterów polskich. Akcją kredytową objęte są przeważnie eksportowe transakcje jagodziarskie wiązane na te rynki, które objęte są umowami kompensacyjnymi. Formę kredytu określono jako swoisty kredyt rembursowy. A mianowicie Kasa przyznaje eksporterom kredyt w r-ku bieżącym. Wypłata kwot z r-ku bieżącego następuje w wysokości 80% sumy r-ków za eksportowane jagody po przedłożeniu odpisu rachunku i dowodu załadowania. Po przedłożeniu dowodu wpłaty należności przez importera zagranicznego do banku zagranicznego (Verrechnungskasse) na r-k P. I .R., Kasa wypłaca dalszą zaliczkę 15 do 17%. Wszystkie wpłaty do P. I. R. są bezwarunkowo i nieodwołalnie cedowane na rzecz Kasy. Nadto kredyty zabezpieczone są w sposób przewidziany przez statut Kasy przy udzielaniu pożyczek w r-ku bieżącym otwartego kredytu.

Wypłaty zbieraczom jagód wymagają dużej ilości drobnych pieniędzy. Kasa w okresie sezonu jagodziarskiego wypłaca eksporterom jagód ponad 80.000 zł drobnym bilonem srebrnym, niklowym i mosiężnym. Obsługa klienteli jest tak zorganizowana, że Kasa może w każdej chwili dostarczyć zapotrzebowaną ilość bilonu. Bilon częściowo pochodzi z rynku miejscowego, zaś konieczne uzupełnienie sprowadzane jest w workach z Banku Polskiego.

Eksport na rynki zagraniczne wolne (angielski) odbywa się zasadniczo za gotówkę. W początkowym okresie finansowania eksportu, banki zagraniczne otwierały w Kasie akredytywy dla eksporterów. Z akredytyw tych Kasa wypłacała należności eksporterom po stwierdzeniu dowodów załadowania. Od roku 1937 banki angielskie wydają importerom czeki, które są w Kasie przedstawiane do skupu. W roku 1938 w połowie sezonu Kasa skupiła czeków za 12.000 funtów ang., t. j. ponad 312.000 zł Nadto otwarto w Kasie akredytyw na sumę ponad 183.000 zł, bądź w funtach ang., bądź w złotych. Łącznie zatem z rynku angielskiego wpłynęło około 495.000 zł.

Finansowanie fabrykacji koszyków odbywa się w ten sposób, że w styczniu każdego roku Kasa udziela fabryce koszyków kredytu w wysokości kosztów produkcji koszyków (robocizna i część materiału). Tę część ustala się na 7 gr. na koszyk, który w sprzedaży kosztuje 14 gr.

Rozmiary ogólnych obrotów z tytułu finansowania akcji jagodziarskiej są duże. W połowie sezonu 1938 r. osiągnięto w akcji jagodziarskiej 1.118.000 zł obrotów.

Akcja powyżej opisana jest pionierskim poczynaniem Kasy. Sądzę, że przyczynia się ona do wzmożenia siły gospodarczej powiatu i poprawia bilans handlowy Polski. Kasa w miarę swoich możliwości pragnie tu spełnić tę część obowiązków, jakie na nią nałożyły ustawy i zaufanie społeczeństwa.

Marian Ociepko

Dyrektor Zarządzający
Komunalnej Kasy Oszczędności
Powiatu Lublinieckiego

Urzędy gminne a drożyzna kredytu w KKO.

Sprawa drożyzny kredytu niejednokrotnie i od dawna zaprząta uwagę zarówno kół fachowych, jak i szerokich rzesz pożyczkobiorców. Narzekania i sarkania dają się dość często słyszeć także wśród licznych klientów komunalnych kas oszczędności, a w ostatnich czasach notujemy uchwały organów stanowiących w całym szeregu kas o konieczności obniżenia stopy procentowej od pożyczek.

Występują też nierzadko z takimi żądaniami zwłaszcza przedstawiciele rolnictwa w Radach Powiatowych wybierających, jak wiadomo, Radę Kasy.

Postulat obniżenia stopy procentowej, przede wszystkim dla pożyczkobiorców - rolników, a tych w kasach powiatowych jest na ogół najwięcej, uznany został za zupełnie słuszny i obecnie dojrzały do realizacji. Toteż Związki KKO zaleciły kasom stosowanie maksymalnych obniżek wszędzie tam, gdzie samej instytucji nie zagraża z tego tytułu deficytowość.

Znaczny wzrost wkładów oszczędnościowych w KKO, polepszenie się ogólne koniunktury przy stale postępującym usprawnieniu aparatu techniczno - organizacyjnego pozwoliły już w roku ubiegłym na stosowanie znacznie zniżonej stopy procentowej, tak przy dyskoncie jak i pożyczkach.

W kasach oszczędności największych stopa ta na ogół nie różni się już od normalnej stopy bankowej. Poza tym cały szereg tych największych kas udziela słabszym ekonomicznie warsztatom pracy pomocy kredytowej na warunkach specjalnie dogodnych przy ulgowym oprocentowaniu.

Nie jest zadaniem niniejszych uwag polemizowanie z wspomnianymi wyżej narzekaniami. Moglibyśmy wykazać zupełnie łatwo, iż kredyty ulgowe są udziałem bardzo znacznej liczby pożyczkobiorców-klientów KKO; że istnieje ogromna ilość kas, w których kredyty oprocentowane normalnie stanowią dużo mniej niż połowę ogólnej sumy akcji kredytowej.

Zgodzić się wszakże wypadnie z powszechnym twierdzeniem, że obowiązująca dziś stopa procentowa od pożyczek, wynosząca 9 i pół od sta rocznie, stosowana w większości KKO — jest wysoka. że zwłaszcza w stosunku do rolnictwa może być uważana za uciążliwą.

I jeżeli nie wszystkie jeszcze kasy przystąpiły w myśl nawoływań swych Związków do jej obniżenia, to, oczywista, uczynić tego nie mogły bez narażenia swych budżetów na niedobory.

Nie sądzimy, aby były zupełnie pozbawione podstawy przypuszczenia, iż najczęściej narzekania, żale i skargi nawet — pochodzą od tych pożyczkobiorców, którzy nieterminowo, niechętnie wywiązują się ze swych zobowiązań. Dopuściwszy weksel do protestu, skargi sądowej i postępowania egzekucyjnego, opierając się spłaceniu długu wszelkimi środkami, pożyczkobiorca taki istotnie płaci w końcu za zaciągniętą pożyczkę bardzo drogo, gdyż dochodzą tu z jego winy poważne koszty uboczne.

Ale równie może często kredyt w kasie zostaje podrożony nie z winy pożyczkobiorcy i nie z winy kasy. Podrożenie to, o czym kasa nieraz nie wie nawet, przypisać należy niewłaściwie pojmującym swe zadania lokalnym organom samorządu terytorialnego.

Ubiegający się o pożyczkę w KKO mieszkaniec wsi czy miasteczka po wypełnieniu odpowiedniego formularza - podania udaje się do zarządu gminy wiejskiej czy miejskiej o stwierdzenie własnoręczności podpisu swego i poręczycieli oraz prawdziwości danych majątkowych. Dopiero bowiem tak formalnie wypełnione podanie przedstawia do decyzji Dyrekcji kasy.

Organa samorządowe chętnie współdziałają z KKO, która wszak jest zakładem samorządowym, i przez sumienne i rychłe załatwianie próśb swych gminiaków pomagają im w uzyskaniu niezbędnego kredytu. Zazwyczaj gminy pobierają od petentów drobną opłatę kancelaryjną, która na ogół wynosi 50 groszy od podania. Nieraz, zamiast opłaty kancelaryjnej na rzecz gminy, urzędy naklejają znaczki ofiarne na ogólnie znane i uznane cele społeczne.

Niestety, nie wszystkie urzędy gminne tak postępują. Posiadamy dane, iż w wielu powiatach wzmiankowane opłaty są pobierane od petentów w wysokości znacznie większej, zupełnie niewspółmiernej ani do włożonego w tę prostą czynność trudu wójta czy burmistrza lub ich zastępców, ani do możności płatniczej petenta, ani do wysokości sumy żądanej pożyczki.

Np. od podania o pożyczkę 150 zł zarząd gminy wiejskiej w jednym z powiatów województwa łódzkiego pobiera w jednym wypadku zł 1,50, w innym — zł 2,50 tytułem opłaty kancelaryjnej. A zarząd pewnego miasta wydzielonego w województwie białostockim pobrał od petenta ubiegającego się o pożyczkę w kasie w sumie zł 300 aż zł 12 (dwanaście), tłomacząc zdumionemu klientowi, który podpisał się dwukrotnie wraz z żoną, współwłaścicielką nieruchomości, i dwoma poręczycielami że... *po 2 złote od zaświadczenia każdego podpisu to nie jest za drogo!*

A wszakże taka opłata podraża ewentualną pożyczkę o całe 4%. Przy tym petent nie ma żadnej z góry pewności, że tak drogo opłacone podanie będzie przez kasę załatwione pomyślnie.

Oto poważne źródło narzekań, trzeba przyznać, zupełnie uzasadnionych, które jednak w interesie ogólnym powinno być co rychlej zlikwidowane.

Toteż Dyrekcje KKO nie powinny tego stanu popierać ani nawet tolerować. Mają możność ingerowania w te sprawy przez przewodniczącego Rady Kasy (starosta lub prezydent) będącego jednocześnie władzą nadzorczą nad gminami.

Unormowanie sprawy opłat, pobieranych przez organa samorządowe od podań mieszkańców, ubiegających się o pożyczki w KKO, w kierunku zupełnego zwolnienia petentów lub ustanowienia stawki minimalnej, w znacznym stopniu przyczyni się do potanienia kredytu w kasach, na razie przez zmniejszenie tak uciążliwych kosztów ubocznych.

Sprawa ta winna znaleźć rozwiązanie centralne — dla całego kraju; zanim to wszakże nastąpi, sądzimy, iż inicjatywa lokalna kas ma tu pole do działania bardzo wdzięczne: uzgodnienie swego stanowiska z przewodniczącym Rady i spowodowanie odpowiedniej uchwały Wydziału Powiatowego lub Zarządu Miejskiego i przestrzeganie jej wykonywania.

F. Ś.

Komunikaty Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie

W dniu 20 lipca 1938 r. Związek rozesłał do KKO okólnik Nr 24 treści następującej:

1. Opłata stemplowa od podań o pożyczki.

Stwierdziliśmy szereg wypadków powstawania sporów między Komunalnymi Kasami Oszczędności a władzami skarbowymi na tle kwalifikacji podań składanych Kasom o pożyczki pod kątem opłaty stemplowej. Sprawę opłaty stemplowej od takich podań wyjaśniło nam ostatnio Ministerstwo Skarbu reskryptem z dn. 4 lipca r. b. Nr D. V. 48404/5/37.

Z reskryptu tego wynika, że jeżeli zgłoszenie zawiera jedynie:

a) prośbę o udzielenie pożyczki,

b) informacje o stanie majątkowym dłużnika i osób, które są gotowe podpisać weksel w charakterze interesantów czy poręczycieli, oraz

c) podpisy osób wymienionych pod b),

to takie podanie jest wolne od opłaty stemplowej. Jedynie w wypadku, gdy żyranci w takiej deklaracji upoważniają wystawcę wekslu do odbioru sumy pożyczkowej i o ile suma ta przekracza zł 500,—, to takie upoważnienie z mocy art. 111 ust. 2 ustawy o opłatach stemplowych podlegać będzie opłacie w wysokości 1 zł.

Inaczej natomiast Ministerstwo kwalifikuje takie podania, w których poza danymi przytoczonymi wyżej znajdują się oświadczenia o udzielenie porękі za pożyczkobiorcę. Takie oświadczenie przeważnie brzmi: „W razie udzielenia (petentowi) kredytu, ręczymy (względnie przyjmujemy na siebie solidarną odpowiedzialność) za terminową spłatę tegoż". Oświadczenie to w druczku zgłoszeniowym jest najzupełniej zbędne, gdyż udzielenie poręki solidarnej wypływa z faktu podpisania weksla. Tego rodzaju zaś oświadczenie Ministerstwo kwalifikuje jako poręczenie podlegające opłacie stemplowej według art. 117 u. o. s.

Podając powyższe do wiadomości jednocześnie zaznaczamy, że Ministerstwo Skarbu wyraża gotowość do rozpatrzenia wniosków o ewentualne umorzenie opłat stemplowych należnych według przytoczonej interpretacji od. już wystawionych tego rodzaju poręczeń, o ile wniosek taki zostanie złożony przez Związek KKO przy podaniach odnośnych KKO.

O ile zatem Kasa ma spór na tym tle z miejscowymi władzami skarbowymi, zechce przedłożyć Ministerstwu Skarbu za naszym pośrednictwem odpowiedni wniosek, z dołączeniem wzoru kwestionowanego przez władze skarbowe oświadczenia.

Zalecamy również Kasom, aby zmieniły osnowę stosowanych u siebie druków pożyczkowych, o ile w tekście tych druków zawarte są oświadczenia, mające podpadać w myśl przytoczonej powyżej interpretacji Ministerstwa Skarbu pod przepisy art. 117 u. o s.

2. Zastrzeżenia odbioru wkładu oszcz. na wypadek śmierci składającego.

Mimo naszych wielokrotnych uwag niektóre Kasy jeszcze nadal przyjmują zastrzeżenia, mocą których wkładający zastrzega, że w razie jego śmierci wkład ma być wypłacony do rąk określonej osoby czy osób. Takie zastrzeżenie nie ma żadnego skutku prawnego.

Według Kodeksu Napoleona są dwa rodzaje rozporządzania majątkiem pod tytułem darmym: darowizna między żyjącymi i rozporządzenie testamentowe. Zastreżenia zaś, o których mowa, nie można uważać ani za darowiznę, ani za rozporządzenie testamentowe, a to z uwagi na niezachowanie koniecznych form, przewidzianych dla ustanowienia darowizny czy sporządzenia testamentu. Zresztą Kodeks Napoleona przewiduje części obowiązkowe dla pewnej grupy spadkobierców, których uszczuplać nie można nawet w drodze testamentu. Zastrzeżenie przeto, że na wypadek śmierci składającego wkładem może dysponować określona osoba, może być uważane jako obejście prawa. Z tego względu zastrzeżeń takich przyjmować nie należy. W razie zaś honorowania przez Kasę takiego zastrzeżenia, Kasa jest odpowiedzialną do wysokości wypłaconego wkładu zarówno wobec spadkobierców, jak też wobec władz skarbowych z tytułu podatku spadkowego.

3. Przepisy o zakładach zastawniczych.

W N-rze 41 Dziennika Ustaw R. P. z r. b. pod kolejnymi pozycjami 337 i 338 ukazały się dwa rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 9 maja r. b. wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Surawiedliwości o zakładach zastawniczych w ogóle, oraz o zakładach zastawniczych komunalnych kas oszczędności. Zaleca się zapoznanie się z tymi przepisami, zwłaszcza Kasom bardziej pod względem finansowym rozbudowanym, działającym w większych ośrodkach, które ewentualnie mogłyby się podjąć w przyszłości zorganizowania własnych zakładów zastawniczych.

4. IV Ogólnopolski Kongres KKO we Lwowie.

W N-rze 13 „Oszczędności" z dn. 5 lipca 1938 r. zamieściliśmy komunikat o IV Ogólnopolskim Kongresie KKO, który się odbędzie w dniach 10 i 11 września r. b. we Lwowie.

Nawiązując do tego komunikatu wyjaśniamy, że zgłoszenia w sprawie udziału w Kongresie należy kierować pod adresem: Związek Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie, Lwów, ul. Halicka 21. Wpłaty tytułem wpisowego w wysokości 10 zł od osoby prosimy wpłacać na konto w P. K. O. Związku Komunalnych Kas Oszczędności we Lwowie Nr 148.495

Komitet organizacyjny Kongresu prosi za naszym pośrednictwem o możliwie wczesne zgłaszanie udziału w Kongresie, gdyż z uwagi na przewidywany duży napływ osób do Lwowa zarówno na Targi Wschodnie, jak i Kongres KKO, musi poczynić starania, celem zarezerwowania odpowiedniej liczby miejsc w hotelach dla uczestników Kongresu.

Nadmieniamy ponadto, że osoby, pragnące wziąć udział w obradach Kongresu, nie potrzebują posiadać pełnomocnictw, uchwalonych przez Radę KKO, gdyż Kongres, rzecz prosta, nie ma charakteru Walnego Zgromadzenia Związku KKO.

Komunikując o powyższym jeszcze raz zwracamy się z apelem o możliwie liczny udział członków organów bądź pracowników KKO w Kongresie.

Prezes Związku: (—) *Z. Chudzyński.*
Dyrektor Związku: (—) *K. Kohlmann.*

Kronika krajowa

Konferencja z B. G. K. w sprawie inwestycyjnych kredytów dla rzemiosła.

W dniu 8 lipca odbyła się w lokalu KKO m. st. Warszawy pod przewodnictwem Prezesa Związku Związków KKO., p. Dolanowskiego konferencja w sprawie inwestycyjnych kredytów rzemieślniczych. Konferencja miała charakter informacyjny.

Przyjęto do wiadomości oświadczenie dyrektora BGK p. Jarnutowskiego, że Bank, pragnąc umożliwić rzemiosłu dokonywanie inwestycyj wzgl. renowacji warsztatów, przeznaczył ze swych funduszów kwotę ok. 3 miln. złotych do rozprowadzenia w formie kredytów przez KKO i spółdzielnie kredytowe, korzystające ze specjalnych kontyngentów kredytowych BGK. W ramach 20% tych kontyngentów instytucje powyższe będą mogły udzielać pożyczek inwestycyjnych dla rzemieślników i drobnych przemysłowców, z okresem spłaty do 16 kwartałów na tych samych warunkach co kredyty rzemieślnicze 6-cio wzgl. 10-ciokwartałowe. W wyjątkowych wypadkach kredyty te mogą być udzielone na komasację zobowiązań rzemieślników, zaciągniętych w instytucjach kredytowych w związku z dokonanymi — najdalej przed rokiem — inwestycjami. Wysokość pożyczki nie może przekraczać sumy 5.000 zł i 80% kosztów dokonywanych inwestycyj. KKO i spółdzielnie kredytowe będą legitymować kredytobiorców z zużycia kredytu zgodnie z przeznaczeniem. Oprocentowanie kredytów inwestycyjnych ustalono na 6%.

Oczywiście transza 3 miln. zł. kredytów tylko w drobnej części zaspokaja potrzeby inwestycyjne rzemiosła. Wg obliczeń Związku Izb Rzemieślniczych, niepokryte zapotrzebowanie rzemiosła na kredyty inwestycyjne szacować należy na ok. 35 miln. zł, z czego na inwestycje o 4 — 5 letnim okresie amortyzacyjnym przypada ok. 20 miln. zł.

Z tych względów sprawa średnioterminowych kredytów dla rzemiosła będzie nadal aktualna i dla omówienia całokształtu związanych z tym zagadnień ma się odbyć w przyszłości jeszcze jedna konferencja z udziałem przedstawicieli BGK.

Zjazd dyrektorów KKO woj. wołyńskiego.

W dniu 9 lipca odbyła się w Krzemieńcu konferencja dyrektorów KKO z terenu woj. wołyńskiego. Na konferencji, której przewodniczył p. B. Chomicz, wiceprezes Związku KKO omawiano sprawy propagandy, polityki kredytowej oraz personalne i organizacyjne.

Obszerniejsze sprawozdanie z przebiegu obrad podamy w następnym numerze „Oszczędności".

Następnego dnia po obradach uczestnicy zjazdu wzięli udział w zwiedzaniu pięknych okolic Krzemieńca, m. in. słynnego klasztoru prawosławnego w Poczajowie.

Zatwierdzenie dyrektora i wicedyrektora Związku KKO we Lwowie.

Min. Skarbu reskryptem z dn. 24.VI.1938 zatwierdził w porozumieniu z Min. Spraw. Wewnętrznych wybór p. dr. Mariana Wagnera na stanowisko dyrektora Związku K. K. O. we Lwowie oraz mgr Stanisława Ryżukiewicza na stanowisko zastępcy dyrektora tegoż Związku.

Wobec powyższego przestał pełnić funkcję p. o. wicedyrektora Związku p. Adam Samotus.

Nowe lokale śląskich KKO.

Jak w swoim czasie informowaliśmy czytelników „Oszczędności", śląskie KKO wybudowały w 1937 r. dwa nowoczesne gmachy własne. W budowie znajdują się jeszcze dwa gmachy: KKO miasta Bielska, który będzie poświęcony już w miesiącach najbliższych, oraz KKO miasta Wodzisławia, którego budowę rozpoczęto w ubiegłym miesiącu. Niezależnie od tego inne kasy dostosowują posiadane lokale do potrzeb obrotu, przebudowując gmachy własne i urządzając je według własnych potrzeb.

Dnia 20 maja br. dokonano poświęcenia nowego lokalu KKO pow. Świętochłowickiego. Kasa ta, założona 15 marca 1928 r., posiada ponad 9,5 milionów złotych wkładów na około

Fragment sali operacyjnej KKO m. Mysłowic w dniu poświęcenia.

30.000 książeczek. Oprócz centrali, która mieści się w nowo przebudowanym lokalu, Kasa posiada oddziały i wpłatnie w ważniejszych ośrodkach powiatu, a mianowicie: Nowy Bytom, Lipiny Śląskie, Ruda Śląska, Orzegów i Brzeziny Śląskie. Kasa zamierza otworzyć w najbliższym czasie oddział w Piekarach Śląskich, ważnym ośrodku przemysłowym i pątniczym. Nowo przebudowany lokal urządzono starannie i nowocześnie, dostosowano do potrzeb obrotu i wymogów nowoczesnej techniki bankowej.

Dnia 27 czerwca br. poświęcono nowy lokal KKO miasta Mysłowic. Lokal mieści się w gmachu miejskim, w najruchliwszym punkcie miasta. Parter gmachu urządzono na lokal Kasy i nowoczesny skład. W lokalu wybudowano specjalnie zabezpieczony skarbiec oraz urządzono salę operacyjną. KKO miasta Mysłowic należy do mniejszych kas śląskich. Założona w 1888 r. posiadała przed wojną około 5 milionów marek wkładów. Wojna i dewaluacja zniszczyły majątek Kasy. Uruchomiona po złączeniu Śląska z Macierzą zjednała sobie zaufanie miejscowego społeczeństwa, osiągając około 2 milionów zł wkładów.

KKO pow. Rybnickiego współdziała w rozbudowie COP.

Prasa doniosła, że przy współudziale KKO pow. Rybnickiego na Śląsku powstała placówka handlowa dysponująca kapitałem ok. 250 tys. zł, której zadaniem jest skup cegły dla C. O. P. i innych centrów przemysłowych Polski. Dzięki wzmożonemu popytowi na cegłę w COP wysyła się tam dziennie ok. 200 tys. sztuk cegły z 16 cegielń znajdujących się w pow. rybnickim. Podkreślić należy, że powiat rybnicki obfituje w doskonałe pokłady gliny, z której wypala się cegłę niezwykłej trwałości.

Cofnięcie uprawnień banków dewizowych.

Jak już zapowiadaliśmy na tym miejscu („Oszczędność“ Nr 12 z r. b.), zostało ogłoszone zarządzenie Ministra Skarbu (Monitor Polski Nr 143) o cofnięciu uprawnień banków dewizowych kilku bankom prywatnym i tow. kredytowym. Spośród KKO cofnięto powyższe uprawnienie KKO miasta Lwowa, której nadano uprawnienia agentur dewizowych.

Lista papierów zastrzeżonych.

Urząd Długów Państwa pismem z dnia 15 lipca 1938 r. (Nr 24023/II/634 U. T./38) zawiadamia, że Sąd Okręgowy, Wydział V w Warszawie wzbronił wszelkich wypłat i dokonywania jakichkolwiek transakcji następującymi obligacjami:

5% państwowej pożyczki konwersyjnej z 1924 roku.

1) postanowieniem z dn. 15.IV.1938 r. Nr V. Co. 330/38
obligacjami Nr Nr 2019691/693 im. wart. po 10 zł
„ „ „ 2019801/900 „ „ „ 10 „
oraz świadectwami ułamkowymi
Nr 81761 im. wart. 3 zł
„ 77336 „ „ 5 „

2) postanowieniem z dn. 21.II.1938 r. Nr V. Co. 1653/37
obligacjami Nr Nr 3031188/189 im. wart. po 10 zł
„ „ „ 3540060 „ „ 100 „
„ „ „ 4074312/313 „ „ „ 500 „
oraz świadectwem ułamkowym Nr 27570 im. wart. 5 zł.

Nadto wymieniony Sąd uchylił zakaz wypłat i dokonywania transakcji odnośnie do następujących obligacji 5% pożyczki konwersyjnej z r. 1924
postanowieniem z dnia 7.VI.1938 r. Nr V. Co. 6/35
obligacjami Nr Nr 4286194/195 im. wart. po 100 zł
„ „ „ 4311736 „ „ „ 1.000 „
a Sąd Apelacyjny w Warszawie
postanowieniem z dn. 25.II.1938 r. Nr Cz. 34/38 Wydz. I. Sek. I.
obligacjami Nr Nr 3066729/731 im. wart. po 10 „
„ „ „ 4158801/803 „ „ „ 100 „
„ „ „ 4134860 „ „ 1.000 „

Wiadomości zagraniczne

Zebranie w Sztokholmie Stałego Komitetu Międz. Instytutu Oszczędności.

Dnia 27 czerwca odbyło się w Sztokholmie, na zaproszenie kas oszczędności czterech krajów skandynawskich, doroczne zebranie Stałego Komitetu, który zarządza Międzynarodowym Instytutem Oszczędnościowym.

Zebranie jak zwykle odbyło się w serdecznym i koleżeńskim nastroju. Kasy oszczędności Szwecji, Norwagii, Danii i Finlandii zgotowały przybyłym delegatom gościnne i serdeczne przyjęcie, dając im zarazem sposobność oglądania w dniach 28 i 29 czerwca pięknej stolicy Szwecji, Sztokholmu, który uchodzi za Wenecję Północy, oraz jego okolic. Delegaci odwiedzili również Kasę Oszczędności w Upsali, gdzie była urządzona wystawa materiałów propogandowych Związku Szwedzkich Kas Oszczędności.

Porządek dzienny obejmował kilkanaście punktów, z czego połowa przypadała na sprawy administracyjne.

W zebraniu, które się odbyło w sali Parlamentu pod przewodnictwem margrabiego G. de Capitani d'Arzago, Prezesa Instytutu, wzięło udział 36 delegatów spośród 16 państw: Niemiec, Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Wielkiej Brytanii, Holandii, Włoch, Luksemburga, Norwegii, Polski, Portugalii, Rumunii, Szwecji, Szwajcarii i Czechosłowacji. W obradach brał udział nadto p. prof. Ravizza, Sekretarz Stałego Komitetu i Dyrektor Miedzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego.

Przyjętym zwyczajem Dyrektor Instytutu rozesłał delegatom zawczasu przed zebraniem sprawozdania i materiały, a w przeddzień zebrania przeprowadził z poszczególnymi delegatami szereg rozmów na tematy związane z porządkiem obrad, co znakomicie ułatwiło dyskusję na zebraniu.

Ze spraw administracyjnych wymienić należy przyjęcie 9 nowych zgłoszeń o przystąpieniu do Instytutu, przyjęcie do wiadomości zmian personalnych wśród delegacyj kas niektórych krajów w Komitecie oraz przyjęcie sprawozdania za rok 1937. Przyłączając się do wniosku skarbnika, delegaci uchwalili, że celem dostosowania środków Instytutu do coraz szerszej jego działalności—bez podwyższania normal-

nych składek członkowskich — Instytut powinien wykorzystywać nadarzające się sposobności, jakimi są np. jubileusze kas obchodzone z okazji 100 — 75 — 50 — lecia ich działalności, i zwracać się do tych kas, aby przeznaczyły przy tej okazji pewne kwoty na rzecz Instytutu.

Z innych spraw przede wszystkim wymienić należy sprawę organizacji IV. Międzynarodowego Kongresu Oszczędności w roku 1940. Przyjęto z zadowoleniem zaproszenie przedstawicieli kas niemieckich, aby IV Kongres Międzynarodowy odbył się w Berlinie. Następnie po ożywionej dyskusji ustalono następujące tematy obrad Kongresu:

I. Lokowanie funduszów kas oszczędności, zwłaszcza z punktu widzenia społecznego (tanie budownictwo domów mieszkalnych, rolnictwo, kredyty rzemieślnicze, robotnicze itd.).

II. Posłannictwo ideowe kas oszczędności w dziele wychowania i propagandy.

III. Współdziałanie kas oszczędności dla osiągnięcia wspólnych celów (związki kas, centralne instytucje kredytowe, organizacje żyrowe).

IV. Nowoczesna organizacja techniczna kasy oszczędności.

V. Kasy oszczędności a zarządzenia w zakresie ustroju pieniężnego od czasów ostatniego Kongresu w Paryżu.

W dalszym ciągu rozważano dwie sprawy przedstawione przez biuro Instytutu.

a) W sprawie sprzedaży na raty uchwalono:

„Stały Komitet Międzynarodowy Instytutu Oszczędnościowego, do którego należą prawie wszystkie kasy oszczędności na świecie, na zebraniu dorocznym w Sztokholmie w dniu 27 czerwca 1938 r. ustalił następującą opinię:

Po zbadaniu wszystkich argumentów za i przeciw sprzedażom na raty Komitet uważa, że rozpowszechnienie się tego systemu stanowi dla kas nowy ważny powód, aby wzmocniły swą akcję wychowawczą celem zapobiegania temu, która to akcja w tych krajach, gdzie sprzedaż na raty szczególnie jest rozwinięta, może z pożytkiem iść ręka w rękę z akcją czynników państwowych i ludzi dobrej woli, zmierzającą do przeciwdziałania nadużywaniu tego systemu".

Jednocześnie zlecono Instytutowi sprawę przeprowadzenia nowych badań nad tym zagadnieniem przy współudziale kas w poszczególnych krajach.

b) W sprawie najnowszych teorii ekonomicznych występujących przeciw oszczędności powzięło rezolucję:

„Stały Komitet Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, po zbadaniu najwięcej znanych nowych teorii ekonomicznych, które dzięki wyraźnym wnioskom ich autorów bądź dzięki wnioskom, jakie można z nich wysnuć, mogłyby dostarczyć najwięcej argumentów dla ideologii i akcji sprzecznych z oszczędnością,

stwierdza, że wiele spośród materiałów faktycznych przytoczonych w tych pracach budzi wątpliwości, że teorie te są często przedstawione w sposób niejasny nawet dla wybitnych ekonomistów, że wreszcie wywołały one szereg sprzecznych interpretacji i głosów krytyki,

jest przekonany, że przystępując do analizy tych prac uczciwie i poważnie, nie można wyłuskać z nich argumentów dostatecznie silnych, zdolnych osłabić tradycyjną wiarę w wartość oszczędności dla jednostki i społeczeństwa,

wreszcie podkreśla z naciskiem, że kasy oszczędności dzięki społecznym i humanitarnym wynikom swej pracy zapewniły sobie niezachwiane stanowisko w tym względzie, tak mocne, że nawet nowe teorie występujące przeciw oszczędności nie mają żadnego wpływu na strukturę, ducha i działalność kas oszczędności".

Wobec tego jednak że teorie te w większości krajów reprezentowanych na zebraniu znalazły słabe rozpowszechnienie i wywarły znikomy wpływ, przeto Komitet uznał, że nie warto przedsiębrać w tej sprawie żadnych postanowień, pozostawiając do uznania poszczególnych krajów wykorzystanie powziętych wniosków.

Pewną dyskusję wywołała również kwestia udziału różnych instytucji, nie będących kasami, w obchodzie Dnia Oszczędności. Uznano, że kasy oszczędności, nie mogąc zresztą przeszkodzić różnym instytucjom w obchodzie, nie są bynajmniej przeciwne temu, aby inne poważne instytucje, które zbierają oszczędności, obchodziły uroczyście wraz z kasami oszczędności dzień 31 października. Komitet jednak zaleca, aby zawsze charakter Dnia był utrzymany.

W końcu Komitet postanowił przyjąć zaproszenie portugalskich kas oszczędności, aby doroczne zebranie Komitetu w 1939 r. odbyć w Lizbonie, natomiast zaproszenie Narodowej Kasy Oszczędności i Obrotu Czekowego w Rumunii, aby jedno zebranie odbyć w Bukareszcie, przyjęto z tym, że Komitet zbierze się tam następnym razem. Kasom obu krajów wyrażono przy tym serdeczne podziękowanie za zaproszenie.

Przegląd prasy

Krytyczne uwagi o działalności K. K. O.

W Nr 7 miesięcznika „Bank" w dziale „zagadnień bieżących" ukazała się notatka pt. „KKO a kredyt", w której autor podpisany pseudonimem (Acer) kreśli o KKO szereg luźnych uwag, przeważnie krytycznych, z którymi warto się zapoznać.

Na wstępie autor podkreśla wielką pracę, jaka się dokonuje nad umacnianiem zrębów KKO w dziedzinie organizacyjnej, dzięki której już dziś możemy obserwować wielką żywotność i b. dobre wyniki pracy poszczególnych KKO, słusznie podnosząc, że od należytego rozwiązania problemu fachowego kierownictwa zależeć będzie wielkość wyników tej pracy.

„Coraz bardziej wzrastająca rola kas na rynku pieniężnym — pisze dalej autor — nadaje im cechy prawdziwych banków. W związku z tym nasuwa się nam wniosek, że byłoby rzeczą z wielu powodów wskazaną, aby większe kasy miały prawo przyjąć w swojej firmie nzwę „bank", i aby ich typ sprawozdań dla celów statystycznych został dostosowany do sprawozdawczości bankowej. Chodzi tu nie tylko o wygodę publiczności, ale także o dostosowanie form do wymogów obrotu i przyzwyczajeń. Że to nieuzgodnienie może wywołać pożałowania godne pomyłki, o tym świadczy ostatnie sprawozdanie Ligi Narodów p. t. „A p e r ç u d e l a s i t u a t i o n m o n é t a i r e", które omawiamy w niniejszym numerze w dziale artykułowym, a które przedstawia w świetle wręcz fałszywym kapitalizację pieniężną w Polsce wskutek nieuwzględnienia kas oszczędności. Istotnie trudno jest logicznie uzasadnić, dlaczego wbrew zwyczajom całego świata nie każdy bank w Polsce może się nazywać bankiem. W takiej sytuacji nie można się oburzać na to, że w szeregu wydawnictw zagranicznych sytuacja pieniężna i kredytowa w Polsce jest przedstawiona wyłącznie na podstawie bilansów banków prywatnych, t. j. na podstawie w coraz większym stopniu nie wystarczającej".

Umyślnie przytoczyliśmy ten obszerny ustęp w całości, gdyż ilustruje nam fakt skądinąd znany, mianowicie wskazuje, jak duże niezrozumienie istoty, charakteru i zadań KKO panuje jeszcze u naszych nawet wybitnych publicystów gospodarczych. Bo o cóż p. Acerowi chodzi? O dwie sprawy, które nie mają z sobą nic wspólnego: 1) o nadanie kasom oszczędności (tym większym) nazwy „bank“ jako uzupełnienie ich firmy i 2) o unifikację „sprawozdawczości“ kas.

Jeśli chodzi o pierwszą sprawę, to możemy autora zapewnić, że kasy oszczędności nie tylko nie pragną podszywania się pod obcą im nazwę „banków“, ale przeciwnie uważają za wielki sukces wyodrębnienie ich nazwy przez prawne zastrzeżenie nazwy „kasa oszczędności“ tylko dla właściwych kas. Jest to postulat, o który walczą kasy oszczędności na całym świecie i który w wielu krajach udało im się już zrealizować. Bo dla nas nie jest to tylko formalna zmiana tytułu. Z nazwą „kasa oszczędności“ łączy się specyficzna im ideologia, charakter i zadania gospodarcze i społeczne, które na całym świecie różnią kasy od banków. I jest rzeczą najzupełniej obojętną, czy chodzi o kasę małą czy wielką. Toteż oburzenie autora, że „wbrew zwyczajom całego świata nie każdy bank w Polsce może się nazywać bankiem“ jest zwrotem retorycznym bez żadnego uzasadnienia. W Polsce tylko żaden bank nie może nazywać się kasą oszczędności, jak zresztą nie może się nazywać w tych krajach, gdzie prawna ochrona nazwy kasa oszczędności istnieje. Zresztą nawet w tych krajach, gdzie tej ochrony jeszcze nie ma, opracowuje się i ogłasza odrębne statystyki dla kas i dla banków.

I tu przechodzimy do kwestii drugiej. Autor uzasadnić pragnie swój pierwszy postulat m. in. błędami statystyki międzynarodowej Ligi Narodów. Nie mamy pod ręką cytowanej przezeń pracy, nie wiemy więc dobrze, skutkiem czego praca ta zawiera błędy w określeniu kapitalizacji w Polsce. Faktem jednak jest, że ta sama Liga Narodów w swym wydawnictwie „Annuaire Statistique“ wyraźnie, bo na dwóch odrębnych tablicach, podaje kapitalizację pieniężną na świecie osobno dla banków handlowych, a osobno dla kas oszczędności. Jeżeli więc w cytowanym przez autora wydawnictwie zakradły się istotnie błędy, to wynikają one chyba nie dlatego, że większe kasy w Polsce nie nazywają się bankami.

Postulat ujednolicenia „sprawozdawczości“ K. K. O. z bankami niewątpliwie jest słuszny. Nie wiemy tylko, co autor ma na myśli mówiąc o „sprawozdawczości“. Przecież dokonana przed kilku laty pod egidą Inspektoratu Bankowego reorganizacja wzorów bilansów K. K. O. poszła po linii właśnie daleko idącej unifikacji z bilansami bankowości prywatnej i publicznej. To, że w bilansach K. K. O. figuruje pozycja „wkładów oszczędnościowych“, której nie ma w bilansach banków prywatnych, posiada przecież swe uzasadnienie zarówno w przepisach prawnych, jak i w istocie operacyj biernych kas i banków. I znowu nie jest to specjalność polska, gdyż w wielu krajach istnieje ochrona prawna nazwy „książeczka oszczędnościowa“, a więc i „wkład oszczędnościowy“.

Z tych względów nieoczekiwane wnioski p. Acera uważamy za nieuzasadnione i chybione.

Niezrozumiałe również wydaje nam się utyskiwanie autora, że nie ma w Polsce umów między bankami prywatnymi a bankowością komunalną (do której zalicza i KKO) w sprawie unormowania konkurencji, a w szczególności wysokości stawek procentowych. Przecież autor doskonale wie o tym, że stopa procentowa w kasach oszczędności jest reglamentowana przez państwo i że wobec tego nie ma tu miejsca na prywatne umowy między związkami kas i banków.

W dalszych wywodach autor zastanawia się nad słabym przyrostem wkładów w ostatnich miesiącach i uważa, że jedną z głównych przyczyn tego zjawiska jest obniżenie stawek od wkładów. Na dowód tego przytacza fakt wycofywania przez Z. U. S. lokat z KKO, przy czym bierze za złe kasom, że skłonne są zgodzić się na utrzymanie stawki 5½%. Pomijamy okoliczność, czy obniżenie oprocentowania wkładów w KKO było istotną (nie tylko formalną) przyczyną wymówienia lokat przez Z. U. S., czy też chodzi tu raczej o generalną zmianę polityki lokacyjnej ZUS. Piszemy o tym obszerniej w dalszym ciągu. Chodzi nam tylko o podkreślenie sytuacji przymusowej, w jakiej kasy się znalazły, a o czym autor nie wspomina. Groźba natychmiastowego wycofania kilkudziesięciu milionów złotych wkładów jest chyba argumentem, przed którym ugiąć się musiałyby nie tylko KKO. Nie wolno więc zbyt pochopnie rzucać tutaj oskarżeń na te instytucje.

Wreszcie kreśli autor następujące niewątpliwie słuszne uwagi:

> „Osłabienie akumulacji wkładów stwarza dla instytucyj kredytu społecznego problemy w dziedzinie polityki lokacyjnej; im szczuplejsze są środki, tym oszczędniej należy nimi gospodarować, aby osiągnąć jak największy wynik społeczno - gospodarczy. W obecnych warunkach tych wyników kasy powinny szukać na własnym terenie działalności w postaci bezpośredniej działalności kredytowej“.

Następne jednak zdania budzą pewne wątpliwości:

> „Rok ubiegły nie przedstawia pod tym względem pomyślnego obrazu, gdyż pomimo poważnego wzrostu środków obrotowych ,suma kredytów w kasach nie tylko nie wzrosła, ale nawet skurczyła się, natomiast wzrósł poważnie portfel papierów wartościowych. Uważamy, że jest to zjawisko ujemne tym bardziej, że nie można przypuścić, aby było ono wynikiem spadku zapotrzebowania na ten typ kredytów, jakich mogą udzielać kasy. Widzimy w tym raczej chęć unikania ryzyka przez kasy, chęć o tyle tylko chwalebną, o ile nie przekracza pewnej miary. Natomiast w kasach ta miara narażona jest na przekroczenie, jak o tym zdaje się świadczyć stanowisko kas w sprawie poręki za kredyty celowe banków państwowych, rozprowadzane przez kasy. Kasy chcą wyeliminować tę porękę“...

Wątpliwość budzi przede wszystkim tok rozumowania autora. Bo opierając się na słusznej zasadzie, że im mniejszy przyrost wkładów, tym większy nacisk na kredyty lokalne, nie można by zbyt ostro potępić kas, że w roku ubiegłym, kiedy przyrost wkładów był b. duży, od tej zasady odbiegły. Po wtóre w roku ub. akcja kredytowa kas, wbrew twierdzeniu autora, jednak wzrosła globalnie prawie o 10 milionów. Po trzecie zapotrzebowanie istnieje w terenie, lecz przede wszystkim na kredyty średnio i długoterminowe; i tu powstaje niezmiernie ważny problem do rozwiązania: jak zaspokoić te potrzeby mając wkłady w lwiej części a vista, wkłady b. płochliwe, podczas gdy notabene na skutek akcji konwersyjnej poważna część kapitałów uległa unieruchomieniu, a ze strony rolnictwa montuje się akcję o dalsze ulgi i moratoria. Po czwarte wreszcie, kwestia „rozprowadzania“ przez KKO kredytów banków państwowych stanowi sprawę całkiem odrębną, która zresztą wchodzi po woli na drogę rozwiązania. W każdym razie należy tu podkreślić, że zasadniczym celem kas nie jest rozprowadzanie kredytów innych instytucyj finansowych, lecz gromadzenie wkładów oszczędnościowych i obracanie ich na akcję kredytową. Tu tkwi istota stanowiska KKO, które autorowi wydaje się tak nielogiczne. Stanowisko to, jak wspomnieliśmy, znajduje zrozumienie u władz B. G. K., czego wyrazem jest zarówno unikanie wszelkiej presji na kasy, by bez względu na to, czy mają odpowiednie własne fundusze, „rozprowadzały“ fundusze państwowe, jak

i przyznanie im większej marży na pokrycie przede wszystkim ryzyka na tych operacjach.

Z tych względów pewnego rodzaju ostrzeżenie czy pogróżka zawarta w końcowym zdaniu autora („Gdyby takie nastawienie miało być trwałą cechą kierowników kas, uważalibyśmy za konieczne przesunięcie punktu ciężkości w polityce centralnych instytucyj kredytowych z KKO na teren innych kategoryj instytucyj kredytu lokalnego") ani nie wydaje nam się właściwa, ani nas nie przeraża.

B. O.

Likwidacja lokat ZUS'u w KKO.

W Nr 163 **„Codz. Gazety Handlowej"** ukazał się pod powyższym tytułem artykuł p. dr. Z. Witkowskiego, z którego cytujemy ważniejsze ustępy.

Po stwierdzeniu, że ZUS jest największą w Polsce zbiornicą oszczędności (przymusowych) autor przechodzi do polityki lokacyjnej Zakładu. Spośród 4 typów lokat: 1) papiery wartościowe, 2) nieruchomości, 3) pożyczki hipoteczne i 4) lokaty w instytucjach finansowych, w ostatnich latach następuje wybitne przesunięcie ostatnich trzech grup lokat posiadających duże znaczenie dla życia gosp. poszczególnych regionów — w kierunku lokat w papierach wartościowych.

Ta zasadnicza zmiana w polityce lokacyjnej ZUS musiała uderzyć również w KKO, które posiadają tych lokat na ok. 30 miln. zł, nie licząc lokat celowych, które ZUS złożył z wyraźnym przeznaczeniem na pożyczki dla samorządów. Z początkiem bowiem rb. ZUS postanowił nie tylko wycofać z kas wszystkie swe lokaty, ale nadto nie składać już lokat w KKO w przyszłości.

W dalszym ciągu p. Witkowski zajmuje się motywami, jakie wysunął ZUS przy tym posunięciu.

„Bezpośrednim powodem tego posunięcia było ogłoszenie ostatniego rozporządzenia Ministra Skarbu o dalszej redukcji maksymalnych stawek procentowych od wkładów. Według oświadczeń przedstawicieli ZUS-u, motywem zarządzonej likwidacji lokat w KKO jest rzekoma ich nieopłacalność. Z powodu stałej redukcji stawek procentowych od wkładów w drodze reglamentacji i roszczeń kas, aby obniżyć równolegle oprocentowanie lokat ZUS-u, przestały się one kalkulować Zakładowi. Stopa „techniczna" lokat, czyli minimum rentowności, jakie muszą one zapewnić dla pokrycia kosztów własnych, wynosi rzekomo 5 i pół proc. Jest to dolna granica, poniżej której Zakład zejść nie może.

Nie zamierzamy tu wnikać w kalkulację ZUS-u. Nie można zresztą instytucji tej czynić zarzutu z tego, że stara się osiągnąć jak najwyższą dochodowość od swych lokat. Powinniśmy być nawet radzi z tego, boć są to nasze pieniądze i nasze emerytury. Niemniej nasuwa się wątpliwość, czy również inne formy lokat przynoszą Zakładowi ten sam dochód?

Drugim motywem, dla którego ZUS postanowił wycofać z kas swe lokaty, jest nowelizacja przepisów rozporządzenia o KKO, dotyczacych przyjmowania przez kasy lokat instytucji ubezpieczeniowych. Przepisy obecnie obowiazujace zakazuja kasom przyjmować te lokaty na książeczki oszczednościowe; moga być one składane tylko na ksiażeczki „wkładkowe". Ponieważ zaś nowe prawo o KKO nie nadaie wyraźnie tym ostatnim przywileju pupilarnej pewności, a fundusze ZUS-u mogą być lokowane tylko w wartościach pupilarnie pewnych, zatem — zdaniem Zakładu — istnieje formalna przeszkoda do lokowania jego kapitałów w kasach.

Argument ten wydaje się przekonywujący. Gdy jednak sprawę te zbadamy bliżej, to formalna przeszkoda — o której mówi ZUS — zaczyna się rozwiewać. Przede wszystkim nie znajdujemy wśród przepisów dotyczących ubezpieczenia społecznego postanowienia, które by nakazywało Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lokować jego fundusze w walorach pupilarnie pewnych. Przepisy te mówią jedynie o lokatach „zabezpieczonych". Za takie uważają one również umieszczanie funduszów ZUS w komunalnych instytucjach kredytowych. Po wtóre, choć nowe prawo o KKO nie nadaje wyraźnie książeczkom wkładkowym kas przywileju pupilarnej pewności, to jednak pewność ta jest zagwarantowana. Przecież we wszystkich nowych statutach KKO, związki założycielskie przyjęły na siebie odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania kas, a nie tylko za wkłady oszczędnościowe. Ta szeroka odpowiedzialność powinna być dla ZUS-u dostateczną rękojmią pupilarnej pewności sum, złożonych także na książeczkach wkładkowych w KKO".

W końcu autor zastanawia się nad skutkami ostatnich posunięć ZUS-u dla kas i dla życia gospodarczego regionów.

„O ile chodzi o interesy kas, to instytucje te nie mają czego żałować z powodu likwidacji lokat ZUS-u. Lokaty te — mając na uwadze warunki, na jakie są złożone w kasach — stanowią dla nich ciężar. Z powodu nadmiernych żądań ZUS-u odnośnie oprocentowania tych sum, kasy nic na tym nie zyskały, o ile nie traciły. Poza tym postępowanie ZUS-u, jak np. niespodzianka z masowym krótkoterminowym wypowiedzeniem tych lokat, która miała miejsce niedawno, wprowadzało moment niepewności i nieobliczalności oraz utrudniało niesłychanie politykę finansową kas. Było by tylko, pożądanym, aby ZUS, wycofując lokaty z kas rozterminował ich spłatę na okresy, dostosowane do możliwości płatniczych tych placówek.

Sprawa, poruszona tu ma jednak swój poważny ciężar gatunkowy, o ile chodzi o interesy regionalno-gospodarcze. Pod tym kątem widzenia zmiana polityki lokacyjnej i wycowanie lokat z lokalnych instytucji finansowych nasuwa duże zastrzeżenia.

Nie należy zapominać, że kapitały, jakimi dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, pochodzą z poszczególnych regionów gospodarczych. Zdrowa polityka ekonomiczna i postulat równomiernego rozwoju całego gospodarstwa społecznego nakazuje, aby kapitały te pozostały w odnośnych regionach. Nie można ogałacać poszczególnych dzielnic kraju z kapitałów, które zostały w dzielnicach tych wypracowane i są tu środkiem ożywienia gospodarki lokalnej. Translokacja ich do innych ośrodków jest połączona z poważną szkodą dla regionalnego życia gospodarczego. Hamuje ona tempo rozwoju tego życia, co w konsekwencji odbija się ujemnie na położeniu ogólno - gospodarczym kraju".

Końcowy wniosek autora brzmi:

„Oto dlaczego należy zaprotestować przeciwko nowemu rozwojowi drenażu kapitałowego Wielkopolski i Pomorza — podobnie jak innych połaci kraju — który chce przedsiębrać Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ziemie te mają prawo żądać, aby fundusze ZUS-u zebrane na miejscu, były fruktyfikowane również na miejscu. Polityka odmienna jest równoznaczna z podcinaniem gałęzi, na której się siedzi".

IV. Ogólnopolski Kongres Komunalnych Kas Oszczędności

odbędzie się we Lwowie, w dniach 10 i 11 września 1938 r.

NADESŁANE

„Kwartalnik Kas Oszczędności“ Nr 41 (zesz. 4. II kwartału) zawiera: Sprawozdanie Związku Związków K. K. O. za rok 1937; Zakłady zastawnicze K. K. O.; Funduszu Wzajemnej Pomocy Śląskich K. K. O.; Z działalności Związku Związków; Wycieczka delegatów K. K. O. w Centralnym Okręgu Przemysłowym; Wycieczka szkolna z Bohorodczan; Spłata długów rolniczych papierami wartościowymi. Orzecznictwo. Kronika Związku. Ogłoszenia urzędowe. Bilanse K. K. O.

„Przegląd Oszczędnościowy“ Nr 2 (18) przynosi artykuły: Dr. H. Gruber — „Założenia programowe publicznych instytucyj oszczędnościowych“; J. Rakowski — „Możliwości finansowania inwestycyj“; J. Czadankiewicz — „U źródeł finansowania inwestycyj w Polsce — akcja kredytowa PKO“; dr. J. Guranowski — „Komunalne kasy oszczędności w 1937 r.“; T. Sołowij — „Warunki dotyczące wkładów na książeczki oszczędnościowe w Polsce, Niemczech, Francji, Włoszech i Anglii“; dr. St. Surzycki — „Rozwój i struktura wkładów oszczędnościowych w spółdzielniach“; A. Medwin — „Propaganda ubezpieczeniowa a oszczędnościowa“; II Konferencja Instytucji Oszczędnościowych. Kronika. Drobne wiadomości. Statystyka. Przegląd prasy gospodarczej.

„Skarbona Wiejska“ zeszyt 12/13 (30/31) zawiera: Od Redakcji; Jakie zadania oczekują GKPO na terenie COP?; Zb. Ubysz — Rok pracy Powiatowej Reprezentacji GKPO w pow. kutnowskim; L. Majeranowski — Jak poprawić stan słabej GKPO?; Stosowanie weksli w GKPO; Kronika gospodarcza; Z działalności Związku Związków KKO w r. 1937. Kredyt zaliczkowy PBR dla GKPO. Przegląd ustawodawstwa i orzecznictwa. Przegląd prasy.

„Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny“ III zeszyt za rok 1938. Na treść zeszytu składają się: Artykuły: Prof. M. Starzewski: Kilka dalszych zagadnień konstytucji kwietniowej; doc. K. Grzybowski: Strajk w orzecznictwie Sądu Najwyższego; dr M. Konstantinow: Ustrój polityczny Bułgarii; dr K. Danek: O ochronie posesoryjnej najemcy i dzierżawcy według k. zob. w świetle przepisów dzielnicowych; not. J. Dąbek: O uporządkowanie ksiąg wieczystych na ziemiach zachodnich Polski; dr St. Fischlowitz: Społeczny charakter ubezpieczeń społecznych; prof. M. Heilperin: Rola emisyjna banków depozytowych; prof. A. Heydel: Współzależność i funkcjonalizm w ekonomii; dr J. Świdrowski: Zagadnienie reglamentacji dewizowej i kursu waluty. — Przegląd piśmiennictwa: 57 recenzyj i sprawozdań krytycznych z zakresu prawa, ekonomii, nauk handlowych i socjologii oraz bogata bibliografia literatury polskiej i obcej. — Przegląd prawa skarbowego przez J. Zdzitowieckiego. — Sądownictwo: Przegląd orzecznictwa karnego i cywilnego Sądu Najwyższego i Najwyższego Trybunału Administracyjnego dla wszystkich ziem polskich, orzecznictwo Najwyższego Sądu Wojskowego. — Kronika gospodarcza i socjalna. Miscellanea.

„Bank“ Nr 7 (za lipiec) zawiera w dziale zagadnień bieżących notatki: Konsolidacja poglądów gospodarczych; KKO a kredyt; Spłata długów papierami wartościowymi; Losy dolara; Problem długów austriackich. W dziale artykułowym: „Banki zagraniczne a handel międzynarodowy“ — Mgr. H. Tatar; „Stopa procentowa na rynku pieniężnym“ — T. Sołowij: „Światowa sytuacja monetarna w oświetleniu Ligi Narodów“ — K. S-ki: „Działalność Banku PKO w 1937 r.“. W dziale prawnym: „Prawa rzeczowe na pojazdach mechanicznych“ — Dr S. B. oraz przegląd ustawodawstwa krajowego. Na resztę numeru składają się: Omówienie zagranicznych rynków pieniężnych oraz położenia gospodarczego Polski, ciekawa kronika krajowa i zagraniczna, przegląd prasy krajowej i zagranicznej. Bilanse i statystyka zamykają ten ciekawy numer.

„Gazeta Bankowa“ Nr 13 zawiera: J. J. Pełczyński — Państwa skandynawskie pod względem gospodarczym; M. Scheffs — Bilansowanie warunkowego opustu długu; H. Fisch — Rozważnia na temat moratorium hipotecznego. Przegląd wydawnictw. Ustawodawstwo gospodarcze. Skarbowość. Pieniądz i kredyt. Kronika zagraniczna. Przemysł, rolnictwo i handel.

„Przegląd Gospodarczy“ zeszyt 14 z dnia 15 lipca r. b. zawiera następującą treść: „Polsko - niemieckie układy gospodarcze“ — Oskar Słaboszewicz; „Różnice poziomów cen“— C. D.; „Inwestycja i konsumcja w handlu zagranicznym Polski w latach 1934 — 1937“ — Bolesław Kłapkowski; „Rola przemysłu węglowego w gospodarce narodowej (VI) — Antoni Olszewski; „Dwudziestolecie sowieckiego monopolu handlu zagranicznego“ — Stanisław Glass.

Poza tym zeszyt zawiera: Notatki, Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

Ogłoszenia urzędowe

Do rejestru handlowego Sądu Okręgowego w Piotrkowie w dziale „A“ pod Nr porz. 7096, a kol. 1 w dniu 19 maja 1938 r. wpisano:

„Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sulejowa w Sulejowie. Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar gminy miasta Sulejowa, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy. Zakres działania Kasy określają §§ 32 — 54 statutu opartego na statucie wzorowym, ogłoszonym w Monitorze Polskim Nr 100/1937, ze zmianami następującymi: opuszczono pkt. 11 § 33 statutu wzorowego; pkt. 18 § 33 (w statutu wzorowym pkt. 19 § 33) brzmi: „nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości“; zdanie 1 § 43 brzmi „wpłaty mogą być uskuteczniane również bez przedkładania książeczki oszczędnościowej“. Gmina miasta Sulejowa, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy. Kapitał zakładowy Kasy wpłacony całkowicie wynosi 30.000 złotych. Dyrekcję stanowią: Leon Gliszczyński — dyrektor, Stanisław Janczewski — zastępca dyrektora, Kopel Wajntraub — członek Dyrekcji. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocni-

ctwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę, koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu. Za Kasę obecnie podpisuje Leon Gliszczyński i Stanisław Janczewski. Pismami do ogłoszeń są: Łódzki Dziennik Wojewódzki w Łodzi oraz organ Związku Kas Oszczędności — czasopismo „Oszczędność" w Warszawie.

Nr porz. 7090, a kol. 2. Dnia 24 czerwca 1938 r. Do rejestru firmy

„Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Radomszczańskiego w Radomsku" wpisano: Irena Kronicówna upoważniona jest do podpisywania zawsze z jednym z członków dyrekcji, w imieniu Kasy, wszelkich dokumentów, obligów, czeków, pokwitowań, pełnomocnictw oraz wszelkiej korespondencji.

(Ogłoszenie Nr 38/38).

STATUT KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU MAKOWSKIEGO W MAKOWIE MAZOWIECKIM,

uchwalony przez Radę Powiatową w Makowie Mazowieckim w dniu 24 listopada 1937 roku, zatwierdzony decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 18 grudnia 1937 r. Nr 84/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o związkach komunalnych kas oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz.173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Makowskiego w Makowie Mazowieckim, założona pod powyższą firmą przez Makowski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Warszawskiego dnia 25 czerwca 1928 r. L. S. M. 2305, a opublikowanego w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 30-go kwietnia 1929 r. Nr 4, poz. 131.

W dalszym ciągu statutu niniejszego Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Makowskiego w Makowie Mazowieckim zwana będzie „Kasą Oszczędności" lub „Kasą".

Kasa może używać skrótu K. K. O.

§ 2.

Kasa, zorganizowana na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173), posiada osobowość prawną charakteru publiczno-prawnego odrębną od osobowości prawnej Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasa Oszczędności obejmuje, jeżeli chadzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 4.

Na podstawie uchwały Rady Powiatowej Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i za zezwoleniem władzy nadzorczej Kasa może otwierać oddziały, zbiornice, kantory wymiany i zakłady zastawnicze (lombardy).

§ 5.

Siedzibą Kasy jest m. Maków Mazowiecki.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Makowski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel na wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.350 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddzia-

łów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 11.

Językiem urzędowym w Kasie jest język polski.

§ 12.

Kasa jest członkiem Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, który w dalszym ciągu niniejszego statutu nazywany będzie Związkiem Kas Oszczędności.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Tak członkowie Rady, jak i ich zastępcy, powinni być wybrani w połowie spośród osób należących do organów ustrojowych Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego, a w połowie spośród osób do organów ustrojowych Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego nie wchodzących. Członkami Rady Kasy nie mogą być pracownicy Kasy.

Ustępujący członkowie Rady pełnią swe funkcje do chwili wyboru nowej Rady.

Zastępcy wchodzą w skład Rady tylko w przypadku przedwczesnego ustąpienia, zawieszenia w czynności, bądź utraty mandatu przez członków Rady i to na pozostały czasokres urzędowania Rady.

Przewodniczącym Rady jest z urzędu przewodniczący Wydziału Powiatowego lub jego urzędowy zastępca. Przewodniczący Rady nie bierze udziału w głosowaniu. Rozstrzyga on w razie równości głosów.

Przewodniczący oraz członkowie Rady Kasy pełnią swe funkcje bezpłatnie. Przysługują im jednak diety za udział w protokołowanych posiedzeniach, o ile nie stoją temu na przeszkodzie przepisy specjalne, oraz zwrot kosztów podróży w wysokości, uchwalonej przez Radę Kasy, w myśl zasad ustalonych przez Związek Kas Oszczędności.

§ 15.

Posiedzenia Rady Kasy zwołuje przewodniczący Rady co najmniej raz na kwartał.

Rada Kasy musi być ponadto zwołana na żądanie Władzy Nadzorczej, Związku Kas Oszczędności, Komisji Rewizyjnej, Dyrekcji Kasy bądź też na pisemny wniosek co najmniej jednej-trzeciej członków Rady z podaniem spraw, które mają być przedmiotem obrad.

Zwołanie Rady Kasy, poza przypadkami nagłymi, nastąpić powinno co najmniej na siedem dni przed terminem posiedzenia za pomocą pisemnego zawiadomienia z podaniem porządku obrad lub też w drodze ustnego zawiadomienia na posiedzeniu poprzednim.

Zawiadomienie pisemne powinno być doręczone za potwierdzeniem odbioru, zawiadomienie ustne powinno być stwierdzone protokolarnie.

§ 16.

Członkowie Rady Kasy obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenia Rady Kasy. Członek, który bez usprawiedliwienia opuścił 3 kolejne posiedzenia Rady Kasy, może być pozbawiony mandatu na mocy uchwały Rady Powiatowej na wniosek Rady Kasy.

Członkowie Rady Kasy ulegają z samego prawa zawieszeniu w czynnościach w tych samych przypadkach i z tymi samymi skutkami co członkowie Rady Powiatowej.

§ 17.

Rada Kasy wyraża wolę swoją w formie uchwał.

Uchwałom Rady Kasy zastrzega się:

a) wybór i odwołanie członków Dyrekcji i ustalanie dla nich wynagrodzeń;

b) wybór delegata (delegatów) na walne zgromadzenie Związku Kas Oszczędności;

c) wybór komisji kredytowej i innych komisyj;

d) ustanawianie regulaminów dla czynności własnych, oraz regulaminów dla komisyj i Dyrekcji;

e) ustalanie ogólnych zasad i wytycznych co do sposobu administrowania majątkiem Kasy;

f) decyzje o nabywaniu, budowie i sprzedaży realności dla własnego użytku;

g) występowanie z wnioskiem do organów ustrojowych Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego w sprawie otwierania oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz ustanawianie dla nich regulaminów;

h) zatwierdzanie preliminarzy budżetowych Kasy oraz zezwalanie na wydatki budżetem nie objęte;

i) zatwierdzanie sprawozdań Dyrekcji, rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów oraz r-ków zysków i strat i udzielanie Dyrekcji absolutorium;

j) postanawianie na wniosek Dyrekcji o zaciąganiu przez Kasę pożyczek;

k) postanawianie w granicach obowiązujących przepisów o rozdziale zysków, powstałych z obrotów Kasy, oraz o sposobie pokrycia strat;

l) powoływanie i odwoływanie na wniosek Dyrekcji prokurentów i pełnomocników Kasy;

m) ustalanie na wniosek Dyrekcji rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy;

n) ustanawianie przepisów uposażeniowych, emerytalnych oraz przepisów, dotyczących innych rodzajów ubezpieczeń dla członków Dyrekcji stale zatrudnionych w Kasie, prokurentów i innych pracowników Kasy;

o) wystąpienie do organów ustrojowych Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego z wnioskiem o likwidację lub połączenie Kasy;

p) projektowanie zmian statutu Kasy.

§ 18.

Uchwały Rady Kasy zapadają większością głosów członków obecnych na posiedzeniu. Rada Kasy zdolna jest

do powzięcia uchwał oraz do przeprowadzenia wyborów, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

W sprawach:

a) zbycia nieruchomości nabytych dla własnego użytku,

b) zaciągnięcia pożyczki,

c) wniosków o otwarcie oddziałów i zbiornic, jak również o zorganizowanie zakładów zastawniczych (lombardów),

d) wyboru i odwołania członków Dyrekcji i komisyj Kasy,

e) uchwalania projektów zmian statutu,

f) wniosków, dotyczących połączenia i likwidacji Kasy,

Rada Kasy może powziąć uchwałę zwykłą większością głosów, jeżeli na posiedzeniu jest obecnych co najmniej 2/3 liczby członków Rady.

O ile na posiedzeniu nie można powziąć uchwały z powodu braku wymaganej liczby obecnych, Rada Kasy na następnym posiedzeniu z tym samym porządkiem dziennym zdolna jest do powzięcia uchwał w obecności co najmniej połowy statutowej liczby członków Rady poza przewodniczącym.

§ 19.

Głosowanie jest jawne. Na żądanie dwóch obecnych członków Rady przewodniczący zarządza głosowanie imienne lub tajne. Przy wyborach oraz w sprawach personalnych głosowanie jest tajne.

Przewodniczącemu Rady Kasy służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał Rady Kasy, naruszających prawo albo statut lub szkodliwych dla interesu publicznego albo interesu Kasy — z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni o decyzję do Związku Kas Oszczędności.

§ 20.

Dyrekcja Kasy.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

Wybór dyrektora zarządzającego i jego zastępcy następuje spośród kandydatów uprzednio pozytywnie zaopiniowanych przez Związek Kas Oszczędności.

Członka Dyrekcji, nie zatrudnionego stale w Kasie, wybiera Rada Kasy na lat trzy. Nie pobiera on stałego wynagrodzenia, lecz przysługuje mu prawo do diet za udział w protokołowanych posiedzeniach Dyrekcji, Rady i komisyj Kasy.

Członkami Dyrekcji nie mogą być osoby należące do Rady Kasy, organów ustrojowych Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego, urzędnicy i pracownicy władz administracji ogólnej, ani też pracownicy Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego lub Związku Kas Oszczędności.

Członkowie Dyrekcji uczestniczą w posiedzeniach Rady Kasy, lecz nie biorą udziału w głosowaniu.

§ 21.

Dyrektor zarządzający sprawuje kierownictwo bieżących czynności Kasy Oszczędności; jest on przewodniczącym Dyrekcji i zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników Kasy oraz reprezentuje Kasę wobec wszystkich władz, urzędów, instytucyj i osób.

Dyrektorowi zarządzającemu służy prawo sprzeciwu i wstrzymania wykonania uchwał lub zarządzeń Dyrekcji Kasy z obowiązkiem zwrócenia się w ciągu 3 dni do Związku Kas Oszczędności o decyzję.

Zastępca dyrektora zarządzającego wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki dyrektora zarządzającego w zakresie wymienionym w ust. 1 § niniejszego tylko w razie jego nieobecności bądź w sprawach, zleconych przez dyrektora zarządzającego.

Bliższy podział funkcji pomiędzy członkami Dyrekcji stale zatrudnionymi w Kasie ustala regulamin uchwalony przez Dyrekcję, a zatwierdzony przez Radę Kasy.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 23.

Do zakresu działania Dyrekcji należy:

a) zarządzanie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu niniejszego;

b) kierownictwo administracją Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów):

c) udzielanie kredytów zgodnie z postanowieniami statutu niniejszego oraz obowiązujących regulaminów;

d) sporządzanie preliminarza budżetowego Kasy, przedstawianie Radzie Kasy rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy;

e) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy i o ich sprzedaży;

f) kontrolowanie rachunkowości Kasy;

g) przyjmowanie pracowników na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe oraz zwalnianie pracowników;

h) przygotowywanie wniosków na posiedzenia Rady Kasy i wykonywanie jej uchwał powziętych zgodnie z §§ 18 i 19 statutu;

i) powoływanie i odwoływanie stałego radcy prawnego (syndyka);

j) wytaczanie sporów prawnych i odstępowanie od nich;

k) ustalanie stopy procentowej zarówno od operacyj biernych jak i czynnych;

l) przyjmowanie za zgodą Rady Kasy zapisów i darowizn;

m) wydatkowanie sum w ramach uchwalonego przez Radę Kasy budżetu;

n) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym jej organom wyraźnie nie zastrzeżonych.

Komisja Rewizyjna.

§ 24.

Makowski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

Członkami Komisji Rewizyjnej nie mogą być członkowie Rady, Dyrekcji i komisji Kasy ani też pracownicy Kasy.

Komisja Rewizyjna działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez Radę Powiatową według wzoru wydanego przez Związek Kas Oszczędności.

Członkowie Komisji Rewizyjnej wybierają przewodniczącego spośród swego grona.

W razie potrzeby Komisja Rewizyjna może powoływać rzeczoznawców, którzy biorą udział w pracach Komisji z głosem doradczym.

Koszty Komisji Rewizyjnej ponosi Makowski Powiatowy Związek Samorządowy.

§ 25.

Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje przewodniczący Komisji co najmniej raz na kwartał.

Obowiązkiem Komisji Rewizyjnej jest zbadanie rocznego sprawozdania z działalności Kasy oraz bilansu, rachunku zysków i strat Kasy, a ponadto dokonywanie rewizyj Kasy przynajmniej raz na kwartał. Komisja Rewizyjna może również przeprowadzać dorywcze rewizje Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów), celem sprawdzenia zgodności zasobu gotówki z księgami Kasy, stanu portfelu wekslowego oraz zasobu papierów wartościowych itd. W celu wykonania powyższych czynności, Komisja Rewizyjna może żądać od Rady i Dyrekcji Kasy oraz kierownictwa oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) wszelkich potrzebnych wyjaśnień oraz badać akta, księgi i wszelkie urządzenia Kasy.

Ze swych czynności Komisja Rewizyjna przedkłada pisemne sprawozdanie Związkowi Kas Oszczędności, Wojewodzie Warszawskiemu i Wydziałowi Powiatowemu Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego, a odpisy tych sprawozdań przesyła do wiadomości Radzie i Dyrekcji Kasy. Do obowiązków Komisji Rewizyjnej należy również przedkładanie pisemnych wniosków Radzie Kasy o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium Dyrekcji.

Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwyczajną większością głosów pełnej liczby jej członków. Do ważności uchwał niezbędną jest obecność co najmniej dwóch członków Komisji Rewizyjnej.

Inne przepisy dotyczące członków organów i pracowników Kasy.

§ 26.

Członkami organów oraz stałym radcą prawnym (syndykiem) nie mogą być osoby pozostające z sobą w związku małżeńskim oraz w stosunkach pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej bez względu na stopień, a w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie. Stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa, określony w zdaniu poprzednim, nie może zachodzić również pomiędzy członkami Dyrekcji i pracownikami.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą być bez zezwolenia Związku Kas Oszczędności członkami rad nadzorczych, zarządów, komisyj rewizyjnych i pracownikami innych zakładów i instytucyj kredytowych.

§ 27.

Członkowie organów i pracownicy Kasy nie mogą korzystać z bezpośredniego kredytu w Kasie. Przepis ten nie dotyczy zaliczek, jakie mogą pobierać pracownicy Kasy na poczet stałych uposażeń.

Osoby zadłużone w Kasie w razie wybrania ich do organów Kasy lub przyjęcia do Kasy w charakterze pracowników nie mogą korzystać z indywidualnych ulg przy spłacaniu tego zadłużenia.

Za bezpośredni kredyt uważać należy zobowiązania wynikające z podpisów na wekslach, skryptach dłużnych lub na jakichkolwiek innych dokumentach.

§ 28.

Z każdego posiedzenia Rady Kasy, Dyrekcji oraz Komisji Rewizyjnej spisuje się protokół. Do protokołu wpisuje się nazwiska: przewodniczącego, piszącego protokół oraz wszystkich obecnych na posiedzeniu, porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownym brzmieniu z podaniem liczby głosów „za" i „przeciw" oraz liczby wstrzymujących się od głosowania, a przy wyborach liczbę głosów oddanych na poszczególnych kandydatów oraz nazwiska członków odnośnego organu, którzy nie usprawiedliwili swej nieobecności na posiedzeniu.

Protokół ten powinien być najpóźniej na następnym posiedzeniu odczytany oraz podpisany przez przewodniczącego, piszącego protokół oraz co najmniej przez jednego członka odnośnego organu. Protokół z posiedzenia Komisji Rewizyjnej podpisują wszyscy członkowie obecni na posiedzeniu.

§ 29.

Członkowie organów Kasy i jej pracownicy, jak również członkowie komisyj są obowiązani do zachowania tajemnicy urzędowej i handlowej, w szczególności zaś do zachowania tajemnicy, co do znajdujących się w Kasie kont wkładów i depozytów.

§ 30.

Przepisy służbowe i dyscyplinarne dla członków Dyrekcji, jak również dla prokurentów i innych pracowników Kasy wydaje Związek Kas Oszczędności, zaś przepisy uposażeniowe, ubezpieczeniowe i emerytalne uchwala Rada Kasy, a zatwierdza Związek Kas Oszczędności, o ile przepisy szczególne inaczej nie stanowią.

§ 31.

Spory pomiędzy organami Kasy rozstrzyga Związek Kas Oszczędności.

Spory między organami Kasy a organami ustrojowymi Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego wynikające ze statutowej działalności Kasy, rozstrzyga Władza Nadzorcza.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 34.

Pożyczki hipoteczne mogą być udzielane tylko do wysokości pierwszej połowy wartości sprzedażnej nieruchomości, przy czym w pierwszej połowie wartości sprzedażnej nieruchomości powinno się mieścić również zabezpieczenie odsetek dwuletnich i przynajmniej 10% sumy pożyczkowej, jako zabezpieczenie ewentualnych kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz zaległych świadczeń publicznych, korzystających z pierwszeństwa hipotecznego. Pożyczki hipoteczne nie mogą być zabezpieczone na gmachach użyteczności publicznej, jak szkoły, szpitale itp.

Budynki nieruchomości, obciążonej wpisem hipotecznym na rzecz Kasy, powinny być przez cały czas obciążenia ubezpieczone od ognia w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych, bądź w innych publicznych zakładach ubezpieczeniowych lub w innych zakładach za zezwoleniem Ministra Skarbu.

§ 35.

Ogólna suma zadłużenia Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i innych związków samorządowych, przedsiębiorstw i zakładów komunalnych nie może przekraczać 20% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, wykazanej w bilansie Kasy na ostatni dzień ubiegłego roku obrotowego. Udzielenie kredytu ponad 10% wkładów oszczędnościowych wymaga zezwolenia Związku Kas Oszczędności.

Za udzielenie kredytu uważać należy również wszelkie zobowiązania, wynikające z żyr i poręczeń oraz z zakupu obligacyj emitowanych przez związki samorządowe.

§ 36.

Kasa obowiązana jest prowadzić rejestr imienny dłużników i poręczycieli z uwidocznieniem wysokości zaciągniętych zobowiązań.

§ 37.

W działalności kredytowej Kasa powinna stosować się do przepisów regulaminu, ustalonego przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonego przez Ministra Skarbu.

Przyjmowanie wkładów oszczędnościowych.

§ 38.

Kasa przyjmuje wkłady oszczędnościowe tylko w gotówce i tylko na takie wkłady wystawia książeczki oszczędnościowe. Książeczka oszczędnościowa stanowi dowód posia-

dania w Kasie wkładów oszczędnościowych w wysokości każdorazowego jej salda. Kasa Oszczędności przyjmuje wkłady osób fizycznych i prawnych na ich własny rachunek, bądź na rachunek osób trzecich.

Kasa nie jest obowiązana przyjmować na książeczkę oszczędnościową wpłat poniżej 1 zł. Kasie nie wolno przyjmować wkładów oszczędnościowych na jedną książeczkę oszczędnościową ponad najwyższą sumę, ustaloną przez Ministra Skarbu. Jeżeli wkład złożony na poszczególną książeczkę osiągnie najwyższą sumę, ustaloną przez Ministra Skarbu, wówczas może on być powiększany tylko przez dopisywanie odsetek.

Kasa nie może wystawiać książeczek oszczędnościowych z tytułu jakichkolwiek lokat, wpłacanych przez instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, oraz z tytułu kredytów zaciągniętych przez Kasę.

§ 39.

Książeczki oszczędnościowe mogą być wystawiane stosownie do żądania wkładcy na okaziciela lub na imiennie oznaczoną osobę.

Wkładca może zastrzec, że wypłata z książeczki oszczędnościowej ma być dokonana wyłącznie do rąk oznaczonej osoby lub pod określonymi warunkami. W takim przypadku Kasa Oszczędności powinna wpisać do książeczki oszczędnościowej wzmiankę o zastrzeżeniu, a treść zastrzeżenia do księgi zastrzeżeń.

Zastrzeżenia mogą pochodzić również od Kasy, przy czym na warunki te musi wkładca wyrazić zgodę.

§ 40.

Książeczki oszczędnościowe wystawia Kasa w sposób przepisany dla dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich.

Książeczka powinna zawierać na pierwszej stronie firmę Kasy, numer otworzonego w Kasie rachunku i wzmiankę o ewentualnych zastrzeżeniach, a w książeczkach wystawionych na imiennie oznaczoną osobę także nazwisko i imię tej osoby. Książeczka powinna ponadto zawierać wyciąg ze statutu niniejszego, zawierający przepisy, dotyczące wkładów oszczędnościowych. Wpłata i wypłata w książeczce oszczędnościowej powinna być stwierdzona podpisami kasjera (skarbnika) i osoby do tego upoważnionej.

Notatek lub zastrzeżeń osób prywatnych w książeczkach Kasa nie jest obowiązana uwzględniać, choćby nawet pochodziły od wkładcy lub osoby uprawnionej do podejmowania wkładu.

§ 41.

Kasa może zbierać wkłady oszczędnościowe poza lokalem Kasy przez osoby do tego upoważnione i potwierdzać ich przyjęcie w sposób, określony przez Związek Kas Oszczędności.

§ 42.

Kasa może organizować szkolne, robotnicze itp. kasy oszczędności i dla tych kas wystawiać specjalne książeczki oszczędnościowe. Tego rodzaju książeczki posiadają pełne prawa i przywileje książeczek oszczędnościowych.

Kasa może przyjmować wkłady o specjalnym przeznaczeniu (celowe), jak również wydawać znaczki oszczędnościowe oraz skarbonki oszczędnościowe.

§ 43.

Wpłaty mogą być uskuteczniane również bez przedkładania książeczki oszczędnościowej. Tego rodzaju wpłaty wpisuje się do książeczki oszczędnościowej przy najbliższym jej przedstawieniu w Kasie.

§ 44.

Całkowita lub częściowa wypłata wkładu, nawet w przypadku egzekucji, może nastąpić tylko za przedstawieniem książeczki.

Każdej osobie, przedstawiającej do wypłaty książeczkę oszczędnościową, nie opatrzoną zastrzeżeniem, choćby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, Kasa może wypłacić wkład i nie ma obowiązku badania legalności posiadania książeczki, o ile utrata książeczki nie została uprzednio zgłoszona w Kasie.

Wypłata wkładów z książeczki oszczędnościowej, opatrzonej zastrzeżeniem, powinna być dokonana zgodnie z treścią zastrzeżenia.

Całkowita lub częściowa wypłata przez Kasę wkładów wykazanych w książeczce oszczędnościowej może nastąpić również za poprzednim nadesłaniem Kasie książeczki, podaniem sposobu przekazania wypłaty, oraz adresu wkładcy bądź osoby, na ręce której wpłata ma nastąpić i za wyraźnym wskazaniem, w jaki sposób i do czyich rąk książeczka ma być zwrócona, lub też czy ma zostać zatrzymana do rozporządzenia wkładcy. Wypłata może być dokonana w powyższy sposób na polecenie wkładcy do rąk osoby trzeciej tylko wtedy, jeżeli osoba ta odpowiednio do polecenia się wylegitymuje i jeżeli zastrzeżenie w księdze zastrzeżeń co do odnośnego wkładu wypłacie takiej się nie sprzeciwia. Wypłaty takiej dokonywa Kasa na ryzyko wkładcy.

Kasa upoważnioną jest do potrącenia z wkładu poniesionych przez siebie kosztów pocztowych.

Przy wypłaceniu całego kapitału wraz z odsetkami Kasa książeczkę oszczędnościową zatrzymuje i unieważnia.

§ 45.

Wysokość obowiązującej stopy procentowej od wkładów podaje Kasa do publicznej wiadomości w sposób, przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 10 niniejszego statutu).

§ 46.

Odsetki od wkładów oszczędnościowych dolicza się do wkładów co pół roku. Przy likwidacji wkładu wypłaca się odsetki bieżące. Bieg odsetek rozpoczyna się od następnego dnia powszedniego po dniu wpłaty i biegnie do ostatniego dnia powszedniego, poprzedzającego dzień wypłaty. Kasa może w drodze udzielania premii lub nagród wyróżniać pewne kategorie książeczek oszczędnościowych, na warunkach ustalonych przez Związek Kas Oszczędności, a zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

§ 47.

O zniszczeniu lub utraceniu książeczki oszczędnościowej powinien jej właściciel zgłosić pisemnie lub ustnie bezpośrednio w Kasie bądź w jej oddziale lub zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano.

Zgłoszenie właściciela książeczki oszczędnościowej w Kasie o jej zniszczeniu lub utraceniu ma ten skutek, że Kasa obowiązana jest wstrzymać wszelkie wypłaty z takiej książeczki. Obowiązek ten wygasa po upływie 1-go miesiąca od dnia zgłoszenia, jeżeli zgłaszający nie przedstawi w ciągu tego terminu dowodu sądowego o wszczęciu postępowania umarzającego.

Wydanie duplikatu oraz wypłata wkładu lub odsetek po

upływie 6-ciu miesięcy od zgłoszenia, a przed uznaniem książeczki za nieważną, nastąpić może na odpowiedzialność Kasy tylko do rąk tej osoby, która jest uprawniona do rozporządzania wkładem.

Umorzenie zniszczonej lub utraconej książeczki oszczędnościowej, z wyjątkiem książeczek wystawionych na imiennie oznaczoną osobę z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych oraz książeczek do sumy 50 złotych, następuje trybem przewidzianym dla unieważnienia utraconych tytułów na okaziciela.

§ 48.

Przepisy § 47 statutu niniejszego nie mają zastosowania do książeczek oszczędnościowych, wystawionych na imiennie oznaczoną osobę, z zastrzeżeniem odbioru wkładu dla osób imiennie oznaczonych.

O zniszczeniu lub utraceniu takiej książeczki powinien jej właściciel zgłosić pisemnie w Kasie lub jej oddziale bądź zbiornicy, skąd mu książeczkę wydano, oraz ogłosić o tym w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim.

Po upływie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia, Kasa może wydać nową książeczkę oszczędnościową, na którą przenosi się saldo książeczki zniszczonej lub utraconej.

§ 49.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe mają charakter lokat z bezpieczeństwem prawnym (pupilarnym).

Książeczki oszczędnościowe mogą być przyjmowane na kaucje i wadia, wymagane z jakiegokolwiek tytułu przez władze, urzędy, przedsiębiorstwa i zakłady państwowe i komunalne oraz monopole państwowe, na równi z kaucjami i wadiami, składanymi w gotówce.

Na książeczki oszczędnościowe mogą być składane depozyty sądowe, wkłady sieroce, wkłady osób pozostających pod opieką i kuratelą.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe wolne są od zajęcia do wysokości 2.500 złotych.

§ 50.

Do umownego przeniesienia własności książeczki oszczędnościowej na inną osobę konieczne jest jej wręczenie. Okaziciel książeczki oszczędnościowej, chociażby książeczka wystawiona była na imiennie oznaczoną osobę, będzie uważany za jej właściciela, o ile książeczka nie jest opatrzona zastrzeżeniem.

§ 51.

Kasie przysługuje prawo wypowiadania wkładów.

Wypowiedzenie wkładu poszczególnemu wkładcy może być dokonane ustnie z zaznaczeniem tego w książeczce oszczędnościowej lub przez zawiadomienie pisemne.

Wypowiedzenie wkładów może nastąpić także przez podanie do wiadomości publicznej w sposób przewidziany dla ogłoszeń Kasy (§ 10 statutu).

Wkłady wypowiedziane, o ile nie zostaną podniesione przez wkładców w terminie oznaczonym w zawiadomieniu lub ogłoszeniu, mogą być złożone do depozytu sądowego.

Od wkładów wypowiedzianych Kasa z upływem terminu wypowiedzenia nie ma obowiązku płacić lub doliczać dalszych odsetek.

§ 52.

Kasa może odmówić przyjęcia wkładu w następujących przypadkach:

a) gdy zgłaszane przez wkładcę warunki Kasa uzna za niedogodne dla siebie;

b) gdy wkładca nadużył zaufania Kasy;

c) gdy Kasa stoi przed likwidacją.

§ 53.

Niepodjęte wkłady na książeczki oszczędnościowe oraz dopisane do nich odsetki przedawniają się z upływem 20 lat od dnia, w którym nastąpiła ostatnia wpłata lub wypłata.

Przedawnione wkłady przelewa Kasa na fundusz zasobowy.

§ 54.

Kasa powinna umieszczać w papierach państwowych lub przez państwo gwarantowanych taką część sumy wkładów oszczędnościowych, aby wartość imienna tych papierów wartościowych odpowiadała co najmniej 5% tej sumy. Od obowiązku tego zwolniona jest Kasa, jeśli jej wkłady oszczędnościowe nie przekraczają sumy 200.000 zł.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE, KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 56.

Kasa powinna tworzyć następujące fundusze:

a) fundusz zasobowy,

b) fundusz wyrównawczy,

c) fundusz amortyzacyjny nieruchomości.

§ 57.

Fundusz zasobowy tworzy się z corocznych czystych zysków na pokrycie strat bilansowych Kasy. Powinien on wynosić co najmniej 10% sumy wkładów oszczędnościowych i innych zobowiązań Kasy z końca roku obrotowego, nie wliczając w tę sumę zobowiązań z tytułu redyskonta.

Fundusz zasobowy Kasy powinien być w 50% swej wysokości bądź nadwyżki ponad lokatę w nieruchomościach umieszczony w polskich państwowych papierach procentowych lub papierach przez państwo gwarantowanych. W ra-

IV. Ogólnopolski Kongres Komunalnych Kas Oszczędności

odbędzie się we Lwowie, w dniach 10 i 11 września 1938 r.

zie zamiaru nabycia lub budowy własnego gmachu lub potrzeby upłynnienia zasobów Kasa może papiery wartościowe stanowiące lokatę funduszu zasobowego zbyć lub zastawić na podstawie uchwały Rady Kasy, zatwierdzonej przez Związek Kas Oszczędności.

Nabycie lub budowa nieruchomości dla własnego użytku może nastąpić tylko z funduszów zasobowych i funduszów o szczególnym przeznaczeniu na podstawie uchwały Rady Kasy i za zezwoleniem Władzy Nadzorczej.

§ 58.

Fundusz wyrównawczy przeznaczony na pokrycie strat kursowych na papierach wartościowych powinna Kasa tworzyć z osiągniętych na papierach zwyżek kursowych oraz z sum przeznaczonych na ten cel przy podziale czystego zysku.

§ 59.

Fundusz amortyzacyjny nieruchomości obowiązaną jest Kasa tworzyć przez coroczne odpisy na amortyzację nieruchomości Kasy. Fundusz ten ma na celu gromadzenie rezerwy wyrównawczej, wyrażającej obniżenie wartości nieruchomości na skutek zużycia przy równoczesnym pozostawieniu po stronie czynnej bilansu pełnej wartości nabycia nieruchomości.

Odpisom na fundusz amortyzacyjny podlegają również nieruchomości nabyte przez Kasę w poszukiwaniu własnych pretensyj.

Za podstawę obliczenia wartości amortyzacji należy przyjąć wartość nabycia danego obiektu majątkowego, powiększoną o kwotę nakładów kapitałowych (kapitalnych remontów).

§ 60.

Fundusz emerytalny powinien być osobno administrowany oraz lokowany bądź w papierach wartościowych, posiadających zgodnie z przepisami prawa bezpieczeństwo prawne (pupilarne), bądź w nieruchomościach przynoszących dochód.

IV. RACHUNKOWOŚĆ.

§ 61.

Rokiem obrotowym Kasy jest rok kalendarzowy.

Kasa prowadzi rachunkowość według zasad stosowanych przez przedsiębiorstwa obowiązane do publicznego składania rachunków oraz zgodnie z instrukcją Związku Kas Oszczędności.

§ 62.

Najpóźniej w ciągu 3 miesięcy po upływie roku obrotowego Dyrekcja Kasy powinna złożyć Radzie Kasy sprawozdanie z działalności za rok ubiegły wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat, zbadane przez Komisję Rewizyjną. Rada Kasy powinna powziąć uchwałę najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty ich otrzymania, po czym Dyrekcja powinna przesłać je Związkowi Kas Oszczędności do zbadania oraz Wydziałowi Powiatowemu Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i Wojewodzie Warszawskiemu do wiadomości.

Najpóźniej do dnia 1 czerwca każdego roku Dyrekcja Kasy powinna podać do wiadomości publicznej bilans i rachunek zysków i strat w sposób przepisany dla ogłoszeń Kasy i przez zamieszczenie w organie prasowym Związku Kas Oszczędności.

§ 63.

Szczegółowy sposób sporządzania rocznego zamknięcia rachunków określa instrukcja bilansowa, wydana przez Związek Kas Oszczędności.

§ 64.

O przeznaczeniu czystych zysków i o sposobie ich podziału stanowi Rada Kasy, stosując przepisy art.44 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95 poz. 860).

Władza Nadzorcza może w wyjątkowych okolicznościach zakazać użycia części zysków na cele publiczne i polecić przelanie ich na dalsze powiększenie funduszu zasobowego.

§ 65.

Księgi i kartoteki wkładów oszczędnościowych powinny być przechowywane przez lat trzydzieści, inne zaś księgi, kartoteki, listy otrzymane, odpisy listów wysłanych, pisma dotyczące zapisów oraz spłacone książeczki oszczędnościowe — przez lat dziesięć. Przy księgach i kartotekach terminy te liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym został uskutecznony ostatni zapis do księgi lub kartoteki.

V. SZCZEGÓLNE UPRAWNIENIA KASY.

§ 66.

Kasa wolną jest:

1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizn i przemysłowego;

2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków;

3) od opłat stemplowych:

a) od podań, wnoszonych tak przez Kasę Oszczędności, jak i przez zakłady zastawnicze (lombardy),

b) od pism, sporządzanych celem połączenia kas oszczędności, przewidzianego w dziale VIII rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o komunalnych kasach oszczędności;

4) od podatku od kapitałów i rent od przychodów od wszelkiego rodzaju lokat pieniężnych Kasy Oszczędności, umieszczonych w innych instytucjach finansowych.

Przychody od wkładów na książeczki oszczędnościowe są wolne od podatku od kapitałów i rent do kwoty, której wysokość określi Minister Skarbu.

Wpisy w książeczkach oszczędnościowych oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o złożeniu lub zwrocie wkładów, wydawane przez Kasę Oszczędności, jak również wszelkie pokwitowania z odbioru wkładów oszczędnościowych, wystawiane przez wkładców, oraz upoważnienia do odbioru wkładów oszczędnościowych — są wolne od opłaty stemplowej.

Obligi, stwierdzające pożyczkę, udzieloną przez Kasę Oszczędności, podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% sumy zobowiązania.

§ 67.

Należności pieniężne Kasy Oszczędności w sumie nieprzekraczającej 1.000 złotych mogą być ściągane w trybie

administracyjnym. Przepis ten ma zastosowanie do poszczególnych obligów, bez względu na ogólne zadłużenie dłużnika.

Tytuł wykonawczy dla tych należności stanowią wykazy zaległości z ksiąg handlowych, wystawione przez Kasę i zaopatrzone stwierdzeniem, że pretensja prawnie dojrzała do egzekucji.

§ 68.

Dokumenty wystawione przez Kasę Oszczędności, zaopatrzone podpisami i pieczęcią zgodnie z § 22 niniejszego statutu, są dokumentami publicznymi.

VI. LIKWIDACJA KASY.

§ 69.

Likwidacja Kasy Oszczędności może nastąpić:

1) na skutek uchwały Rady Powiatowej, zatwierdzonej przez Władzę Nadzorczą,

2) z mocy zarządzenia Władzy Nadzorczej.

§ 70.

Likwidację Kasy przeprowadza się na podstawie przepisów art. 55 — 65 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz przepisów §§ 39 — 43 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu, działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach, zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Kasa powinna zwracać się do Władzy Nadzorczej, jak również do Ministra Skarbu za pośrednictwem Związku Kas Oszczędności.

W celu wykonywania bezpośredniego nadzoru nad działalnością Kasy Władza Nadzorcza może mianować na koszt Kasy Komisarza Rządowego i jego zastępcę, określając zarazem jego prawa i obowiązki oraz wysokość jego wynagrodzenia.

§ 72.

W razie stwierdzenia, że działalność Kasy sprzeczna jest z prawem lub statutem, bądź jest szkodliwa dla interesu publicznego, Władza Nadzorcza może zawiesić w czynnościach lub rozwiązać organa Kasy, jak również zawiesić w czynnościach poszczególnych członków organów Kasy. Rozwiązanie Rady Kasy powoduje rozwiązanie komisyj wybranych przez Radę.

Władza Nadzorcza mianuje w miejsce zawieszonych w czynnościach lub rozwiązanych organów Kasy Tymczasowy Zarząd na koszt Kasy lub Makowskiego Powiatowego Związku Samorządowego. Tymczasowy Zarząd w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki Rady i Dyrekcji Kasy. Wybór nowych organów Kasy powinien nastąpić najpóźniej w ciągu jednego roku od czasu ustanowienia Tymczasowego Zarządu.

Władza Nadzorcza może uchylać lub zawieszać uchwały i zarządzenia organów Kasy, naruszające prawo lub statut albo szkodliwe dla interesu publicznego lub interesu Kasy.

VIII. PRZEPISY KOŃCOWE.

§ 73.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia pełnej jego osnowy lub też wyciągu z tegoż statutu w myśl § 8 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dn. 16 marca 1937 r. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173) w Warszawskim Dzienniku Wojewódzkim oraz w organie Związku Kas Oszczędności — czasopiśmie „Oszczędność".

O ile oba ogłoszenia ukażą się w różnych terminach — statut wchodzi w życie z dniem wcześniejszego ogłoszenia.

§ 74.

Wszelkie zmiany statutu niniejszego podlegają zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU MOŁODECKIEGO W MOŁODECZNIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Mołodecznie, w dniu 21 czerwca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 7 grudnia 1937 r. Nr 72/S/37, w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. u. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ust. (1) pkt. 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Mołodeckiego w Mołodecznie, założona

pod powyższą firmą przez Mołodecki Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1927, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Wileńskiego dnia 28 marca 1929 r. Nr III.—1085/SO, a opublikowanego w Wileńskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 20 lipca 1929 r. Nr 7, poz. 721.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeśli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Mołodeckiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Mołodeczno.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa wileńskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa wileńskiego, Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Mołodecki Powiatowy Związek Samorządowy jako Związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 30.000 złotych.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Mołodeckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14. ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków, wybieranych na lat trzy przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ust. 1 i 2.

Mołodecki Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Mołodeckiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży do dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Mołodeckiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410)bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WILEJSKIEGO W WILEJCE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Wilejce w dniu 5 lipca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 11 grudnia 1937 r. Nr 77/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Wilejskiego w Wilejce założona pod powyższą firmą przez Wilejski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wileńskiego decyzją z dnia 10 września 1928 r. Nr III—3303 S. O., a opublikowanego w Wileńskim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 20 lipca 1929 r. Nr 7, poz. 720.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu wilejskiego, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest m. Wilejka.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa wileńskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa wileńskiego, Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki oraz popieranie produkcji przez udzielenie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Powiatowy Związek Samorządowy w Wilejce, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 20.000 złotych.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Wydziału Powiatowego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i czterech członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24. ust. 1 i 2.

Wilejski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków, oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Wilejskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży do dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Wilejskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

IV Ogólnopolski Kongres Komunalnych Kas Oszczędności

odbędzie się we Lwowie, w dniach 10 i 11 września 1938 r.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU AUGUSTOWSKIEGO W AUGUSTOWIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		14.414,36	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		16.361,55	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych			
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			30.775,91
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		384,00	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		3.760,00	4.144,00
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			222,00
7. Weksle zdyskontowane (... kont)			
8. Pożyczki wekslowe (276 kont)			73 408,97
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (68 kont)			7.260,83
b) poch. z innych kredytów (... kont)			
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartośc. (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (14 kont)			1.359,00
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			
12. Pożyczki na skrypty dłużne (2 kont)			179.047,22
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (175 kont)			83.335,00
15. Odsetki zaległe			3.653,15
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.998,84
18. Różne			7.490,25
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			177,83
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			393.873,04
21. Depozyty			8.704,00
22. Różne za weksle kaucyjne			70 000,00
23. Inkaso			31.559,22
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			504.136,26

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			1.119,52
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (3 kont)		9.100,93	
b) terminowe (3 kont)		19,53	9.120,46
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (179 kont)		62.976,18	
b) terminowe do 3 mies. (229 kont)		23.696,06	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (12 kont)		8.668 91	95.341,15
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (3 kont)		14.009,59	
b) osób fizycz. i prawno-pryw. (13 k.)		15.046,00	29.055,59
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		2.200,00	
b) w Bankach państwowych		8.036 50	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		4.000,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			14.236,50
12. Dyskonto Akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		87.045,87	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		10.000,00	
d) przez inne instytucje		60.134 13	157.180,00
15. Banki i K. K. O. Loro			26.991,87
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			9.667,62
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			50,48
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			1.109 85
Razem			393.873,04
22. Różni za depozyty			8.704,00
23. Weksle kaucyjne			70,000,00
24. Różni za inkaso			31.559,22
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			504.136 26

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	3.174,71	
b) od rachunków bieżących	684,55	
c) od redyskonta weksli	2.129,59	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	10.902,09	
e) różne inne	69 76	16.960,70
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	9.746,60	
b) świadczenia socjalne	753,63	
c) wydatki rzeczowe	3 606,27	14.106,50
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		251,45
6. Odpisy na dłużnikach		6.286,13
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		1.109,85
Razem		38.714,63

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	7.463,46	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	120,93	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	10.060,96	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	11,50	
g) od K. K. O. i Banków	513,05	
h) różne inne	6.809,54	24.979,44
2. Prowizje pobrane		2.497,58
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		6.286,13
7. Opłaty na koszty administracji		4.951,48
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		38.714,63

P. o. buchaltera: (—) **Józef Wasilewski**

Dyrekcja Kasy:
Dyrektor zarządzający: (—) **Feliks Purwin**
Członkowie Dyrekcji: (—) **Mieczysław Filipczuk**
(—) **Sergiusz Sikorski**

Komisja Rewizyjna:
(—) **Witold Klukowski**
(—) **Roch Dylewski**
(—) **Jan Kolenda**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BIAŁOSTOCKIEGO W BIAŁYMSTOKU

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		9.667,69	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		30 312,58	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		112.850,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			152.830,27
2. Kupony			3 558,90
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		103.555,17	
c) listy zastawne i obligacje		6 366,87	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		164 134,00	274.056,04
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			62.858,00
7. Weksle zdyskontowane (35 kont)		66.454,66	
8. Pożyczki wekslowe (3224 kont)		909.937,00	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (248 k.)		95 933,64	
b) poch. z inn. kredytów* (.... kont)			1.072,325,30
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką			
c) zabezpieczone innymi wartośc. (1 k.)			419.706,85
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wart. i książeczek oszczędności (167 kont)		27.835,00	
b) innych wartości (.... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			27.835,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (308 kont)			187.182,00
we własnym zakresie (9 kont)			27.513,00
15. Odsetki zaległe			4.891,48
16. Nieruchomości			122.452,33
17. Ruchomości			16.715,93
18. Różne			52.684,12
19. Sumy przech. (rozliczenia międzyokr.)			6.633,87
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			2.431,243,09
21. Depozyty			194.335,83
22. Papiery wartośc. własne w depozycie			314.030,75
23. Inkaso			117.143,12
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			3.056.752,79

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		50.000,00	
2. Fundusz zasobowy		103.572,14	
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			153.572,14
4. Fundusz wyrównawczy			732,00
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			1.697,70
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (9 kont)		170.596,74	
b) terminowe (4 kont)		43.452,56	214.049,30
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (11696 kont)		786.752,73	
b) terminowe do 3 mies. (41 kont)		67.622,58	
c) terminowe ponad 3 mies. (142 kont)		319.225,67	1.173.600,98
8. Rachunki bieżące *) czekowe, przekazowe i t. p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. 51 kont)		462.015,48	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (192 kont)		93.749,91	555.765,39
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			569,00
10. Zobowiązania inkasowe			24.587,32
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim		3.695,00	
b) w Bankach Państwowych		600,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			4.295,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komun. i KKO (3 kont)		206.398,50	
d) przez inne instytucje (1 kont)		16.557,19	222,955,69
15. Banki i K. K. O. Loro			13.132,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			2.725,00
19. Różne			25.665,54
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			32.474,66
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			5.421,37
Razem			2.431.243,09
22. Różni za depozyty			194.335,83
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			314.030,75
24. Różni za inkaso			117.143,12
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			3.056 752,79

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za 1937 rok.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	60.336,37	
b) od rachunków bieżących	14,135,40	
c) od redyskonta weksli	1.719,38	
d) od zastawu pap. i od kredyt. udz. Kasie		
e) różne inne		76.191,15
2. Prowizje wypłacone		788,85
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	60.101,67	
b) świadczenia socjalne	4.807,52	
c) wydatki rzeczowe	20.216,40	85.125,59
4. Podatki i opłaty skarbowe		626,35
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	1,129,20	
b) ruchomości	2.272,50	3.401,70
6. Odpisy na dłużnikach		11.086,18
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne		285,34
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrówn.		732,00
11. Nadwyżka		5.421,37
Razem		183.658,53

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	129.850.48	
b) od rachunków bieżących	19.909,22	
c) od poż. termin. pod zastaw.	3.091,84	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzyteln. hipotecznych		
f) od papierów wartościowych	8.231,92	
g) od K. K. O. i Banków	2.306,46	
h) różne inne		163.389,92
2. Prowizje pobrane		15.683,44
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		732,00
5. Dochód netto z nieruchomości		2,368,40
6. Odzyskane straty		148,60
7. Opłaty na koszty administracji		1.036,17
8. Różne dochody		300,00
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		183.658,53

Pełnomocnik-buchalter: (—) L. Krzyżanowski

Naczelnik Zarządu: (—) L. Wysocki
Zastępca Naczelnika Zarządu: (—) ks. A. Sałatyński

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej: (—) B. Szymański
Członek Komisji Rewizyjnej: (—) I. Srzedziński

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU BRASŁAWSKIEGO W BRASŁAWIU.

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 ROKU.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		7.773,10	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		15.347 35	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		132.402,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			155.522,46
2. Kupony			
3. Waluty obce			3.242,01
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		6.615,01	
c) listy zastawne i obligacje		666,00	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		2.401,00	9.682,01
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (3 kont)			1 853 00
8. Pożyczki wekslowe (657 kont)			432 242.00
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (50 kont)		14 387,56	
b) pochodz. z innych kredytów (... k.)			14.387,56
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartośc. (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych (26 kont)		2.860,00	
b) innych wartości			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			2.860,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (.... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (.... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akcept. (545 kont)			423.248,90
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			8.446,48
17. Ruchomości			6 406,80
18. Różne			16.842 47
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			1.042,65
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		30.000,00	
b) za rok sprawozdawczy			30.000,00
Razem			1.105.776,33
21. Depozyty			34.902,00
22. Udzielone gwarancje			427.500,00
23. Inkaso			37.218,13
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1 605.396,46

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			100.000,00
2. Fundusz zasobowy			36.370,29
3. Fundusze specjalne			
a) rezerwa na wątpliwych dłużników		10.000,00	
b)			10.000,00
4. Fundusz wyrównawczy			1.123,72
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych:			
a) bezterminowe (8 kont)		226 126,08	
b) terminowe (.... kont)			226.126,08
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (601 kont)		152.615,89	
b) terminowe do 3 mies. (.... kont)			
c) term. ponad 3 m. i warunk. (... k.)			152.615,89
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (15 kont)		36.950,96	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (46 kont)		30.959,54	67.910,50
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		38.871,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			38.871,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		398.794,36	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		36.575 00	435.369,00
15. Banki i K. K. O. Loro			855,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			449,72
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokresowe)			31.715 58
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		4.369,19	4.369 19
Razem			1.105.776,43
22. Różni za depozyty			34 902,00
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			427 500,00
24. Różni za inkaso			37.218 13
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.605.396,46

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	13.616,75	
b) od rachunków bieżących i czekowych	2.175,69	
c) od redyskonta weksli	2.038,41	
d) od kredytów udzielonych Kasie	23.973,07	
e) różne inne		41.803,92
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	21.884,50	
b) świadczenia socjalne	1.973,09	
c) wydatki rzeczowe	7.939,96	31.797,55
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	304,72	
b) ruchomości	1.018,00	1.322,72
6. Odpisy na dłużnikach		2.930,90
7. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		2,12
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		412 69
9. Różne		224 95
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		233,11
11. Nadwyżka		4.369,19
Razem		83.097,15

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	41.577,94	
b) od rachunków bieżących		
c) od poż. termin. na zastaw. pap. wart.	338,00	
d) od układów konwers. Banku Akcept.	17.486,60	
e) pomoc odsetkowa Skarbu Państwa	6.310,31	
f) od papierów wartościowych	382,82	
g) od K. K. O. i Banków	1.591,10	
h) różne inne	1.086,79	68.774,56
2. Prowizje pobrane		2.768,54
3. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		4.997,27
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		645,80
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		2.598,99
7. Opłaty na koszty administracji		2.660,00
8. Różne dochody		652,99
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		83.097,15

Księgowy: (—) W. Zacharewicz

Dyrekcja Kasy:
Dyrektor Zarządzający: (—) J. S. Ruszkowski
Zastępca Dyrekt. Zarz.: (—) W. Zacharewicz
Członek Dyrekcji: (—) K. Doręgowski

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) W. Fiedorowicz
Członkowie: (—) P. Andrzejewski
(—) Z. Stoma

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KONECKIEGO W KOŃSKICH

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 r.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		14.885,21	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		18.375,65	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		2.730,50	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			35.991,36
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		47.887,00	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje Związków Komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		6.775,00	54.662 00
5. Banki i K.K.O. Loro n/Od. w Skarżysku			10.930,99
6. Banki i K. K. O. „Nostro"			
7. Weksle zdyskontowane (1 kont)			100,00
8. Pożyczki wekslowe (2491 kont)			266.618,60
9. Weksle protestowane:			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (192 kont)		17.371,71	
b) pochodzące z innych kretów (... kont)			17.371,71
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezpieczone pap. wartośc. (2 kont)		51.082,21	
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezpieczone innymi wartśc. (... k.)			51.082,21
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) pap. wartośc. i książ. oszcz. (71 k.)		4.747,34	
b) innych wartości (15 kont)		2.386,00	
c) pożyczki zakładu zastawniczego			7.133.35
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13) Pożyczki hipoteczne (14 kont)			16.782,00
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzon. przez Komitet Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (530 k.)			232 539,30
15. Odsetki zaległe			4.065,83
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			4.462,06
18. Różne			12.407,96
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			5.565,96
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			719.712,33
21. Depozyty			62.285,17
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			25.038 42
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			122.848,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			929.883.92

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			75.000,00
2. Fundusz zasobowy			5.859,50
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			1.110,52
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych:			
a) bezterminowe (5 kont)		2.121,72	
b) terminowe (6 kont)		244.732,42	246.854,14
7. Wkłady oszcz. osób fizycznych i prawno-prywat.:			
a) bezterminowe (1125 kont)		76.921,49	
b) terminowe do 3-ch miesięcy (28 kont)		19.104,99	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (120 kont)		60.338,20	156.364.68
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. i t.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno publ. (15 kont)		43.867,81	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (26 kont)		7.453,24	51.321.05
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			48,00
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych B. G. K.		16.524,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		19.069,00	
d) w innych instytucjach kredytowych.			35.593,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			105.658,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		1.800,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			1.800,00
15. Banki i K. K. O. „Loro"			
16. Banki i K. K. O. „Nostro"			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			36.952 75
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			3.830,29
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			430,92
Razem			719,712,33
22. Różni za depozyty			62.285,17
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			25.038,42
25. Bank Akceptacyjny			122.848,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			929.883.92

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	20.277 37	
b) od rachunków bieżących	2 125,78	
c) od redyskonta weksli	3.796,61	
d) od zast. pap. i od kredyt. udziel. Kasie	3.494,40	
e) różne inne bonifikaty	83,30	29.777,46
2. Prowizje wypłacone		33,61
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	20.757,60	
b) świadczenia socjalne	1.850,21	
c) wydatki rzeczowe	8.289,40	30.897,21
4. Podatki i opłaty skarbowe		167,89
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości 10% na amortyzację		495.78
6. Odpisy na dłużnikach		1.579,31
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		
9. Różne. Podatek skarbowy za 1928 r.		3.576,83
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		430,92
Razem		66.959,01

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	25.354,16	
b) od rachunków bieżących	1.448.49	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	1.677.42	
d) od pożyczki konwersyjnej	11.788,58	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	2 063,69	
f) od papierów wartościowych	3.693,14	
g) od K. K. O. i Banków	206,53	
n) różne in. Pomoc Skarbu Państwa	5.433,52	51.665,53
2. Prowizje pobrane		1.298,72
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		32,00
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		2.196,26
7. Opłaty na koszty administracji		8.083,90
8. Różne dochody: wygrana na Poż. Inw. 1.000.—, 3 części pod. skarb. za 1928 r. przenies. na nast. lata 2.682.60		3.682,60
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		66.959,01

Buchalter: (—) Zofia Szymańska

Dyrekcja Kasy:
(—) Ziembiński Wacław — dyrektor
(—) Szymańska Zofia — zast. dyrekt. — buchalter
(—) Gzel Wacław — członek

Komisja Rewizyjna:
(—) Witek Ignacy — przewodniczący
(—) Dąbrowski Piotr — członek
(—) Weber Stanisław — „

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU KOSTOPOLSKIEGO W KOSTOPOLU

Bilans roczny netto na dzień 31-go grudnia 1937 r.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		3.591.93	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		7.719,55	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		1.706.00	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			13.017,48
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		1.845,21	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje zwizków komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bank. Komunaln. . .		4.000,00	5.845,21
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (67 kont) . .		13.850.00	
8. Pożyczki wekslowe (752 kont) . .		114.031,24	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (878 kont)		48.879,20	
b) poch. z innych kredytów (... kont) .			176.760,44
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wart. (.... kont) .			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont) .			
c) zabezp. innymi wartościami (... k.)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) pap. wart. i ks. oszczędn. (296 kont)		28.922,78	
b) innych wartości (.... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawniczego .			28.922,78
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont) .			
13. Pożyczki hipoteczne			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Komitet Konwers. Banku Akceptacyjnego (287 kont) .			89.419,00
15. Odsetki zaległe			7.897,18
16. Nieruchomości			21 000,00
17. Ruchomości			2.105,08
18. Różne			2.275,75
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			2.731,69
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		70.378,05	
b) za rok sprawozdawczy			70.378,05
Razem . .			420.352,66
21. Depozyty			79.657,34
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			94 377,05
24. Różni za n/akcepty			120.870,00
25. Zabezpiecz. z układ. konwers. . .			98.664,00
Ogółem. .			813.921,05

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000.00
2. Fundusz zasobowy			1.972,14
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			110.08
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			1.155,00
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno - publicznych *			
a) bezterminowe (3 kont) . . .		64.152,91	
b) terminowe (1 kont)		10.104,15	74.257,06
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych *)			
a) bezterminowe (920 kont) . . .		41.575,68	
b) terminowe do 3 m. (... kont) . .			
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (... kont)			41.575,68
8. Rachunki bieżące (czek., przek. it.p.)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (7 kont) . .		25.187,00	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (46 kont)		21.049,50	46.236,50
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			30,60
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowycb . . .		14.025,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			14.025.00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych . .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		185.194,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje . . .			185.194,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			2.360,65
20. Sumy przech. (rozlicz. międzyokr.)			2.316,83
21. Nadwyżki: a) z lat ubiegłych . .			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.119,12	1.119,12
Razem . .			420.352,66
22. Różni za depozyty			79.657,34
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			94.377,05
25. Nasze akcepty			120.870,00
26. Fund. Em. Różni za zab. z ukł. konw.			98.664,00
Ogółem . .			813.921,05

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	4.692,80	
b) od rachunków bieżących . . .	1 437,58	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów	1.135.40	
udzielonych Kasie	10.508.97	
e) różne inne	130,78	17.905 53
2. Prowizje wypłacone		51 80
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	13 807,40	
b) świadczenia socjalne	1.107 77	
c) wydatki rzeczowe	2.575.36	17.490,43
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		1,60
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	315,00	
b) ruchomości	301,85	616,85
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kurs. na r-kach w walut. obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartościowych		1.260,25
9. Różne		110.08
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównaw.		1.119,12
11. Nadwyżka		
Razem . .		38 555,66

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	21.288,66	
b) od rachunków bieżących . . .		
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	2.628,28	
d) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	70,00	
g) od K. K. O. i Banków . . .	63,75	
h) różne inne	2.501.14	26.551,83
2. Prowizje pobrane		3 601.54
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		110,08
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		1.353,63
6. Odzyskane straty		1.761,90
7. Opłaty na koszty administracji . . .		276,68
8. Różne dochody		4 900,00
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem . .		38.555,66

Buchalter: (—) Czesław Trelewicz

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Lewczuk Karol
Członkowie: (—) Kozak Zenobiusz
(—) Krot Ulian

Dyrekcja:
Dyrektor Zarządzający: (—) Karpowicz Konstanty
Zastępca Dyrektora: (—) Lenczowski Lucjan
Członek Dyrekcji: (—) Szewczykiewicz Józef

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU LUBELSKIEGO W LUBLINIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji:			
a) gotowizna		95 687,14	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		23.875,19	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych . . .		67.683,11	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			187 245,44
2. Kupony			4.941,50
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		141.899,97	
c) listy zastawne i obligacje . .			
d) obligacje Związków Komunalnych .			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych .		26.579,50	168.479,47
5. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
6. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
7. Weksle zdyskontowane (23 kont) . .		31.204,50	
8. Pożyczki wekslowe (2403 kont) . .		542.978,11	574.182,61
9. Weksle protestowane:			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (1574 kont) . .		454.483,15	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			454.483,15
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartościowymi .			
b) zabezpieczone hipotecznie (... kont) .		12 710,27	12.710,27
c) zabezp. innymi wartościami (2 kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw:			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędn.			
b) innych wartości (... kont) . .			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... kont)			
12. Pożyczki hipoteczne (56 kont) . .			273.848,07
13. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (1597 kont) .			1.442.581,90
14. Odsetki zaległe			220.166,71
15. Nieruchomości			4 812,80
16. Ruchomości (zł 19801,25 mniej amort. zł 12.397,27)			7.403,98
17. Różne			167.832,10
18. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			9.432,06
18. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			7.386,69
19. Straty z lat ubiegłych do pokrycia przez Związek Poręczający			424.337,72
Razem . .			3.952.457,78
20. Depozyty			771.265,79
21. Udzielone gwarancje			33,00
22. Inkaso			72.358 24
23. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			920.487,00
24. Zabezpieczenia z tyt. układów konwers.			2.009.406,96
Razem . .			3.773.550,99
Ogółem . .			7.726.008,77

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		300.000,00	
2. Fundusz zasobowy		5.808,21	
3. Fundusze specjalne:			
a) rez. na spłatę wkł. celow. premiow.		252,64	
b) rezerwa z tyt. różnicy kursu na pożyczkach dol. zaskarżonych . .		10.833,71	316.894,56
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (5 kont) . . .		115.388,04	
b) terminowe (4 kont)		338.042,75	453.430,79
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (7508 kont) . .		941.466,60	
b) terminowe do 3 mies. (386 kont) $ 1543 = zł 9258,—		610.444,85	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunk.		556.285,30	2.108.196,75
8. Rachunki bieżące *)			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych (26 kont) .		115.195,30	
b) osób fizycznych i prawno - prywatnych (123 kont)		179 858,10	295.053,40
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			7.198,77
10. Zobowiązania inkasowe			562 67
11. Redyskonto weksli:			
a) w Banku Polskim		28.228,00	
b) w Bankach Państwowych . . .			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych.			28.228,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			559 003,00
13. Zastaw papierów wartościowych . .			34.500,00
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		58.739,89	58.739,89
d) przez inne instytucje			
15. Banki i K. K. O. „Loro" . . .			
16. Banki i K. K. O. „Nostro" . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne . . .			
19. Różne			67.280,41
20. Sumy przechodnie (rozlicz międzyokr.)			22.059,14
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.310,40	1.310,40
Razem . .			3.952.457,78
22. Różni za depozyty			771.265,79
23. Zobowiązania z tyt. udzielon. gwarancyj			33,00
24. Różni za inkaso			72.358,24
25. Bank Akceptacyjny			920.487,00
26. Różni za zabezpieczenia z tyt. układ. konwers.			2.009.406,96
Razem . .			3.773.550,99
Ogółem . .			7.726.008,77

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA ROK 1937.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	102.752,10	
b) od rachunków bieżących . . .	5 618,12	
c) od redyskonta weksli	48.336,02	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	8.617,47	
e) różne inne	821 06	166.144.77
2. Prowizje wypłacone (prowizja akceptacyjna wypłacona Bankowi Akceptac.) .		1.227,39
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	64.390,11	
b) świadczenia socjalne	4.729,11	
c) wydatki rzeczowe	30.317,53	99.437,35
4. Podatki i opłaty skarbowe . . .		798,81
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.297,06	1.297,06
6. Odpisy na dłużnikach		4.676,56
7. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
8. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
9. Różne		1.075,00
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		
11. Saldo strat z lat ubiegłych do pokrycia przez Związek Poręczający . . .		424.337,72
12. Zysk za rok 1937		1.310,40
Razem . .		700.305,06

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	76.011,47	
b) od pożyczek skonw. na Bank Akcept.	117.454,40	
c) od rachunków bieżących . . .	816,74	
d) od pożyczek terminowych na zastaw .		
e) od pożyczek na skrypty dłużne . .		
f) od pożyczek i wierzytelności hipot. .	30.672,89	
g) od papierów wartościowych . . .	9.453,00	
h) od KKO i banków. . . .	1.794,99	
i) różne inne	2 462,81	238.666,30
2. Prowizje pobrane (za inkaso) . . .		6.240 62
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		1.605,83
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		1.387.12
5. Dochód netto z nieruchomości . . .		
6. Odzyskane straty		5 483 35
7. Opłaty na koszty administracji . .		19.002,85
8. Różne dochody (w tym za druki zł 379)		3.581,27
9. Straty z lat poprzednich		424.337,72
Razem . .		700 305,06

Buchalter: (—) Cz. Busiewicz

Komisja Rewizyjna:
(—) F. Krokowski
(—) M. Pidek
(—) Wł. Szczepański

Dyrekcja (Zarząd):
(—) T. Hajnrych
(—) Cz. Busiewicz
(—) Larkowski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU PRUŻAŃSKIEGO W PRUŻANIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		6.249,15	
b) pozostałość w Banku Polsk. i PKO.		4.416,73	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		9.855,01	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			20.520,89
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		1.841,01	
c) listy zastawne i obligacje		470,00	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udz. w Bankach Komunalnych		7.590,00	9.901,01
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (... kont)			
8. Pożyczki wekslowe (171 kont)		33.549,20	
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (38 kont)		8 065,40	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			41.614,60
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezpieczone papierami wartościow.			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartościami (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (7 kont)		570,00	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawniczego			570,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (3 kont)		4.201,62	4.201,62
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdz. przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (90 kont)			
15. Odsetki zaległe			59.764,48
16. Nieruchomości 2)			1.057,12
17. Ruchomości			
18. Różne			4.135,90
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.334,27
20. Straty:			1.567,26
a) z lat ubiegłych		148.571,35	
b) za rok sprawozdawczy		4.933,79	153.505,14
Razem			301.172,29
21. Należności wątpliwe			46.121,19
22. Depozyty			3.539,90
23. Różni za weksle kaucyjne			90.620,00
24. Inkaso			35.480,01
25. Akcepty Banku Akceptacyjnego			33.198,00
26. Różni za depozyty			22 808,40
Ogółem			532.939,79

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy		25.000,00	
2. Fundusz zasobowy		15,20	
3. Fundusze specjalne:			
a)			
b)			25.015,20
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędnościowe instytucyj państwowych, samorządowych i innych prawno publicznych			
a) bezterminowe (1 kont)		16.960,63	
b) terminowe (1 kont)		31.732,54	48.693,17
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno - prywatnych			
a) bezterminowe (1000 kont)		29.832,36	
b) terminowe do 3 m. (5 kont)		8.166,05	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (7 kont)		9.344,80	47 343,21
8. Rachunki bieżące (czek., przekaz. itp.):			
a) instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publ. (7 kont)		21.519,68	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (58 kont)		14.130,03	35.649,71
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			4.450,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych		1.320,00	
c) w Bankach Komunalnych i K.K.O.		28.375,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			29.695,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akcept.			33.198,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		74.328,74	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			74.328,74
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			650,78
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			2.148,48
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			301.172,29
22. Rezerwa na wątpliwe należności			46.121,19
23. Różni za depozyty			25.539,90
24. Weksle kaucyjne			90.620,00
25. Różni za inkaso			35.480,01
26. Bank Akceptacyjny			33.198,00
27. N/depozyty u różnych			808,40
Ogółem			532.939,79

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	3.625,21	
b) od rachunków bieżących	471,94	
c) od redyskonta weksli i dysk. akceptów	4.523,79	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	4 334,31	
e) różne inne	159,03	13.114,28
2. Prowizje wypłacone		137,76
3. Koszty administracyjne:		
a) wydatki osobowe	12.040,74	
b) świadczenia socjalne	842,48	
c) wydatki rzeczowe	2.939,97	15.823,19
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości		467,10
6. Odpisy na dłużnikach		1.032,92
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem		30.575,25

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli	8.258,88	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	19,54	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	356,22	
e) od pożyczek i wierzytelności hipot.		
f) od papierów wartościowych	198,80	
g) od K. K. O. i Banków	72,45	
h) różne inne (poż. skonwertowane)		8.905,89
2. Prowizje pobrane		1.244,82
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		14.902,37
7. Opłaty na koszty administracji		471,48
8. Różne dochody		116,90
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		4.933,79
Razem		30.575,25

Buchalterka: (—) **A. Musiewiczowa**

Komisja Rewizyjna:
(—) **Józef Boliński**
(—) **Nikodem Mordań**

Dyrekcja K. K. O.:
(—) **Fr. Dudzicz**
(—) **L. Goworowski**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI ZWIĄZKU MIĘDZYKOMUNALNEGO W SIEDLCACH

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 roku.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		10.567,62	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		18.111,95	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych			
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			28.679,57
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe		50.000,00	
b) papiery państwowe		14.338,23	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		39.071,75	103.409,98
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			1.488,00
7. Weksle zdyskontowane (3 kont)			1.350,00
8. Pożyczki wekslowe (333 kont)			557.676,52
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (150 kont)		31.C88,41	
b) pochodzące z innych kredytów			31 C88,41
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartośc. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartośc			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (43 kont)		5.290,60	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			5.290,60
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (217 kont)			128.784,00
15. Odsetki zaległe			30.721,86
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			1.208,05
18. Różne			10.254,91
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.836,48
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		303.852,93	
b) za rok sprawozdawczy		63.037,47	366.890,40
Razem			1.271.678,78
21. Depozyty			48.244,70
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			61.155,73
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			103.236,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.484.315,21

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			125.000 00
2. Fundusz zasobowy			47.15
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (22 kont)		8.033,54	
b) terminowe (2 kont)		55.812,04	63.845.58
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (1932 kont)		118.318,65	
b) terminowe do 3 mies. (14 kont)		10.480,00	
c) termin. ponad 3 m. i warunk. (62 k.)		99.815,73	228.614,38
8. Rachunki bież., (czek., przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorz. i innych prawno-publ. (13 kont)		17.101,14	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (93 kont)		36 609,58	53.710,72
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			70,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnychi K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			113.046,00
13. Zastaw papierów wartościowych			12·525,00
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		497.750,20	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.		42.572,08	
d) przez inne instytucje		51.537.19	591.859,47
15. Banki i K. K. O. Loro			63.986,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			8.954,42
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			10.020,06
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			1.271.678,78
22. Różni za depozyty			48 244 70
23. Zobow. z tytułu udzielonych gwarancyj			
24. Różni za inkaso			61.155,73
25. Bank Akceptacyjny			103.236,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.484.315,21

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	7.479,72	
b) od rachunków bieżących	4.418 66	
c) od redyskonta weksli	3.608,32	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	39.338,95	
e) różne inne	1.490,91	56.336,56
2. Prowizje wypłacone		114,11
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	20.374,82	
b) świadczenia socjalne	1.647,57	
c) wydatki rzeczowe	10.145,20	32.194,59
4. Podatki i opłaty skarbowe		11 50
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	404,46	
b) ruchomości		404,46
6. Odpisy na dłużnikach		44.833,81
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		247,65
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		
11. Nadwyżka		
Razem		134.142.68

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od welski	52 575,01	
b) od rachunków bieżących		
c) od pożyczek terminowych na zastaw	456 23	
d) od pożyczek na skrypty dłużne		
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	2.291,01	
g) od K. K. O. i Banków	223,45	
h) różne inne	388,96	55.934.66
2. Prowizje pobrane		4.171,14
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		153,38
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		1.312,14
7. Opłaty na koszty administracji		7.644,61
8. Różne dochody		51,08
9. Nadwyżka 1935 r.		1.838,20
10. Strata		63.037,47
Razem		134.142·68

Buchalter: (—) Mirczewski Czesław

Zarząd Tymczasowy
Komunalnej Kasy Oszczędności
Związku Międzykomunalnego w Siedlcach
(—) W. Filipowicz (—) Cz. Mirczewski

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SOCHACZEWSKIEGO W SOCHACZEWIE

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 r.

Stan czynny

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna . . .		22.506,98	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		7.164,43	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		23.559,50	
d) pozostałość w innych K. K. O. .			
e) bony inwestycyjne			53.230,91
2. Kupony			
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		3.992,38	
c) listy zastawne i obligacje . . .			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych . .		4.000,00	7.992,38
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
7. Weksle zdyskontowane (19 kont) . .			14.116,20
8. Pożyczki wekslowe (1874 kont) . .			365.780,30
9. Weksle protestowane			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (243 k.)		35 038,50	
przeterminowane protesty i zaskarż.		8.867,85	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			43.906,35
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (... kont) .			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont) .			
c) zabezp. innymi wartościami (... k.)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (26 kont) . . .		3.591,60	
b) innych wartości (2 kont) . . .		83,60	
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			3.675,20
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 kont) .			45.090,85
13. Pożyczki hipoteczne (.... kont) . .			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (... kont) .			
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.530,50
18. Różne			2 187,58
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			268,47
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .			
Razem . .			538.778 74
21. Depozyty			133.071,40
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			121.353 76
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego . .			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego . .			
Ogółem . .			793.203,90

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			50.000,00
2. Fundusz zasobowy			579,10
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości .			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (9 kont) . . .		29.892,25	
b) terminowe (2 kont)		29.455 41	59.347,66
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (2597 kont) . .		122.714,21	
b) terminowe do 3 m. (21 kont) . .		26.332,69	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (13 kont)		16.304,29	165.351,19
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (10 kont) . .		111.117,74	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (46 kont)		72.828,54	183.946,28
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			310,00
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych . . .		23.445,00	
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.		28.285,00	
d) w innych instytucjach kredytowych .			51.730,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac. .			
13. Zastaw papierów wartościowych .			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe . . .		12.000,00	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje			12.000,00
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro . . .			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			9.628,44
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			4.529,65
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy . . .		1.356,42	1.356,42
Razem . .			538.778,74
22. Różni za depozyty			133.071,40
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			121.353,76
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem . .			793.203,90

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane . . .		
a) od wkładów oszczędnościowych . .	10.353,21	
b) od rachunków bieżących. . .	7.566,35	
c) od redyskonta weksli	5.637,52	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	97,00	
e) różne inne	342,99	23.997,07
2. Prowizje wypłacone		106,51
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	18.220,00	
b) świadczenia socjalne	1.405,90	
c) wydatki rzeczowe	7.564,50	27.190,40
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	1.068,32	1.068,32
6. Odpisy na dłużnikach		3.261,57
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego .		
11. Nadwyżka		1.356,42
Razem . .		56.980 29

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli.	38.588,99	
b) od rachunków bieżących. . . .		
c) od pożyczek terminowych na zastaw .	262,69	
d) od pożyczek na skrypty dłużne .	2.753,72	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych . . .	223,90	
g) od K. K. O. i Banków	466,48	
h) różne inne	674,59	42.970,37
2. Prowizje pobrane.		7.504,40
3. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc. .		334,13
5. Dochód netto z nieruchomości . .		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji . .		14,50
8. Różne dochody		6.139,89
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		17,00
10. Strata		
Razem . .		56.980,29

Buchalter: (—) M. Artycz

Członkowie Zarządu:
Dyr. Zarz.: (—) Bronisław Zwyrzykowski
Zast. Dyr.: (—) Stanisław Osiecki
Członek: (—) Trawiński Józef

Komisja Rewizyjna:
Przewodn.: (—) Inż. Wołodkiewicz Arkadiusz
Członkowie: (—) Rychter Stanisław
(—) Wiśniewski Józef

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WILEJSKIEGO W WILEJCE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		15.425,81	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		2.681,50	
c) pozost. w Bankach Państw. i Kom.			
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			18.107,31
2. Kupony			58,50
3. Waluty obce			284,49
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		3.638,00	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych			3.638,00
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			
7. Weksle zdyskontowane (.... kont)			
8. Pożyczki wekslowe (499 kont)			54.222,44
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (64 kont)		15,985,28	
b) pochodzące z innych kredytów			15.985,28
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu			
a) zabezp. papierami wartośc. (kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (... kont)			
c) zabezp. innymi wartość. (... kont)			
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (17 kont)		2.213,00	
b) innych wartości (... kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (.... k.)			2.213,00
12. Pożyczki na skrypty dłużne (... kont)			
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwers. zatwierdzonych przez Kom. Konwersyjny Banku Akceptacyjnego (166 kont)			86.923,69
15. Odsetki zaległe			
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			1.338,21
18. Różne			12.712,90
19. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			1.066,31
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych		42.599,46	
b) za rok sprawozdawczy		7.733,70	50.333,16
Razem			246.883,29
21. Depozyty			18.180,00
22. Udzielone gwarancje			32.120,00
23. Inkaso			4.743,19
24. Zabezp. z układ. konwersyjnych			372,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			302.298,48

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			20.000,00
2. Fundusz zasobowy			
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państw., samorząd. i innych prawno-publicznych			
a) bezterminowe (3 kont)		35,70	
b) terminowe (1 kont)		47.214,02	47.249,72
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (160 kont)		3 119 07	
b) terminowe do 3 mies. (9 kont)		5.552,12	
c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe (2 kont)		4.805,27	13.476,46
8. Rachunki bież. (czekowe, przekaz. itp.)			
a) instyt. państw., samorz. i innych prawno-publ. (5 kont)		9.920,04	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (37 kont)		16.409,25	26.329,29
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach państwowych			
c) w Bankach Komunalnych i K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego			
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie:			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe P. B. R.		34.500,26	
c) Kredyt. skonwert. w P. B. R.		90 364,10	
d) przez inne instytucje			124.864,36
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			11.412,74
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			1.133,30
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			2.417,42
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			246.883,29
22. Różni za depozyty			18.180,00
23. Zobowiązania z tyt. udziel. gwarancyj			32.120,00
24. Różni za inkaso			4.743,19
25. Różni za zabezp. z układów konwers.			372,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			302.298,48

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane:		
a) od wkładów oszczędnościowych	2.760,68	
b) od rachunków bieżących	367,14	
c) od kredytu skonwert.	5,567,87	
d) od zastawu pap. i od kred. udziel. Kasie	4.468,11	
e) różne inne	8,80	13 172,60
2. Prowizje wypłacone		
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	6.271,90	
b) świadczenia socjalne	1.148 26	
c) wydatki rzeczowe	2.395,17	9.815,33
4. Podatki i opłaty skarbowe		
5. Amortyzacja:		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	148,69	148,69
6. Odpisy na dłużnikach		
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz funduszu wyrównawcz.		
11. Nadwyżka		
Razem		23.136,62

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane:		
a) od weksli		
b) od rachunków bieżących	429,80	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	7.277,28	
d) od pożyczek skonwert.	5.671,25	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	238,00	
g) od K. K. O. i Banków	15,79	
h) różne inne		13.632,12
2. Prowizje pobrane		893,91
3. Różnice kursowe na rach. w wal. obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		
7. Opłaty na koszty administracji		876,89
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata	7.733,70	
Razem		23.136,26

Księgowy: (—) Iwaszkiewicz Rafał

Komisja Rewizyjna:
(—) J. Moroz (—) J. Mordas
(—) J. Narejko (—) K. Horodniczy

Dyrekcja:
Dyrektor Zarządzający: (—) Kozłowski Józef
Członek Dyrekcji: (—) Dr Czochański Kazimierz

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WILNA W WILNIE

Bilans roczny netto na dzień 31 grudnia 1937 roku.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		38.471.55	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		590.344.49	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		6.934,00	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			635.750,04
2. Kupony			32.800,56
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe 1)			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		1.760.517.47	
c) listy zastawne i obligacje		122.739,05	
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		8 345,50	1.891.602.02
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			81.056,00
7. Weksle zdyskontowane (118 kont)			744.316,89
8. Pożyczki wekslowe (722 kont)			261.789,80
9. Weksle protestowane:			
a) poch. z dysk. i poż. weksl. (129 k.)		11.715,23	
b) poch. z innych kredytów (... kont)	14.120,38	24.475,68	36.190.91
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wartościowymi			
b) zabezpieczone hipoteką	1.251.89	815.712,72	
c) zabezp. innymi wartośc. (101 kont)		459.552,15	1.275,264.87
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych i książeczek oszczędności (1283 kont)		93.895.95	
b) innych wartości (... kont)		2.100.00	
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)		671.476,00	767.471.95
12. Pożyczki na skrypty dłużne (4 kont)			7.168,94
13. Pożyczki hipoteczne (10 kont)	1 685,35		245.770.42
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. (... kont)			67.512,00
15. Odsetki zaległe			7.578,88
16. Nieruchomości 2)			659.974,03
17. Ruchomości			34.240,80
18. Różne			21.492,37
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			6.769.980.48
21. Depozyty			2.425.492,92
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			53.133,29
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			9.248 606,69

Stan bierny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			100.000.00
2. Fundusz zasobowy			112.708.03
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			20.389,05
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			12.228,35
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (4 kont)		126.752,36	
b) terminowe (11 kont)		1.083.677,47	1 210.429,83
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (9117 kont)	13.334,05	3.441.699,58	
b) terminowe do 3 ch mies. (257 kont)		501.487,75	
c) termin. ponad 3 m. i war. (953 k.)		861.615,10	4 804 802,43
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (16 kont)		98.908,60	
b) osób fiz. i prawno-pryw. (370 kont)	35,84	258.570,93	357.479,53
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			40.908,76
10. Zobowiązania inkasowe			141.69
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych			
c) w Bankach Komunalnychi K. K. O.			
d) w innych instytucjach kredytowych			
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			
13. Zastaw papierów wartościowych			1.015,00
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe			
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		41.182,38	41.182 38
15. Banki i K. K. O. Loro			
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			3,800.98
20. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			21.762,96
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		43.131,49	43.131,49
Razem			6.769.980,48
22. Różni za depozyty			2.425.492,92
23. Zobow. z tyt. udzielonych gwarancyj.			
24. Różni za inkaso			53.133,29
25. Bank Akceptacyjny			
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			9.248.606,69

1) W tym papiery wartościowe Funduszu zasobowego zł 17.280,—
2) W tym nieruchomości Funduszu zasobowego zł 40.434,90.

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 R.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	248.516,22	
b) od rachunków bieżących	15.214,50	
c) od redyskonta weksli		
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	835,82	
e) różne inne	52.986 76	317.553,30
2. Prowizje wypłacone		1.689,94
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	155.594.28	
b) świadczenia socjalne	10.638,15	
c) wydatki rzeczowe	76.895.77	243.128,20
4. Podatki i opłaty skarbowe		2.179,95
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości	6,338,00	
b) ruchomości	2.599.20	9.937,00
6. Odpisy na dłużnikach		4.303,80
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		5.638,84
9. Różne		2.562,33
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawezego		
11. Nadwyżka		43.131,49
Razem		630.124.85

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	136.513.74	
b) od rachunków bieżących	80 056.45	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	81.327,12	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	614,60	
e) od pożyczek i wierzytelności hipoteczn.	4.549,26	
f) od papierów wartościowych	108,593,15	
g) od K. K. O. i Banków	14.315,02	
h) różne inne	54.646.05	480.615,39
2. Prowizje pobrane.		91.378,38
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		75
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
5. Dochód netto z nieruchomości		27.015,98
6. Odzyskane straty		494,52
7. Opłaty na koszty administracji		30.484,54
8. Różne dochody		135,29
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		630.124,85

Główny Buchalter i Prokurent: (—) **Michał Gruźdź**

Dyrekcja:
(—) **Roman Miłkowski** — Dyrektor Zarządzający
(—) **Anatol Fried** — Zastępca Dyr. Zarządz.
(—) **Mieczysław Grużewski**
(—) **Władysław Prażmowski**
(—) **Aleksander Zasztowt**

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) **Ferdynand Tracz**
Członkowie: (—) **Otton-Ryszard Jasieński**
(—) **Kazimierz Młynarczyk**
(—) **Eliasz Rudnicki**

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WŁODAWSKIEGO WE WŁODAWIE

BILANS ROCZNY NETTO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 1937 R.

Stan czynny.

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kasa i sumy do dyspozycji			
a) gotowizna		9.030,59	
b) pozost. w Banku Polskim i P. K. O.		7.766,13	
c) pozostałość w Bankach Państwowych i Komunalnych		27.705,50	
d) pozostałość w innych K. K. O.			
e) bony inwestycyjne			44.502,22
2. Kupony			279,00
3. Waluty obce			
4. Papiery wartościowe			
a) bilety skarbowe			
b) papiery państwowe		9.383,80	
c) listy zastawne i obligacje			
d) obligacje związków komunalnych			
e) akcje Banku Polskiego, akcje i udziały w Bankach Komunalnych		7 965,00	17.348,80
5. Banki i K. K. O. Loro			
6. Banki i K. K. O. Nostro			6.080,78
7. Weksle zdyskontowane (62 kont)			44.830,70
8. Pożyczki wekslowe (238 kont)			67.078,33
9. Weksle protestowane			
a) pochodzące z dysk. i poż. wekslowych (148 kont)		78.920,92	
b) poch. z innych kredytów (... kont)			78.920,92
10. Rachunki bieżące otwartego kredytu:			
a) zabezp. papierami wart. (... kont)			
b) zabezpieczone hipoteką (1 kont)		22.745,00	
c) zabezp. innymi wartościami (9 kont)		179.077,00	201 822,00
11. Pożyczki terminowe na zastaw			
a) papierów wartościowych książeczek oszczędności (23 kont)		2 057,40	
b) innych wartości (kont)			
c) pożyczki zakładu zastawn. (... kont)			2.057,40
12. Pożyczki na skrypty dłużne (1 kont)			3.296,00
13. Pożyczki hipoteczne (... kont)			
14. Należności z tyt. układów konwersyjnych zatwierdzonych przez Komitet Konwersyjny Banku Akcept. 130 kont)			136.091,19
15. Odsetki zaległe			7.985,92
16. Nieruchomości			
17. Ruchomości			2.410,00
18. Różne			3.220,57
19. Sumy przechodnie (rozliczenia międzyokresowe)			2.781 34
20. Straty:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy			
Razem			618.705,17
21. Depozyty			232.340,21
22. Udzielone gwarancje			
23. Inkaso			40.777,53
24. Akcepty Banku Akceptacyjnego			120.608,00
25. Pokrycie Funduszu Emerytalnego			
Ogółem			1.012.430,91

Stan bierny

	W wal. obc. Zł	Zł	Zł
1. Kapitał zakładowy			55.000,00
2. Fundusz zasobowy			4.108 00
3. Fundusze specjalne			
a)			
b)			
4. Fundusz wyrównawczy			599,73
5. Fundusz amortyzacji nieruchomości			
6. Wkłady oszczędn. instytucyj państwowych, samorządowych i in. prawno-publ.			
a) bezterminowe (5 kont)		378,98	
b) terminowe (1 kont)		60.000,00	60.378,98
7. Wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i prawno-prywatnych			
a) bezterminowe (764 kont)		53.860,14	
b) terminowe do 3-ch miesięcy (1 kont)		559,80	
c) terminowe ponad 3 mies. i warunkowe (5 kont)		1.570,20	55.990,14
8. Rachunki bieżące (czekowe, przekazowe itp.)			
a) instytucyj państw., samorząd., i innych prawno-publ. (8 kont)		10.118,79	
b) osób fizycznych i prawno-prywatnych (42 kont)		54.861,76	64.980,55
9. Salda kredytowe rachunków otwartego kredytu			
10. Zobowiązania inkasowe			1.628,70
11. Redyskonto weksli			
a) w Banku Polskim			
b) w Bankach Państwowych		4.970,00	
c) w Bankach Komunalnychi K. K. O.		25.400,00	
d) w innych instytucjach kredytowych			30.370,00
12. Dyskonto akceptów Banku Akceptac.			115.678,00
13. Zastaw papierów wartościowych			
14. Kredyty udzielone Kasie			
a) przez Bank Polski			
b) przez Banki Państwowe		226.165,50	
c) przez Banki Komunalne i K. K. O.			
d) przez inne instytucje		600,00	226.765,50
15. Banki i K. K. O. Loro			163,00
16. Banki i K. K. O. Nostro			
17. Przekazy na Kasę			
18. Zobowiązania hipoteczne			
19. Różne			324,94
20. Sumy przechodnie (rozlicz. międzyokr.)			2.366,00
21. Nadwyżki:			
a) z lat ubiegłych			
b) za rok sprawozdawczy		351,63	351,63
Razem			618.705,17
22. Różni za depozyty			232.340,21
23. Zobowiązania z tytułu udziel. gwarancyj			
24. Różni za inkaso			40.777,53
25. Bank Akceptacyjny			120.608,00
26. Fundusz Emerytalny			
Ogółem			1.012.430,91

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW ZA 1937 ROK.

Straty.

	Zł	Zł
1. Odsetki wypłacone i dopisane		
a) od wkładów oszczędnościowych	4.149,62	
b) od rachunków bieżących	1.796,05	
c) od redyskonta weksli	8.452,97	
d) od zastawu papierów i od kredytów udzielonych Kasie	13.637,31	
e) różne inne	618,21	28.654,16
2. Prowizje wypłacone		164,54
3. Koszty administracyjne		
a) wydatki osobowe	12.346,90	
b) świadczenia socjalne	892,74	
c) wydatki rzeczowe	5.691,96	18.931,60
4. Podatki i opłaty skarbowe		1.025,19
5. Amortyzacja		
a) nieruchomości		
b) ruchomości	699,00	699,00
6. Odpisy na dłużnikach		7.594,10
7. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
8. Różnice kursowe na papierach wartośc.		
9. Różne		
10. Dotacja na rzecz fund. wyrównawczego		599,73
11. Nadwyżka		351,63
Razem		58.019,95

Zyski.

	Zł	Zł
1. Odsetki pobrane i dopisane		
a) od weksli	31.889,59	
b) od rachunków bieżących	13.389,23	
c) od pożyczek terminowych na zastaw	263,60	
d) od pożyczek na skrypty dłużne	286 00	
e) od pożyczek wierzytelności hipoteczn.		
f) od papierów wartościowych	572,35	
g) od K. K. O. i Banków	142,45	
h) różne inne	663,05	47.206,27
2. Prowizje pobrane		3.763,59
3. Różnice kursowe na rachunkach w walutach obcych		
4. Różnice kursowe na papierach wartośc.		599,73
5. Dochód netto z nieruchomości		
6. Odzyskane straty		6 450,36
7. Opłaty na koszty administracji		
8. Różne dochody		
9. Odpis z funduszu wyrównawczego na pokrycie strat kursowych		
10. Strata		
Razem		58 019,95

Buchalter: (—) Raczyński Czesław

Dyrekcja:
Dyrektor Zarządzający: (—) Jacuński Lucjan
Zastępca Dyrektora: (—) Raczyński Czesław
Członek Dyrekcji: (—) Pawłowski Jan

Komisja Rewizyjna:
Przewodniczący: (—) Niewolak Jan
Członkowie: (—) Gmiter Antoni
(—) Olszewski Bronisław

Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Obszyński. Wydawca: Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.

Drukarnia Samorzadowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.